

Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување
(М А П А С)

И з в е ш т а ј
за состојбите во капитално
финансираното пензиско осигурување во
2012 година

Скопје, април 2013 година

Содржина

Воведно обраќање	3
1 Структура на капитално финансираното пензиско осигурување	5
1.1 Опис на пензискиот систем во Република Македонија	6
1.2 Улогата на капитално финансираното пензиско осигурување во пензискиот систем	8
1.3 Институционална инфраструктура на капитално финансираното пензиско осигурување	9
2 Најзначајни измени и дополнувања на законските и подзаконските акти кои го уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување	12
3 Податоци за финансиското работење на пензиските друштва	14
3.1 Приходи на пензиските друштва за 2012 г.	15
3.2 Трошоци на пензиските друштвата за 2012 г.*	15
3.3 Финансиски резултат на пензиските друштва	16
3.4 Главнина, основна главнина и сопствени средства на пензиските друштва	18
3.5 Индикатори	18
4 Информации за задолжителните пензиски фондови	19
4.1 Членство во задолжителните пензиски фондови	20
4.2 Премин на член од еден во друг задолжителен пензиски фонд	23
4.3 Придонеси во задолжителните пензиски фондови	23
4.4 Инвестирање и структура на портфолиото на задолжителните пензиски фондови	25
4.5 Нето средства, сметководствена единица и стапка на принос на задолжителните пензиски фондови	30
4.6 Надоместоци кај задолжителните пензиски фондови	35
4.7 Исплата на пензии од задолжително капитално финансирано пензиско осигурување	37
5 Информации за доброволните пензиски фондови	39
5.1 Цел на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување	40
5.2 Членство во доброволните пензиски фондови	40
5.3 Премин на член од една на друга сметка во ист или друг доброволен пензиски фонд	42
5.4 Придонеси во доброволните пензиски фондови	43
5.5 Инвестирање и структура на портфолиото на доброволните пензиски фондови	43
5.6 Нето средства, сметководствена единица и стапка на принос на доброволните пензиски фондови	48
5.7 Надоместоци кај доброволните пензиски фондови	50
5.8 Исплата на пензиски надоместоци од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување	52
6 Маркетинг и агенти на пензиските друштва	53
7 Почитување на законите и подзаконските акти	56
8 Краток преглед на светските состојби и трендови во пензиската област со акцент на капитално финансираното пензиско осигурување	58
Резиме за 2012 година	61
Планирани активности во 2013 година	61
Прилог - Статистички податоци	62

Воведно обраќање

Почитувани,

Имам чест и задоволство да Ви го претставам седмиот годишен извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување.

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Агенцијата за супервизија на капитално финансираното пензиско осигурување (МАПАС) има обврска

еднаш годишно да изготви и објави извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување во Република Македонија. Извештајот се изработува во Секторот за истражување во МАПАС и се усвојува од Советот на експерти на МАПАС. Тој содржи опис на карактеристиките на капитално финансираното пензиско осигурување, податоци за капитално финансираното пензиско осигурување, оценка на извршувањето на прописите во областа на капитално финансирано пензиско осигурување и други податоци од значење за ова осигурување. Во овој извештај, кој се однесува на 2012 година, детално се опишани состојбите во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување (т.н. втор столб), кое постои повеќе од седум години и во доброволното капитално финансирано пензиско осигурување (т.н. трет столб), кое постои повеќе од три години.

Зачленувањето на членовите во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување продолжи на редовна основа во текот на 2012 година и бројот на членови достигна бројка од околу 323.500 членови. Тековно се вршеше инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови, чиј износ достигна висина од околу 21 милијарди денари (или околу 343 милиони евра), што претставува околу 4,56% од БДП. Инвестициското портфолио на задолжителните пензиски фондови се состои од домашни инвестиции кои вклучуваат државни хартии од вредност, депозити и акции, како и инвестиции во странство кои вклучуваат акции и удели на инвестициони фондови. Во текот на 2012 година се зголемија инвестициите во обврзници издадени од домашни издавачи, а се намали учеството на инвестициите

во депозити во домашни банки. Инвестициите во странство останала на исто ниво како и претходната година. Како резултат на работењето на задолжителните пензиски фондови во текот на последните три години (2010 – 2012) беше остварен просечен пондериран принос од околу 5,81% сведен на годишно ниво.

До крајот на 2012 година во доброволното капитално финансирано пензиско осигурување се зачленија околу 16.800 членови (како индивидуални членови или како учесници во професионални пензиски шеми), со значително поголем број членови како учесници во професионални пензиски шеми (околу 75%). Инвестициското портфолио на доброволните пензиски фондови се состои од домашни инвестиции, кои вклучуваат државни хартии од вредност, депозити и акции, како и инвестиции во странство. На крајот на 2012 година средствата на доброволните пензиски фондови изнесуваа приближно 191 милиони денари (или околу 3,1 милиони евра), што претставува околу 0,041% од БДП. Како резултат на работењето на доброволните пензиски фондови во текот на последните три години (2010 – 2012) беше остварен принос на доброволните пензиски фондови во опсег од 4,83% до 5,93% сведен на годишно ниво.

Мора да се истакне дека пензиското иштедење е иштедење на многу долг рок (ако се има предвид дека едно лице работи 30 до 40 години), па така треба и да се ценат остварените резултати на пензиските фондови. Во секој случај континуирано мора да се следат состојбите во пензиската област и да се преземаат мерки за унапредување, со цел заштита на интересите на членовите и остварување сигурна пензија во старост.

МАПАС ќе продолжи секојдневно со своите супервизорски активности врз пензиските друштва, пензиските фондови и чуварите на имот. Исто така ќе работи на промоција и на развивање на свеста кај јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување. Едновременно ќе ги следи состојбите и трендовите во земјата и во светот, кои се релевантни за ова осигурување, соодветно ќе реагира и ќе соработува со институциите вклучени во ова осигурување и релевантните институции од финансиската област и пазарот на капитал и по потреба ќе дава иницијативи за измени на законите и подзаконските акти со цел унапредување на капитално финансираното пензиско осигурување и заштита на интересите на членовите.

Се надевам дека овој богат извештај, со своите детални информации, ќе Ви овозможи да добиете појасна слика за капитално финансираното пензиско осигурување.

Претседател на Совет на експерти,

д-р Булент Дервиши

1

Структура на капитално финансираното пензиско осигурување

1.1 Опис на пензискиот систем во Република
Македонија

1.2 Улогата на капитално финансираното
пензиско осигурување во пензискиот систем

1.3 Институционална инфраструктура
на капитално финансираното пензиско
осигурување

1.1 Опис на пензискиот систем во Република Македонија

Македонскиот пензиски систем е дел од социјалното осигурување на Република Македонија и ја има следната структура:

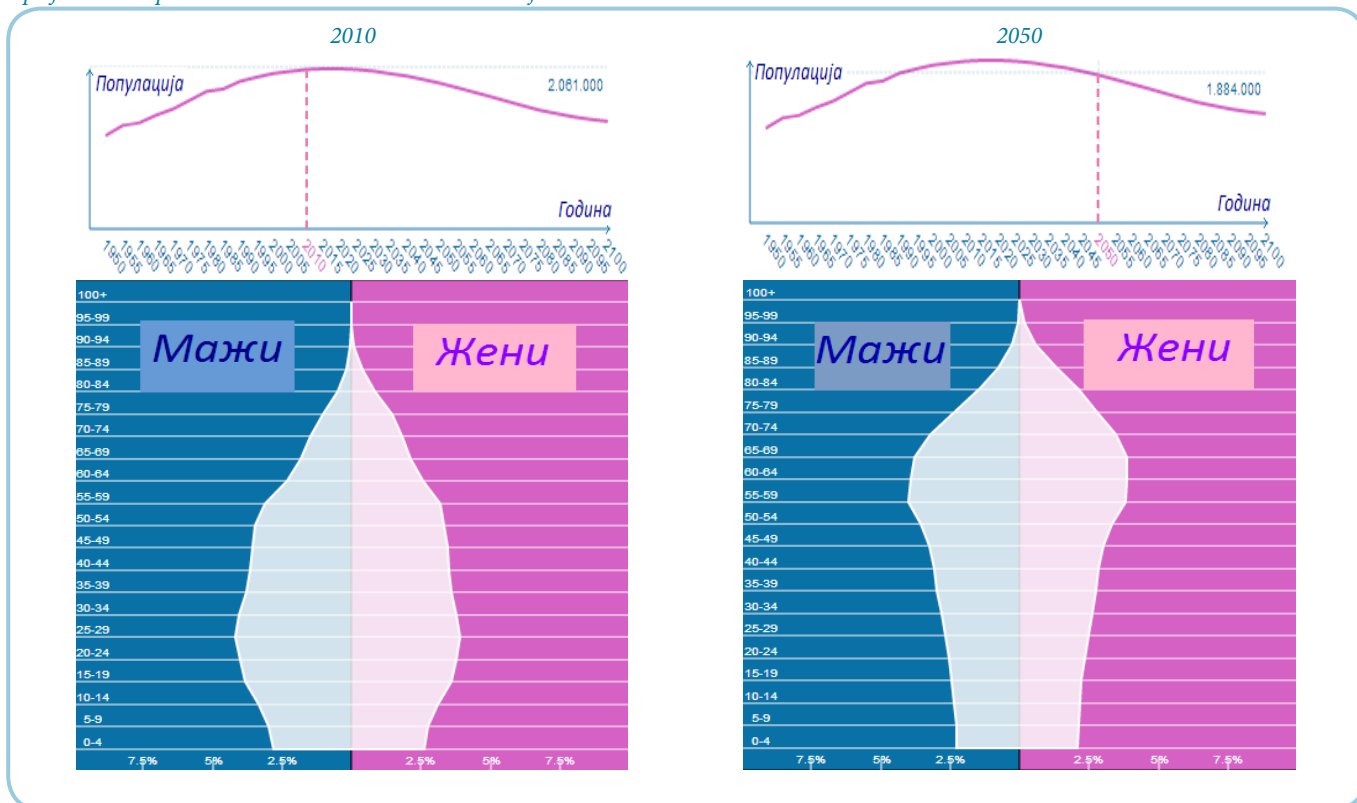
- Осигурување врз основа на генерациска солидарност (т.н. прв столб)
- Задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (т.н. втор столб)
- Доброволно капитално финансирано пензиско осигурување (т.н. трет столб)

Оваа структура е резултат на темелната реформа на пензискиот систем, која беше подготвувана повеќе години, а нејзината законска рамка е воспоставена во 2000 година. Постојат четири закони и голем број подзаконски акти кои го уредуваат пензискиот систем во Република Македонија. Тоа се Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија” бр. 98/2012 и 15/2013), Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија” бр. 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 81/2009, 50/2010, 171/2010,

36/2011, 98/2012 и 13/2013), Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија” бр.7/2008, 124/2010, 17/2011 и 13/2013), Закон за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија” бр. 11/2012) и подзаконските акти кои ја доразработуваат соодветната област.

Пензискиот систем во Република Македонија има историја на долгогодишно постоење, голема опфатност на работната сила и обезбедување пензии за осигурените лица. Но, социо-економските промени во Република Македонија на почетокот на 90-тите години имаа влијание врз пензискиот систем, кој се соочи со финансиски потешкотии во своето работење. Тие беа предизвикани од неповолните движења во стопанството кои влијаеја на намалување на бројот на активните осигуреници и намалена наплата на придонеси, од една страна, и зголемување на бројот на пензионерите, од друга страна. Трошоците за пензии бележеа континуиран раст.

График 1.1 Пирамиди на населението во Македонија

Извор: Обединети нации (United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division) (2011)

Друг фактор кој има силно влијание врз пензискиот систем е демографскиот фактор. Имено, стареењето на населението, кое е светски тренд, значи дека луѓето живеат се подолго заради подобрите услови за живот и подобрите здравствени услуги, а едновременно се намалува бројот на новороденчиња т.е. млади лица, поради што како резултат има се поголемо учество на старите лица во вкупното население.

Пирамидите на населението прикажани на График 1.1 ја илустрираат промената на структурата на населението по возрастни групи од 2010 година до 2050 година (проекции).

Од прикажаните проекции може да се забележи дека младото население во Република Македонија во 2050 година значително ќе се намали во споредба со 2010 година, додека старото население во истиот период бележи пораст. Имено, ако во 2010 година најголемо учество во населението имаат возрастните групи од 20 до 29 години, во 2050 година најголемо е учеството на возрастните групи од 55 до 60 години.

Исто така и проекциите на Актуарската единица на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија покажуваат дека овој тренд ќе продолжи и во иднина. Како вообичаен индикатор за стареењето на населението се користи соодносот на старото население (на возраст над 65 години) со работоспособното население (на возраст од 18 до 64 години). На График 1.2 е прикажан бројот на овие две групи население и соодносот меѓу нив.

Може да се забележи дека се очекува соодносот на овие две групи население да порасне од сегашните 17,62% на 43,06% во 2060 година и да опаѓа до 35,42% во 2080 година, што значи дека на долг рок околу една четвртина од населението над 18 години ќе биде старо население.

Ваквите демографски движења во пензискиот систем предизвикуваат појава на зголемен број на

пензионери и подолготрајно користење на пензијата, а намалување на бројот на осигуреници. Актуарските проекции изработени при подготовката на реформата на пензискиот систем покажаа дека може да се очекува овие фактори да имаат големо негативно влијание врз солвентноста на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија на долг рок, односно без реформи системот би функционирал со изразен дефицит кој брзо и значително ќе се зголемува.

Со цел пресретнување на овие очекувани состојби беше спроведена темелна реформа на пензиското и инвалидското осигурување во нашата држава со која се воведо трестолбен пензиски систем, со комбиниран начин на финансирање на идните пензии и диверсификација на демографските и економските ризици, со цел обезбедување сигурна пензија за сегашните и идни генерации пензионери и долгорочна финансиска стабилност на пензискиот систем.

Првиот столб се финансира на тековна основа (PAYG), што значи дека со придонесите од постојните осигуреници се исплаќаат пензиите на сегашните пензионери. Овој столб функционира на принцип на т.н. дефинирани пензии односно преку него се обезбедуваат пензии според однапред утврдена формула за пресметка на пензијата. Од првиот столб се исплаќа дел од старосната пензија, инвалидска пензија, семејна пензија, како и најнизок износ на пензија. Вториот и третиот столб се новина во системот и значат воспоставување на капитално финансирано пензиско осигурување во кое се врши капитализација на уплатените придонеси на име и за сметка на членот. Овие два столба функционираат на принцип на т.н. дефинирани придонеси, односно кај нив однапред е определено нивото на придонес кој се уплаќа, додека пензијата се утврдува отпосле зависно од акумулираниот износ. Од вториот столб се исплаќа дел од старосна пензија. Од третиот столб се обезбедува заштита од старост, инвалидност и смрт.

Со реформата на пензискиот систем и воспоставувањето на повеќестолбен пензиски систем како комбиниран систем од јавно, тековно финансирано и приватно, капитално финансирано пензиско осигурување во Република Македонија, се очекува да се обезбеди долгорочна стабилност на системот и сигурност во остварувањето на правата од пензиското и инвалидското осигурување преку остварување долгорочни придобивки за индивидуалните лица кои учествуваат во пензискиот систем, за самиот пензиски систем, како и дополнителни ефекти врз економијата. Имено, од аспект на индивидуалните лица се обезбедува поголема сигурноста во остварувањето на пензијата која ќе се финансира од повеќе извори со што се врши поделба на ризиците. Едновременно со реформата се постигнува поголема транспарентност и информираност на членовите на пензиските фондови. Со реформата се очекува воспоставување солвентен пензиски систем, како и зголемување на заштитите и поттикнување на инвестирањето на населението и поттик на економскиот раст.

График 1.2 Сооднос на старото население (65+) со работоспособното население (18-64)

Извор: ФПИОМ- Извештај за пензискиот систем во Република Македонија со актуарски проекции (октомври 2012 година)

1.2 Улогата на капитално финансираното пензиско осигурување во пензискиот систем

Капитално финансираното пензиско осигурување радикално се разликува од претходно постојното тековно финансирано пензиско осигурување и во поглед на третманот и евиденцијата на уплатените придонеси и во поглед на утврдување и исплатата на пензијата. Во ова осигурување секој член има индивидуална сметка на која се евидентираат неговите средства и се обезбедува тесна поврзаност и зависност помеѓу обемот на платените придонеси и идните пензии што ќе ги остварува секое лице. Овој начин на осигурување е заснован врз принцип на акумулирање на средства од придонеси на индивидуални сметки, кои средства понатаму се инвестираат и остварениот принос од инвестициите, намален за трошоците на работењето на системот, во целост се додава на средствата акумулирани на индивидуалните сметки. Идната пензија зависи од акумулираните средства на индивидуалната сметка и од очекуваното траење на животот при пензионирање, односно очекуваниот период на користење на пензијата.

Значајно е да се истакне дека ова пензиско штедење е долгорочно штедење, во чиј тек се случува постепено, но континуирано зголемување на заштедите, поради што на почетокот, додека осигуреникот е млад заштедите се мали, но во иднина, кога осигуреникот ќе ја достигне возраста на пензионирање, заштедите стануваат значително поголеми.

Карактеристично за ова осигурување е што средствата во него се приватно и конкурентно управувани, така што уплатените придонеси се инвестираат од страна на специјализирани лиценцирани пензиски друштва кои управуваат со пензиски фондови. На овој начин се обезбедува економските цели да ја одредат инвестициската стратегија, создавајќи можност за максимизирање на целокупниот принос во интерес на членовите. Диверсификацијата на ризиците на инвестициите (вклучувајќи и меѓународна диверсификација) е една од поважните карактеристики на овој систем.

Понатаму, важно обележје на капитално финансираното пензиско осигурување е правото на личен избор и иницијатива на индивидуалното лице. На сите вработени пред 1 јануари 2003 година им беше дадена можност да одлучат дали ќе се вклучат во вториот столб на пензискиот систем и да одберат во кој задолжителен пензиски фонд сакаат да членуваат,

додека сите нововработени имаат можност да одберат задолжителен пензиски фонд по сопствен избор. Исто така, во доброволните пензиски фондови членството е по сопствен избор на индивидуалното лице или преку учество во професионална пензиска шема, финансирана од страна на работодавач или здружение на граѓани.

Портабилноста (преносливоста) на средствата е исто така значајно право во систем на капитално финансирано пензиско осигурување. Сите членови на задолжителен или доброволен пензиски фонд имаат право на премин од еден во друг пензиски фонд при што се пренесуваат и нивните заштедени средства. И во случај на учество во професионална пензиска шема, лицето има право при премин кај друг осигурител да ги пренесе заштедените средства или во друга професионална пензиска шема или на доброволна индивидуална сметка.

Капитално финансираното пензиско осигурување обезбедува висок степен на транспарентност, што претставува една од неговите најважни карактеристики и корисна новина во пензискиот систем. Друштвата имаат законска обврска, најмалку еднаш годишно да ги информираат во писмена форма членовите и пензионираните членови на пензискиот фонд за состојбата на средствата на нивните индивидуални сметки, за датумите на уплата на придонесите и на преносот на средствата за членот во текот на односниот период, за наплатените надоместоци, за претворањето на придонесите и пренесените средства во сметководствени единици и салдото на индивидуалната или професионалната сметка. Најмалку еднаш годишно, друштвата им доставуваат на членовите и пензионираните членови податоци за вредноста и учеството на средствата на пензискиот фонд инвестирани во одделен вид на средства, вклучувајќи и податоци за издавачите, и податоци за трансакциските провизии. Друштвата исто така, еднаш годишно, објавуваат информативен проспект кој содржи податоци во врска со фондот и друштвото, кои меѓу другото содржат податоци за надзорниот и управниот одбор на друштвото, основни принципи на инвестирање, надоместоци кои се наплатуваат, инвестиции, нето средства на пензискиот фонд, остварен принос, итн.

1.3 Институционална инфраструктура на капитално финансираното пензиско осигурување

Институции кои учествуваат во реформираниот пензиски систем се:

- ⊙ Министерство за труд и социјална политика - надлежно за креирање и водење на политиката на пензиското и инвалидското осигурување и вршење надзор во спроведувањето на законитоста на ова осигурување.
- ⊙ Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) - регулаторна и супервизорска институција во капитално финансираното пензиско осигурување.
- ⊙ Пензиско друштво – акционерско друштво основано од финансиски институции со голем капитал и искуство, чија единствена дејност е управување со средствата на пензиските фондови. Во реформираниот пензиски систем има можност за основање на три вида на друштва:
 - Друштво за управување со задолжителни пензиски фондови
 - Друштво за управување со доброволни пензиски фондови
 - Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови
- ⊙ Чувар на средствата на пензиски фонд – безбедно ги чува средствата на пензискиот фонд на посебна сметка, издвоени од средствата на друштвото.
- ⊙ Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија (ФПИОМ) и Управа за јавни приходи (УЈП) – УЈП врши централизирана наплата на придонесите и ги доставува до Фондот на ПИОМ вкупните придонеси за пензиско и инвалидско осигурување.

МАПАС е регулаторна и супервизорска институција која се основа со цел да ги штити интересите на членовите на пензиските фондови, да ја јакне свеста на јавноста за карактеристиките на ова осигурување и да го поттикнува развојот на капитално финансираното пензиско осигурување. МАПАС иницира и донесува прописи и акти, издава дозволи за пензиски друштва и одобрува за управување со пензиски фондови, со право на повлекување, врши теренска и вонтеренска контрола на пензиските друштва, пензиските фондови и чуварите на средства, спроведува испити и регистрација на агенти, врши проактивна проверка на активностите на пензиските друштва итн. За својата работа одговара пред Собранието на Република Македонија. МАПАС наплатува надоместок од пензиските друштва, пресметан како процент од придонесите уплатени во пензиските фондови. За 2012 година овој процент изнесуваше 0,8%.

Фондот на ПИОМ врши распределба на придонесите за пензиско осигурување меѓу првиот и вториот столб и

врши пренос на придонесите и соодветните податоци за членовите во избраните задолжителни пензиски фондови од вториот столб. Фондот на ПИОМ наплатува надоместок од пензиските друштва, пресметан како процент од придонесите уплатени во задолжителните пензиски фондови. За 2012 година овој процент изнесуваше 0,1%.

Пензиско друштво е акционерско друштво, кое се основа и работи согласно Законот за трговски друштва и Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување или Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување. Друштво за управување со задолжителни пензиски фондови се основа и управува само со задолжителни пензиски фондови, друштво за управување со доброволни пензиски фондови се основа и управува само со доброволни пензиски фондови, а друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови се основа и управува со задолжителни и со доброволни пензиски фондови. Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови треба да има основна главнина во висина од најмалку 1,8 милиони евра во денарска противвредност според средниот курс на Народна банка на Република Македонија, друштво за управување со задолжителни пензиски фондови основна главнина од 1,5 милиони евра и друштво за управување со доброволни пензиски фондови основна главнина од 0,5 милион евра. Во случај на зголемување на средствата на задолжителниот и/или доброволниот пензиски фонд со кој управува пензиското друштво, друштвото е должно да ја зголеми главнината согласно законските одредби. Единствена дејност на пензиското друштво е управување со пензиски фондови, нивно претставување пред трети лица и активности кои директно произлегуваат од вршењето на работата на управување со пензиски фондови. Основни одговорности и активности на пензиското друштво се: зачленување, управување со средства, управување со ризици и контролни механизми за ублажување на ризиците, администрација и водење евиденција, почитување на законски и подзаконски акти, редовно известување на членовите, јавноста и МАПАС, исплата на програмирани повлекувања на пензионирани членови итн. Пензиското друштво работи согласно со правилата за добро корпоративно управување на друштвото и има фидуцијарна должност да работи единствено во корист на интересите на членовите и на пензионираниите членови на пензискиот фонд со кој управува, која треба да ја спроведува со примена на високи стандарди на етика и интегритет и без конфликт на интереси. За вршење на овие функции, пензиските друштва, согласно со закон, наплатуваат три вида на надоместок. (Повеќе детали за надоместоците има во поглавјата 4.6 и 5.6.)

Пензиски фонд (задолжителен или доброволен) претставува отворен инвестициски фонд, што се основа и работи согласно со Законот за инвестициски фондови доколку со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување или Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување поинаку не е уредено. Задолжителниот пензиски фонд го сочинуваат придонесите и средствата на членовите, средствата на пензионираните членови и приносите од инвестираните придонеси и средства, намалени за надоместоците што се наплатуваат од задолжителниот пензиски фонд. Доброволниот пензиски фонд го сочинуваат доброволните придонеси уплатени во име и за сметка на членовите, средствата на членовите, средствата на пензионираните членови и приносите од инвестираните придонеси и средства, намалени за надоместоците што се наплатуваат од доброволниот пензиски фонд. Сопственици на пензискиот фонд се неговите членови и пензионирани членови, а нивните поединечни сопственички права се определени од износот на средствата на нивните сметки. Средствата на пензискиот фонд не можат да бидат предмет на побарувања, ниту врз тие средства може да биде спроведено извршување од страна на, или од името на доверителите на пензиското друштво кое управува со тој пензиски фонд.

Во почетниот период од функционирањето на капитално финансираното пензиско осигурување, пензиското друштво може да основа и да управува само со еден пензиски фонд, задолжителен или доброволен, односно доколку се работи за друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови само со еден задолжителен и со еден доброволен пензиски фонд. Ова ограничување е предвидено само во почетната фаза од заживувањето на системот, а во иднина се планира да се овозможи едно пензиско друштво да управува со поголем број на различни видови на пензиски фондови според структурата на инвестициското портфолио.

На почетокот, поради големината на финансискиот сектор и големината на очекуваниот број на членови во

новиот пензиски систем на Република Македонија бројот на учесниците на пензискиот пазар беше ограничен и МАПАС издаде дозволи за основање на само две друштва по пат на меѓународен јавен тендер. Но, во 2008 година, следејќи го развојот на пензискиот пазар и пазарот на капитал беше оценето дека се создадени услови за влез на нови пензиски друштва. Со цел намалување на трошоците на системот и зголемување на очекуваните пензии на членовите, се оцени дека треба да се поттикне на повисоко ниво конкуренцијата во пензискиот пазар, преку овозможување на влез на нови друштва, покрај постојните две избрани на тендер. Едновременно, во корелација со почетокот на доброволното пензиско осигурување, се овозможи создавање на нови пензиски друштва кои ќе управуваат и со задолжителни и со доброволни пензиски фондови. Во 2005 година беа доделени две дозволи и беа основани две друштва за управување со пензиски фондови, а во 2009 година МАПАС, на постојните две друштва за управување со задолжителни пензиски фондови, им издаде дозволи за вршење на дејност управување со доброволен пензиски фонд и одобренија за управување со доброволен пензиски фонд. Оттаму, денес во Република Македонија постојат две пензиски друштва кои управуваат со по еден задолжителен и со по еден доброволен пензиски фонд¹ како што е прикажано на График 1.3.

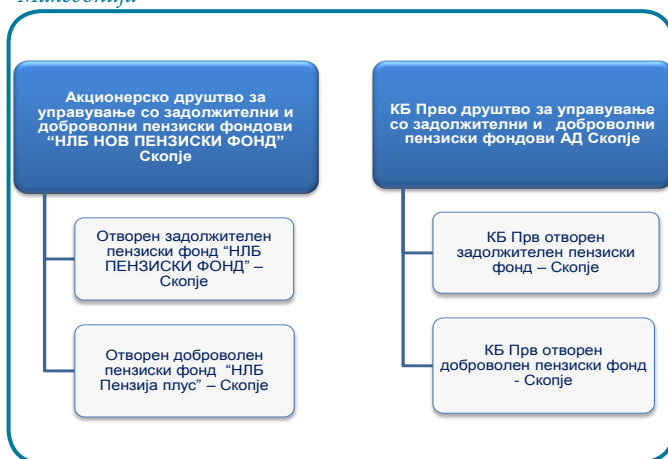
Двете пензиски друштва имаат комбинација на домашни (49% учество) и странски (51% учество) акционери, како што е прикажано на График 1.4.

Средствата на пензискиот фонд се целосно одвоени од средствата на друштвото кое управува со тој фонд и се чуваат кај банка-чувар на имот. Оваа сегрегација на средствата е од исклучителна важност со цел да се постигне висок степен на сигурност на средствата и дополнителна контрола на трансакциите со средствата на пензискиот фонд. Функцијата чувар на имот и за задолжителните и за доброволните пензиски фондови ја вршат деловни банки кои ги исполнуваат законските услови и со кои друштвото има склучено договори за чување на имотот на пензиските фондови.

Секое пензиско друштво има избрано чувар на имот за двата пензиски фонда со кои управуваат, како што е прикажано на График 1.5.

За својата функција на чување на имотот на задолжителните и доброволните пензиски фондови чуварите наплатуваат надомест од пензиските друштва.

График 1.3 Пензиски друштва и пензиски фондови во Македонија

¹ Во понатамошниот текст, за имињата на пензиските друштва, задолжителните и доброволните пензиските фондови ќе се користат следните кратенки: НЛБ за Акционерско друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови "НЛБ НОВ ПЕНЗИСКИ ФОНД" Скопје, КБ Прво за КБ Прво друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови АД Скопје, НЛБз за Отворен задолжителен пензиски фонд - „НЛБ пензиски фонд“ Скопје, КБПз за КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд - Скопје, НЛБд за Отворен доброволен пензиски фонд "НЛБ пензија плус" Скопје и КБПд за КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд - Скопје

График 1.4 Акционери на пензиските друштва во Македонија

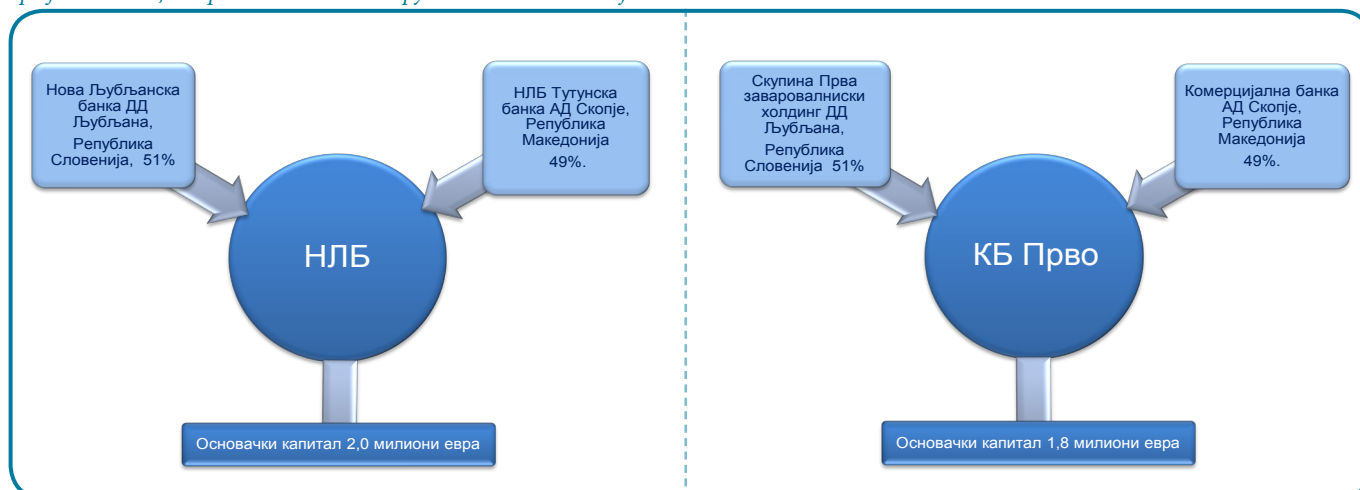
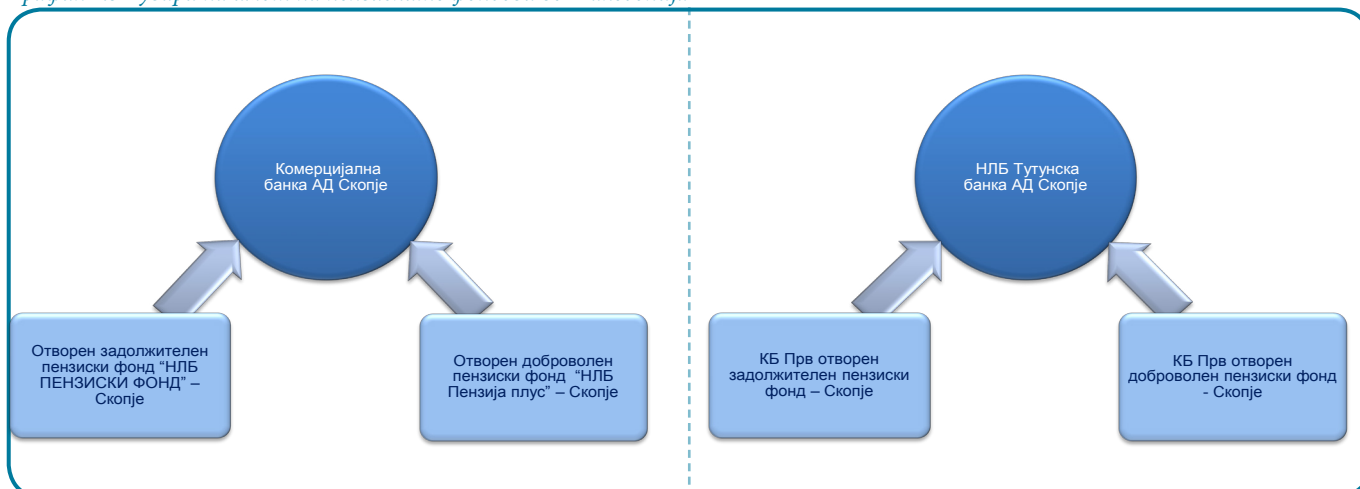

График 1.5 Чувари на имот на пензиските фондови во Македонија

Во Табела 1.1 е даден преглед на надоместоците кои ги наплаќаат чуварите на имот од пензиските друштва.

Надоместоците се пресметуваат како процент од средствата на пензиските фондови.

Табела 1.1 Надоместоци кои ги наплаќаат чуварите на имот од пензиските друштва за чување на имот на пензиските фондови

За задолжителни пензиски фондови		За вредност на средствата (во милиони евра)	
НЛБ Тутунска банка АД Скопје, како чувар на имот на КБПз	0,074%	до 100	
	0,069%	над 100 до 200	
	0,064%	над 200 до 300	
	0,060%	над 300 до 400	
	0,054%	над 400 до 500	
	0,050%	над 500 до 600	
	0,048%	над 600	
Комерцијална банка АД Скопје, како чувар на имот на НЛБз	0,084%	до 100	
	0,079%	над 100 до 200	
	0,074%	над 200 до 300	
	0,070%	над 300 до 400	
	0,064%	над 400 до 500	
	0,060%	над 500 до 600	
	0,058%	над 600	
За доброволни пензиски фондови		За вредност на средствата (во милиони евра)	
НЛБ Тутунска банка АД Скопје, како чувар на имот на КБПд	0,25%	до 50	
	0,20%	над 50	
Комерцијална банка АД Скопје како чувар на имот на НЛБд	0,25%	до 50	
	0,20%	над 50	

2

**Најзначајни измени
и дополнувања
на законските и
подзаконските акти
кои го уредуваат
задолжителното
и доброволното
капитално финансирано
пензиско осигурување**

Во текот на 2012 година донесена е една измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување² и донесен е Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување, со кој се заокружи уредувањето на капитално финансираното пензиско осигурување, чиј предлагач е Министерството за труд и социјална политика. Исто така, во текот на 2012 година Управниот одбор на МАПАС донесе три правилници односно измени на правилници кои се однесуваат на задолжителното и/или на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување.

Со измените и дополнувањата на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување се воспостави независност на МАПАС со цел да се создаде стручно, независно и самостојно регулаторно тело со правен статус каков што имаат сите слични регулаторни и супервизорски институции во Република Македонија. Со овие законски измени се измени поставеноста на МАПАС односно статусот, одговорноста за работењето и надзорот над работењето на МАПАС од надлежност на извршната власт т.е. Владата на Република Македонија и ресорното Министерство за труд и социјална политика беа пренесени во надлежност на законодавната власт т.е. Собранието на Република Македонија. Исто така, со овие законски измени уредено е дека орган на МАПАС е Совет на експерти кој е составен од пет члена, од кои еден е претседател, двајца се професионална ангажирани и двајца се надворешни членови. Нив ги именува и разрешува Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија. Претходно органи на управување на МАПАС беа директор, заменик на директорот и Управен одбор кои ги именуваше Владата на Република Македонија.

Со донесувањето на Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од областа на капитално финансирано пензиско осигурување се заокружи уредувањето на капитално финансираното пензиско осигурување во Македонија со уредување на фазата на деакумулација т.е. се регулираат исплатите на пензии од вториот и пензиски надоместоци од третиот столб. Во законот детално се уредуваат видовите на исплати на пензии од втор столб (програмирани повлекувања, доживотни анuitети и нивна комбинација), видовите на исплати на пензиски надоместоци од трет столб (програмирани повлекувања, анuitети, еднократни и повеќекратни исплати), карактеристиките и правилата за разните видови на исплати и начинот и постапката за стекнување на право на старосна, инвалидска и семејна пензија од втор столб, како и постапката за

стекнување право на пензиски надоместок од трет столб. Во законот се уредува и кои институции ќе може да вршат исплата на пензии и пензиски надоместоци од вториот и третиот столб – пензиски друштва и друштва за осигурување на живот. Исто така, заради поголема транспарентност на изборот на пензија од втор столб и пензиски надоместок од трет столб се воспоставува Централизиран електронски систем на котација преку кој ќе се доставуваат барања за котации за различни видови исплати и ќе се добиваат понуди од пензиските друштва и друштвата за осигурување.

Во текот на 2012 година МАПАС изготви и донесе измени на постојните подзаконски акти кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и тоа:

- Правилник за измени и дополнување на Правилникот за начинот и постапката за маркетинг на пензиските фондови;
- Правилник за измена на Правилникот за начинот и постапката на пренос на средствата во случај на инвалидност или смрт на член и времено распределен осигуреник во задолжителен пензиски фонд и пренос на средствата на член и времено распределен осигуреник кој го отповикал утврдениот статус;
- Правилник за измена и дополнување на Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво.

Овие измени на правилниците беа извршени заради усогласување со проектот на Владата на Република Македонија „Регулаторна гилотина“ и усогласување со промената на сметковниот план донесен од Министерството за финансии.

Во текот на 2012 година МАПАС ги изготви и донесе и следните упатства:

- Упатство за пополнување на колоната за опис на трансакција и дополнителниот текстуален опис на трансакцијата во извештаите за доброволна индивидуална сметка и за професионална сметка.
- Техничко упатство за доставување на годишна архива и технички извештаи од базите на податоци кои ги одржуваат пензиските друштва и
- Стручно упатство за начинот на пресметка на задолжителните ликвидни средства.

² Во јануари 2013 година беа донесени измени на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и на Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување заради воведување на супервизија базирана на ризик и усогласување со Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување.

3

Податоци за финансиското работење на пензиските друштва

3.1 Приходи на пензиските друштва за 2012 г.

3.2 Трошоци на пензиските друштвата за 2012 г.

3.3 Финансиски резултат на пензиските друштва

3.4 Главнина, основна главнина и сопствени
средства на пензиските друштва

3.5 Индикатори

3.1 Приходи на пензиските друштва за 2012 г.³

Основ	НЛБ		КБ Прво	
Приходи од управување со задолжителниот пензиски фонд				
Надоместок од придонеси	71.125.904,50	49,93%	80.598.632,00	52,31%
Надоместок од средства	51.996.073,00	36,50%	60.230.637,00	39,09%
Надоместок од премин	1.846,00	0,00%	1.850,00	0,00%
Вкупно приходи од управување со задолжителниот пензиски фонд	123.123.823,50	86,44%	140.831.119,00	91,39%
Приходи од управување со доброволниот пензиски фонд				
Надоместок од придонеси	1.247.995,00	0,88%	1.420.847,00	0,92%
Надоместок од средства	1.092.169,00	0,77%	516.035,00	0,33%
Надоместок од премин	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Вкупно приходи од управување со доброволниот пензиски фонд	2.340.164,00	1,64%	1.936.882,00	1,26%
Финансиски приходи	16.409.779,00	11,52%	11.280.836,00	7,32%
Останати приходи на друштвото	570.594,00	0,40%	44.105,00	0,03%
Вкупно приходи	142.444.360,50	100,00%	154.092.942,00	100,00%

3.2 Трошоци на пензиските друштвата за 2012 г.*

Основ	НЛБ		КБ Прво	
Трошоци за управување со задолжителниот пензиски фонд				
Трошоци за агенти на друштвото	6.562.416,50	6,49%	6.660.701,00	6,72%
Трошоци за маркетинг	3.802.031,00	3,76%	4.278.950,00	4,32%
Трошоци за трансакции	826.321,50	0,82%	625.002,00	0,63%
Трошоци за МАПАС	14.200.228,00	14,04%	16.091.101,00	16,24%
Трошоци за чувар на имот	6.898.017,50	6,82%	6.986.678,00	7,05%
Трошоци за Фондот на ПИОМ	1.773.374,00	1,75%	2.015.426,00	2,03%
Останати трошоци од управување со фондот	38.724,00	0,04%	219.509,00	0,22%
Вкупно трошоци за управување со задолжителниот пензиски фонд	34.101.112,50	33,71%	36.877.367,00	37,23%
Трошоци за управување со доброволниот пензиски фонд				
Трошоци за агенти на друштвото	372.250,50	0,37%	2.041.011,00	2,06%
Трошоци за маркетинг	1.432.026,00	1,42%	711.804,00	0,72%
Трошоци за трансакции	176.522,50	0,17%	306.647,00	0,31%
Трошоци за МАПАС	300.817,00	0,30%	336.400,00	0,34%

³ Извор: Неревидирани годишни финансиски извештаи на пензиските друштва за 2012 година

Трошоци како чувар на имот	229.660,50	0,23%	145.439,00	0,15%
Останати трошоци од управување со фондот	30.000,00	0,03%	110.777,00	0,11%
Вкупно трошоци за управување со доброволниот пензиски фонд	2.541.276,50	2,51%	3.652.078,00	3,69%
Трошоци од управување со друштвото				
Плати и надоместоци за вработените	43.848.420,00	43,35%	32.227.630,00	32,53%
Трошоци за услуги	15.916.234,50	15,73%	14.502.725,00	14,64%
Трошоци за сировини и други материјали	1.893.548,50	1,87%	8.725.786,00	8,81%
Амортизација	2.644.765,50	2,61%	3.013.722,00	3,04%
Финансиски расходи	120.945,00	0,12%	64.319,00	0,06%
Останати трошоци од работењето	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Резервирања за трошоци и ризици	87.713,50	0,09%	0,00	0,00%
Вкупно трошоци од управување со друштвото	64.511.627,00	63,78%	58.534.182,00	59,09%
Вкупно трошоци	101.154.016,00	100,00%	99.063.627,00	100,00%

* За податоците кои не можат да се одделат, пензиското друштво како пондер за одделување го употребува бројот на членови во задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд

3.3 Финансиски резултат на пензиските друштва

Опис	НЛБ	КБ Прво
Добивка (за 2012 г.)	37.798.985,00	55.029.317,00
Добивка по оданочување (за 2012 г.)	37.227.024,00	54.810.004,00
Вонредни расходи	0,00	0,00
Нето добивка (за 2012 г.)	37.227.024,00	58.362.401,00
Друга сеопфатна добивка*	-486.000,00	0,00
Вкупна сеопфатна добивка*	36.741.024,00	54.810.004,00
Акумулирана добивка (заклучно со 31.12.2012г.)	55.666.962,50	58.362.401,00

Извор: Ревидирани финансиски извештаи на пензиските друштва за 2012 година

Двете пензиски друштва ја завршија 2012 година со добивка и остварија и нето добивка и вкупна сеопфатна добивка во 2012 година, како и акумулирана добивка, заклучно со 31.12.2012 година. Разликата во нето добивката меѓу друштвата се должи на фактот дека КБ Прво има повисоки приходи од НЛБ, од една страна, и пониски трошоци, од друга страна. Во споредба со 2011 година, нето добивката на НЛБ бележи раст од 27%, додека кај КБ Прво растот е 20%. Порастот на добивката се должи на поголем пораст на приходите во однос на претходната година, од една страна, а скоро исто ниво на трошоци како во претходната година, од друга страна. Порастот на приходите на НЛБ е поголем во споредба со

порастот на приходите на КБ Прво, додека пак порастот на трошоците на КБ Прво е поголем во споредба со порастот на трошоците на НЛБ.

Најголем дел од приходите и на двете пензиските друштва потекнуваат од надоместоците од придонеси од задолжителните и од доброволните пензиски фондови⁴ (околу 51% кај НЛБ и 53% кај КБ Прво), по што следи надоместокот од средства (околу 37% кај НЛБ и 39% кај КБ Прво). Во однос на минатата година процентуалното

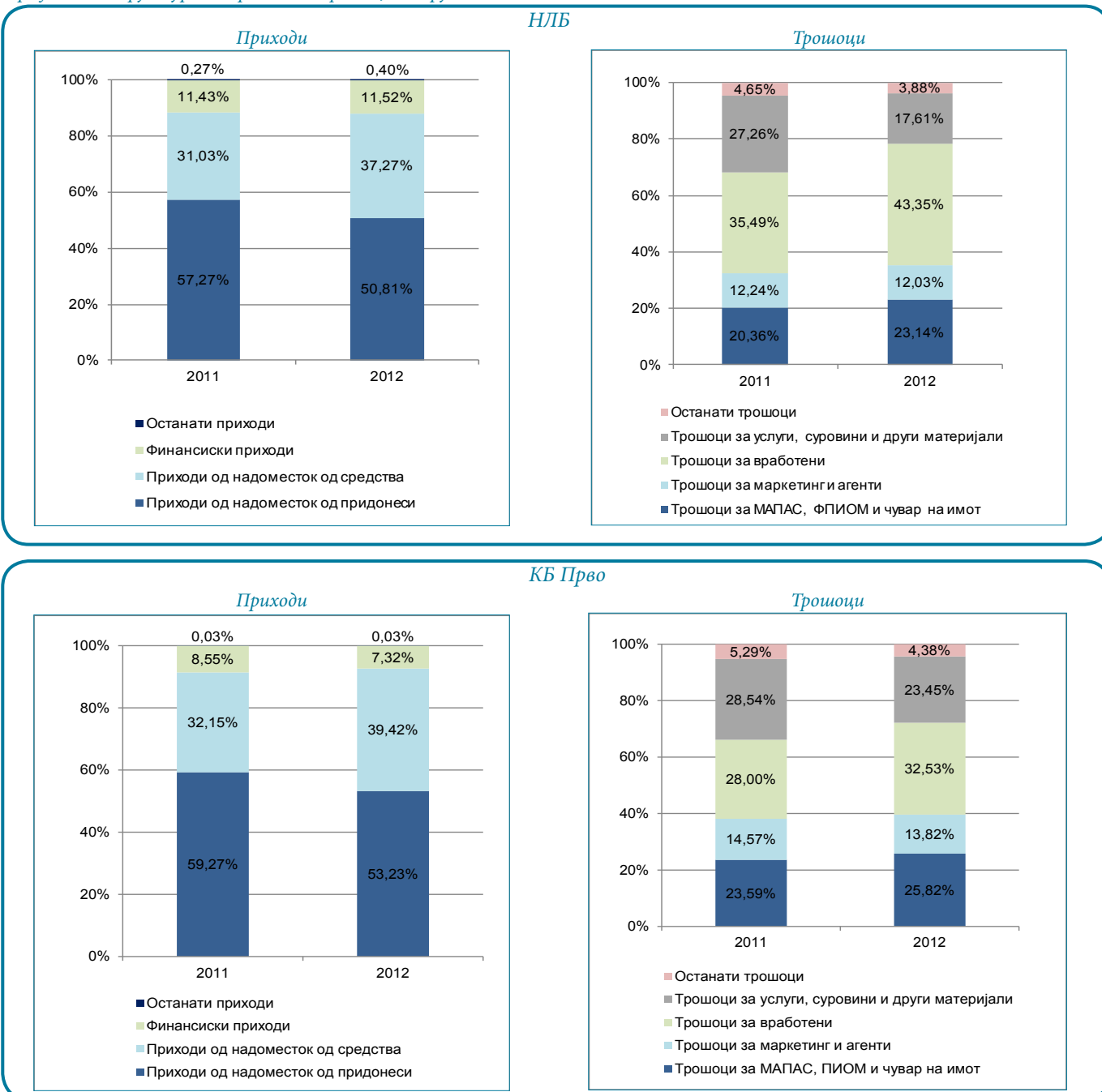
⁴ Приходите од надоместоците од придонеси и приходите од надоместоците од средства доброволните пензиски фондови се помалку од 1% од вкупните приходи и кај двете пензиски друштва

учество на приходите од придонеси во вкупните приходи се намалило за околу 6 процентни поени, за сметка на исто толку зголеменото процентуално учество на приходите од надоместок од средства од задолжителните и од доброволните пензиски фондови. Финансиските приходи и останатите приходи на друштвата изнесуваат околу 12% од вкупните приходи кај НЛБ и 7% од вкупните приходи кај КБ Прво.

Од расходната страна, друштвата имаат најголеми трошоци за работењето на друштвото (околу 63% НЛБ и 59% КБ Прво), во кои најголеми се трошоците за плати и за услуги. Во споредба со минатата година процентуалното

учество на платите во вкупните трошоци се зголемило и тоа кај НЛБ за седум процентни поени и кај КБ Прво за пет процентни поени. Останатиот дел од трошоците се однесува на трошоците за управување со пензиските фондови (околу 36% НЛБ и 40% КБ Прво). Од нив, трошоците за маркетинг и агенти изнесуваат околу 12% кај НЛБ и 14% кај КБ Прво и има минимално намалување во споредба со минатата година. Околу 23% кај НЛБ и 26% кај КБ Прво од трошоците припаѓаат на надоместоците за МАПАС, Фондот на ПИОМ и чуварите на имот што е за три процентни поени кај НЛБ и два процентни поени кај КБ Прво повеќе во споредба со 2011 година.

График 3.1 Структура на приходи и трошоци по друштво за 2011 и 2012 г.

3.4 Главнина, основна главнина и сопствени средства на пензиските друштва

Опис	НЛБ	КБ Прво
Главнина и резерви	235.058.033,50	245.723.234,00
Основна главнина	130.001.478,00	110.459.024,00
Вишок главнина над законски утврден минимум	36,49%	42,68%
Сопствени средства*	214.228.780,00	223.850.326,00
Вишок (excess) сопствени средства над законскиот минимум	148,79%	159,97%

*Сопствени средства се пресметуваат во согласност со Правилник за методологијата за пресметка на сопствените средства на пензиско друштво

Согласно законската обврска, КБ Прво, од октомври 2010 година и, НЛБ од мај 2011 година, се должни да одржуваат зголемена главнина, заради тоа што висината

на средствата на задолжителниот и доброволниот пензиски фонд со кои управуваат ја надмина висината од 100 милиони евра.

3.5 Индикатори

Опис	НЛБ	КБ Прво
Индикатори за приходи и расходи по член		
Просечни приходи по член	898,08	848,41
Просечни расходи по член	637,75	545,43
Друга сеопфатна добивка по член	-3,06	0,00
Добивка по член	260,33	302,98
Индикатори за ефикасност		
Коефициент за ефикасност (вкупно трошоци / вкупно приходи)	71,01%	64,29%

На График 3.2 е прикажано движењето на индикаторите за профитабилност ROA (нето добивка/вкупно средства) и ROE (нето добивка/капитал) од 2006

година до 2012 година. Може да се забележи дека во 2012 година и двете друштва имаат повисоки стапки на поврат на средствата и на капиталот во однос на 2011 година.

График 3.2 ROA и ROE по друштво и по години

4

Информации за задолжителните пензиски фондови

4.1 Членство во задолжителните пензиски фондови

4.2 Премин на член од еден во друг задолжителен пензиски фонд

4.3 Придонеси во задолжителните пензиски фондови

4.4 Инвестирање и структура на портфолиото на задолжителните пензиски фондови

4.5 Нето средства, сметководствена единица и стапка на принос на задолжителните пензиски фондови

4.6 Надоместоци кај задолжителните пензиски фондови

4.7 Исплата на пензии од задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

4.1 Членство во задолжителните пензиски фондови

Осигуреник може да стекне членство во задолжителен пензиски фонд на два начини:

- со потпишување на договор за членство во задолжителен пензиски фонд и со регистрација во Регистрот на членови кој го води МАПАС
- со распределба во задолжителен пензиски фонд по случаен избор од страна на МАПАС т.е. Фондот на ПИОМ во случај кога осигуреникот кој е должен да стане член на задолжителен пензиски фонд не потпишал договор за членство во периодот за избор на задолжителен пензиски фонд и со регистрација во Регистрот на членови кој го води МАПАС.

Постојат две глобални категории на осигуреници за зачленување во вториот столб:

- задолжителни членови - осигурениците кои се вработиле, односно пристапиле во задолжително пензиско и инвалидско осигурување, прв пат по 1 јануари 2003 година
- доброволни членови - осигурениците кои се вработиле прв пат пред 1 јануари 2003 години

Осигурениците кои припаѓаат во Главата VII – Стекнување и остварување на правата на определени категории осигуреници под посебни услови од Законот за пензиското и инвалидското осигурување (вработени со бенефициран стаж во МВР, казнено - поправни домови, АРМ и слично) и индивидуалните земјоделци не може да бидат членови на вториот столб. По исклучок, доколку лицата кои припаѓаат на горенаведените категории го променат статусот на осигуреник од глава VII или статусот на индивидуален земјоделец, може, во рок од една година од промената, да се зачленат во вториот столб по сопствен избор. Исто така, лицата кои веќе се вклучиле во вториот столб, а потоа го менуваат статусот и стануваат припадници на горенаведените категории имаат право да се вратат во едностолбниот систем во рок од една година од промената на статусот.

Зачленувањето во вториот столб започна на 20 септември 2005 година. Доброволните членови можеа својот избор да го направат до 31 декември 2005 година. Задолжителните членови се должни да се зачленат во задолжителен пензиски фонд во рок од три месеци сметано од датумот на прво вработување. МАПАС односно Фондот на ПИОМ времено ги распределуваат овие осигуреници во задолжителни пензиски фондови по случаен избор од моментот на нивно вработување со цел нивните средства да се инвестираат веднаш по вработувањето. Доколку во законскиот рок не потпишат договор за членство со ниту едно друштво, овие осигуреници остануваат членови на задолжителниот

пензиски фонд во кој биле претходно времено распределени.

Пондерот, според кој се врши времена распределба на осигурениците во задолжителни пензиски фондови по случаен избор, се утврдува од страна на МАПАС за секој задолжителен пензиски фонд на првиот работен ден од секој месец, со користење на следнава формула:

$$P_i = 0.7 * \frac{\frac{1}{N_i}}{\sum_{j=1}^n \frac{1}{N_j}} + 0.3 * \frac{R_i}{\sum_{j=1}^n R_j} \quad \text{кога сите } R_i > 0$$

односно

$$P_i = 0.7 * \frac{\frac{1}{N_i}}{\sum_{j=1}^n \frac{1}{N_{ji}}} + 0.3 * \frac{R_i + |R_{\min}| + 0,01}{\sum_{j=1}^n (R_j + |R_{\min}| + 0,01)} \quad \text{кога постои } R_i \leq 0$$

каде

$i=1, \dots, n$

P_i е пондер за задолжителниот пензиски фонд n е број на задолжителни пензиски фондови

N_i е надоместок од придонеси наплатуван од друштвото што управува со задолжителниот пензиски фонд i во текот на претходниот месец

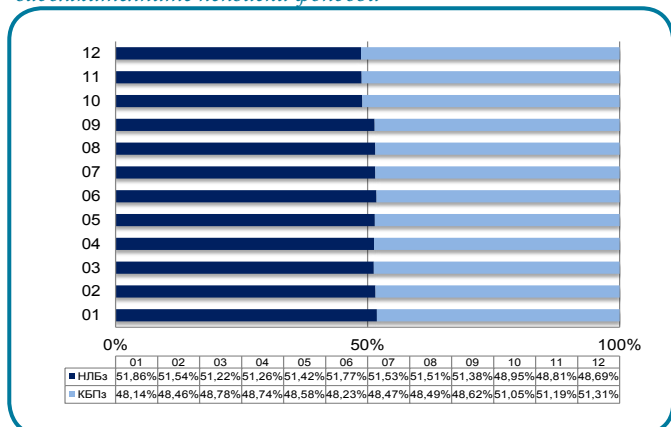
R_i е остварен принос на задолжителниот пензискиот фонд i со состојба на последниот ден од претходниот месец за претходните 36 месеци, сведен на годишно ниво. Доколку фондот i работи помалку од 36, а повеќе од 12 месеци, приносот се пресметува за сите месеци за кои фондот работи, сведен на годишно ниво. Доколку фондот i работи помалку од 12 месеци, тогаш како вредност за R_i се зема просекот од приносите на постојните задолжителните пензиски фондови.

$R_{\min}$ е минималниот остварен принос од сите задолжителни пензиски фондови ($R_{\min} = \min(R_i)$).

Пондерите кои се користени за распределба на осигурениците во задолжителните пензиски фондови во текот на 2012 година се прикажани на График 4.1.

Во текот на 2012 година бројот на распределени членови помеѓу двата задолжителни пензиски фонда е приближно ист, затоа што вредноста на двата пондера се движи околу 50%, (т.е. во опсег од 48% до 51%) што е резултат на фактот дека нема значителни промени на висината на надоместоците и приносите во текот на годината, кои директно влијаат на висината на пондерот. Сепак, има мала промена на пондерот по фондови во текот на година, со тоа што има намалување кај НЛБз

График 4.1 Пондер за распределба на членови во задолжителните пензиски фондови

за сметка на зголемувањето на КБПз. Имено, вредноста на пондерот на НЛБз изнесува околу 51% до септември 2012 година и потоа во последните три месеци бавно опаѓа до 48,69%. Додека пак вредноста на пондерот на КБПз изнесува околу 48% до септември 2012 година и потоа во последните три месеци бавно се зголемува до 51,31%. Ова се должи единствено на разликата во остварените годишни приноси остварени во периодот од претходните три години, бидејќи и двете друштва наплатуваат надоместок од придонесите во иста висина.

Вкупниот број на членови и времено распределени осигуреници во задолжителните пензиски фондови заклучно со 31 декември 2012 година изнесува 323.480, што значи зголемување на бројот на членовите на вториот столб за 26.849 или околу 9.05% во споредба со 2011 година. Ова значи дека околу 65% од вкупниот број на осигуреници во Фондот на ПИОМ се членови на двостолбниот пензиски систем. Во однос на учеството на членовите и времено распределените осигуреници по задолжителни пензиски фондови, со состојба 31.12.2012 година, 53% од членовите и времено распределените осигуреници се во КБПз, додека 47% се во НЛБз. Оваа процентуална распределба меѓу пензиските фондови е потполно иста како и во минатата година.

Од вкупниот број на членови на вториот столб 69.646 или 21,53% се доброволни членови, додека 253.834 или 78,47% се задолжителни членови. Од вкупниот број на задолжителни членови, 158.845 члена потпишале договор за членство, 84.697 не потпишале договор и се трајно распределени од страна на МАПАС и 10.292 осигуреници се времено распределени од МАПАС и Фондот на ПИОМ. За осигурениците кои имаат прво вработување во 2012 година и за кои истекол рокот за избор на задолжителен пензиски фонд, може да се забележи дека околу 75% од нив потпишале договор за членство, додека останатите околу 25% не потпишале договор и останале во фондот каде биле претходно распределени.

Во однос на структурата на членови и времено распределени осигуреници по задолжителни пензиски фондови и по статус на членство во 2012 година не настанале некои неочекувани и значајни промени. Истата е прикажана на квартално ниво на График 4.2 и График 4.3.

Може да се забележи дека во секој квартал процентуалното учество на доброволни членови се намалува, додека на задолжителни членови се зголемува, што е и очекувано бидејќи секоја година се зголемува приливот на нововработени лица кои се задолжителни членови. Исто така може да се забележи дека процентуалното учество на задолжителни членови кои потпишале договор за членство постепено се зголемува од квартал во квартал.

Анализата на структурата на членовите по возраст покажува дека членовите во најголем број се млади лица, за кои и е најповолен двостолбниот систем. Задолжителните членови се млади лица, при што има најголем број членови на возраст од 26 до 30 години, додека доброволните членови се нешто постари и најголем број од нив се на возраст од 36 до 39 години. Просечната возраст на задолжителните членови е 31 години, на доброволните членови е 39 години, а на сите членови вкупно е 33 години. Структурата на членовите на двостолбниот пензиски систем, по возраст, пол и категорија на зачленување е прикажана на График 4.4.

График 4.2 Структура на членови и времено распределени осигуреници по статус на членство во НЛБз

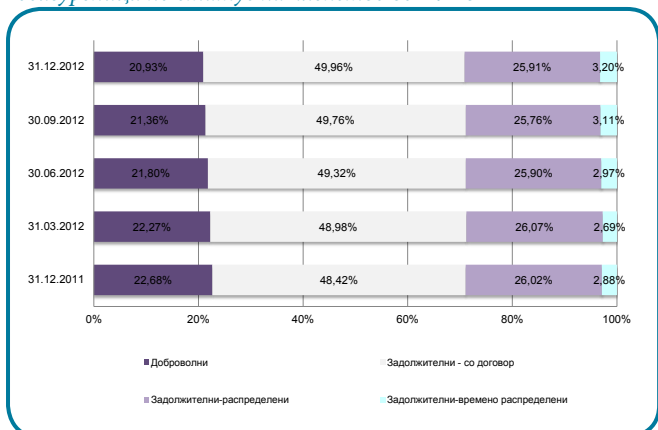

График 4.3 Структура на членови и времено распределени осигуреници по статус на членство во КБПз

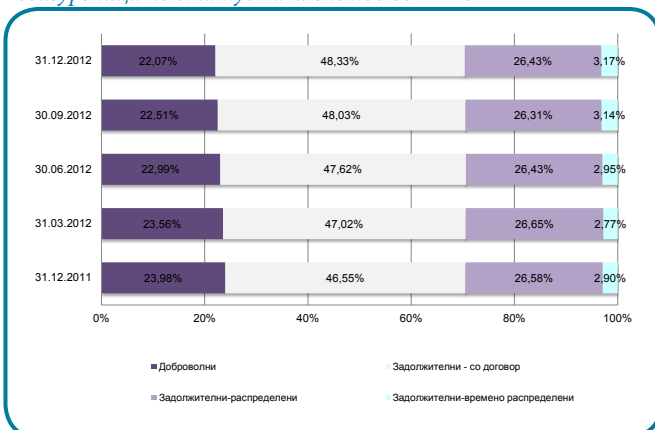
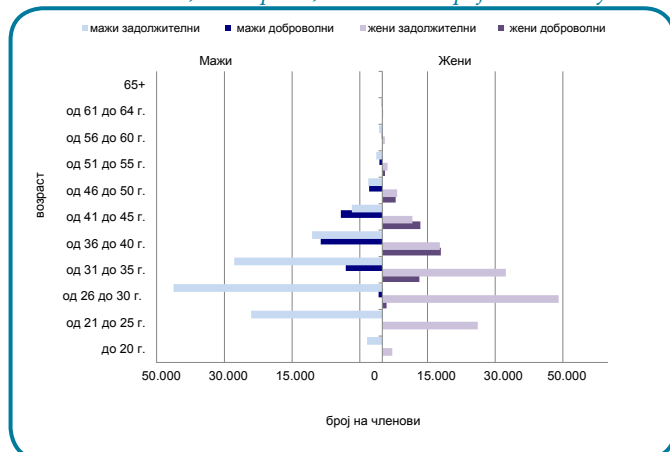
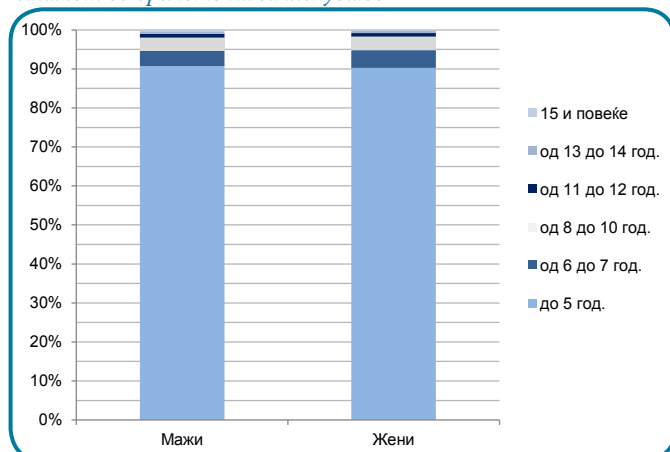

График 4.4 Структура на членовите на двостолбниот пензиски систем, по возраст, пол и категорија на зачленување

Структурата на членовите во вториот столб според стабот кој го имале членовите во моментот на нивното зачленување во втор столб е дадена на График 4.5.

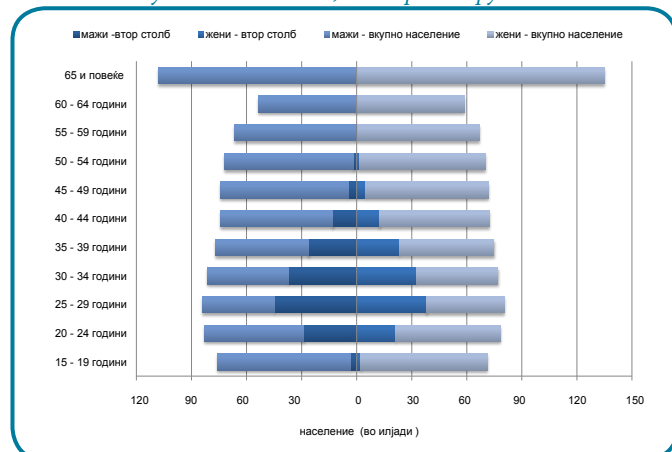
График 4.5 Структура на членови во вториот столб според стабот во времето на зачленување

Од графикот се гледа дека во втор столб има најмногу членови со вкупен стаж до пет години во моментот на зачленувањето (90,52%), а потоа како што се зголемуваат годините на стаж, така опаѓа бројот на членови, при што најмал процент припаѓа на членовите со стаж поголем од 15 години (0,30%).

Според проценките на Државниот завод за статистика на крајот на 2011 година вкупното население во Република Македонија се проценува на 2.059.794 жители. Од нив 296.631 жители (со состојба на крај на 2011 година) се членови на двостолбниот пензиски систем, што претставува околу 14% од вкупното население во Република Македонија. Структурата на членови во двостолбниот пензиски систем во вкупното население во Република Македонија, по возрасни групи и пол со состојба 31.12.2011 година е прикажана на График 4.6.

График 4.6 Структура на членови во двостолбниот пензиски систем во вкупното население, по возрасни групи и пол

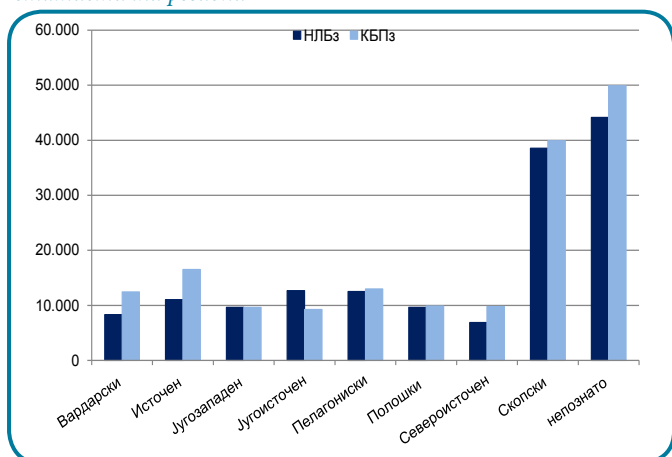

Извор: МАПАС и Државен завод за статистика - Статистичка база на податоци - Статистика по региони - Население - Процени на население

Од овој графички приказ може да се забележи дека сè уште мал процент од вкупното население во нашата земја е вклучено во двостолбниот пензиски систем и секако најмногу членови се млади лица и тоа на возраст од 25 - 34 години. Ова се должи на тоа што реформираниот пензиски систем функционира шест години и сè уште е релативно млад.

Структурата на членовите во задолжителните пензиски фондови по статистички региони⁵ во Република Македонија е дадена на График 4.7.

График 4.7 Структура на членови во вториот столб, по статистички региони

⁵ Статистичките регионите се дефинирани според Државниот Завод за Статистика - територијални единици. Номенклатурата на територијални единици е заснована врз територијалната организација на локалната самоуправа во Република Македонија и е усогласена со класификацијата на Европската Унија.

4.2 Премин на член од еден во друг задолжителен пензиски фонд

Секој член на задолжителен пензиски фонд има право да премине во друг задолжителен пензиски фонд ако не е задоволен од задолжителниот пензиски фонд каде што членува т.е. друштвото кое управува со него. Доколку лицето членувало во задолжителниот пензиски фонд пократко од 24 месеци, при премин тоа е должно да плати надоместок за премин, инаку преминот е бесплатен. При премин се пренесуваат и вкупните средства од сметката на членот.

И понатаму останува многу мал бројот на лица кои направиле промена на задолжителниот пензиски фонд во кој членуваат. Во текот на 2012 година вкупниот број на членови во задолжителни пензиски фондови кои преминаа од еден во друг задолжителен пензиски фонд

изнесува 173, што претставува 0,05% од вкупниот број на членови. При тоа може да се забележи дека двојно поголем е бројот на членови кои преминале од НЛБз во КБПз во однос на преминот од КБПз во НЛБз. Во Табела 4.1 се дадени податоци за бројот на членови кои преминале од еден во друг задолжителен пензиски фонд и пренесените средства од еден во друг задолжителен пензиски фонд по тој основ во текот на 2012 година.

Во текот на 2012 година, 110 членови преминале од НЛБз во КБПз, додека 63 членови преминале од КБПз во НЛБз. При преминот, околу 9 милиони денари се пренесени од НЛБз во КБПз, додека од КБПз во НЛБз се пренесени вкупно околу 5 милиони денари.

Табела 4.1 Премини на членови од еден во друг задолжителен пензиски фонд

Фонд	Членови кои преминале ОД задолжителен пензиски фонд	Средства кои се пренесени ОД задолжителен пензиски фонд	Членови кои преминале ВО задолжителен пензиски фонд	Средства кои се пренесени ВО задолжителен пензиски фонд
НЛБз	110	9.211.608	63	5.126.184
КБПз	63	5.126.184	110	9.211.608

4.3 Придонеси во задолжителните пензиски фондови

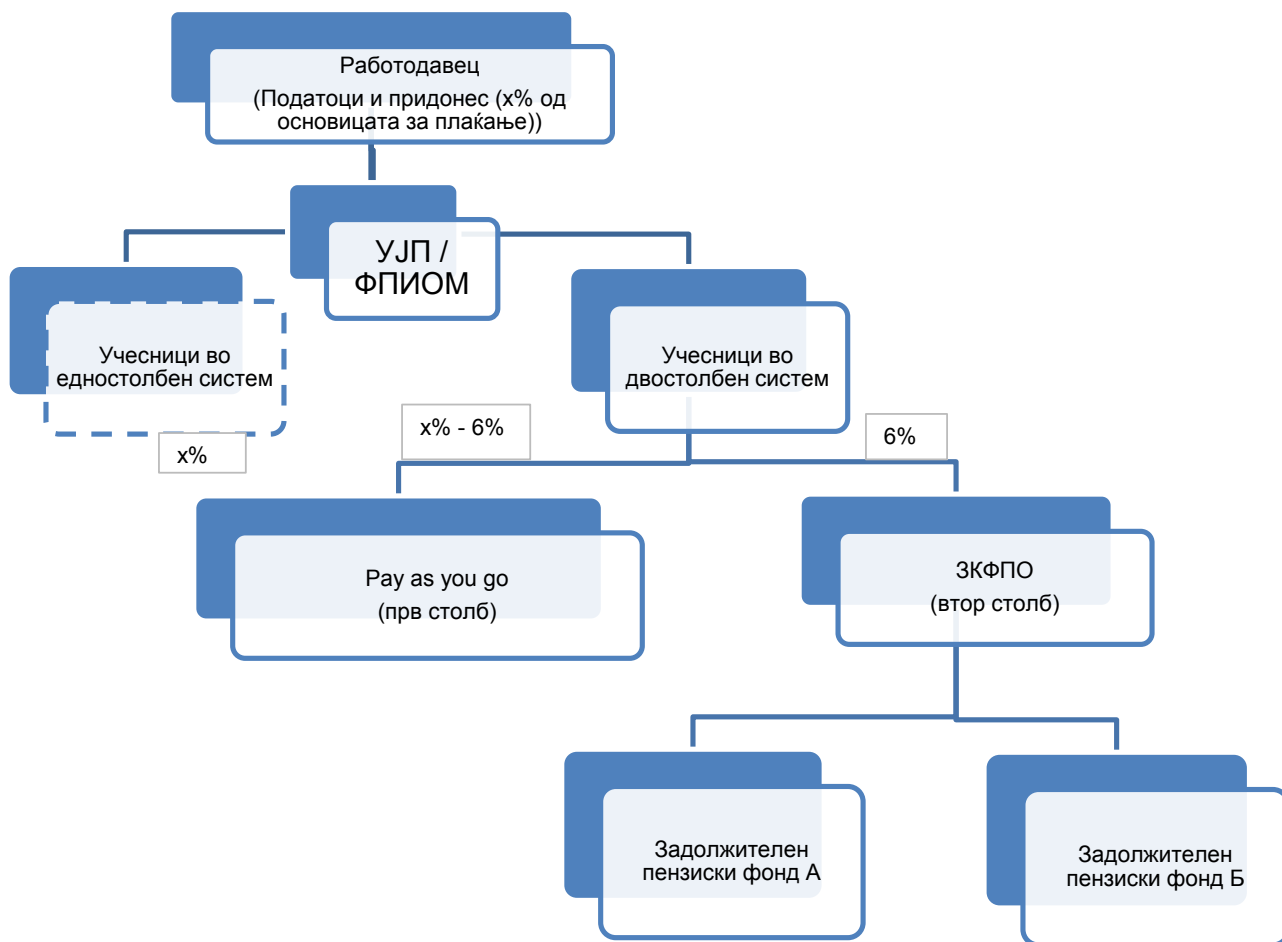
Уплатата на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување ја врши обврзникот за плаќање на придонес, односно работодавецот во име на вработениот. Управата за јавни приходи врши интегрирана наплата на придонесите од задолжително социјално осигурување (придонес за пензиско и инвалидско осигурување, придонес за здравствено осигурување и придонес за вработување во случај на невработеност) и персонален данок на доход.

За осигурениците кои членуваат во систем со еден столб, вкупно уплатениот придонес останува во Фондот на ПИОМ (за 2012 година изнесуваше 18% од бруто платата). За осигурениците кои се вклучени во системот со два столба, Фондот на ПИОМ врши распределба на уплатениот придонес меѓу првиот и вториот столб. При тоа, до август 2012 година, 65% од уплатениот придонес (т.е. 11,70% од бруто плата во 2012 година) остануваа во Фондот на ПИОМ, а 35% од уплатениот придонес (т.е. 6,30% од бруто плата во 2012 година) се пренесуваа

во задолжителен пензиски фонд по избор на членот. По август 2012 година, висината на придонесот кој се пренесува во задолжителен пензиски фонд изнесува 6% од бруто платата, а во Фондот на ПИОМ останува придонес во висина која се добива како разлика меѓу вкупниот придонес за пензиско и инвалидско осигурување и придонесот уплатен во задолжителниот пензиски фонд (за 2012 година изнесува $18\% - 6\% = 12\%$ од бруто платата).

Фондот на ПИОМ ги пренесува придонесите на членовите на задолжителните пензиски фондови на индивидуалните сметки во избраните задолжителни пензиски фондови, веднаш, а најдоцна во рок од пет работни дена од приемот на придонесите, под услов во истиот рок да биле примени и соодветни податоци согласно со закон, кои му овозможуваат на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија да ја изврши таа обврска.

График 4.8 Шематски приказ на уплатата и распределбата на придонесите

Во текот на 2012 година во задолжителните пензиски фондови се пренесени околу 3,8 милијарди денари, или

по месеци (во милиони денари), како што е прикажано во Табела 4.2.

Табела 4.2 Уплатени придонеси во втор столб

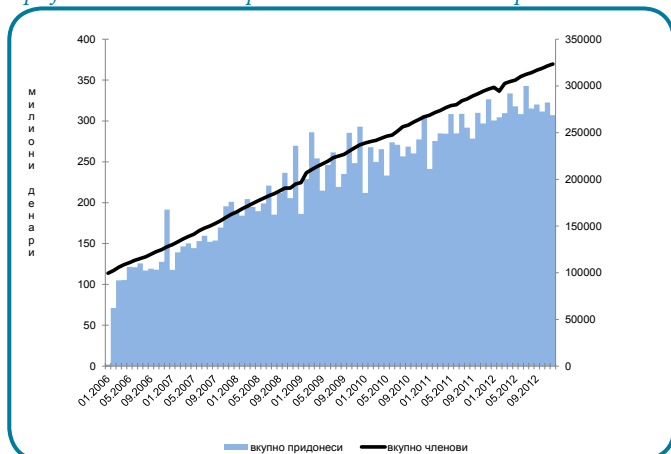
(во милиони денари)

	Вкупно 2011	Јан.	Фев.	Мар.	Апр.	Мај	Јун.	Јул.	Авг.	Сеп.	Окт.	Ное.	Дек.	Вкупно 2012
НЛБз	1.612	146	142	145	156	149	144	161	147	148	146	150	146	1.779
КБПз	1.880	155	163	165	178	169	164	182	168	172	165	173	161	2.015
Вкупно	3.492	301	304	310	334	318	308	343	315	320	312	323	307	3.794

На График 4.9 се прикажани вкупно придонесите (во милиони денари) уплатени во вториот столб секој месец од почетокот на системот до 31.12.2012 година и вкупниот број на членови, на крајот на секој месец во истиот период.

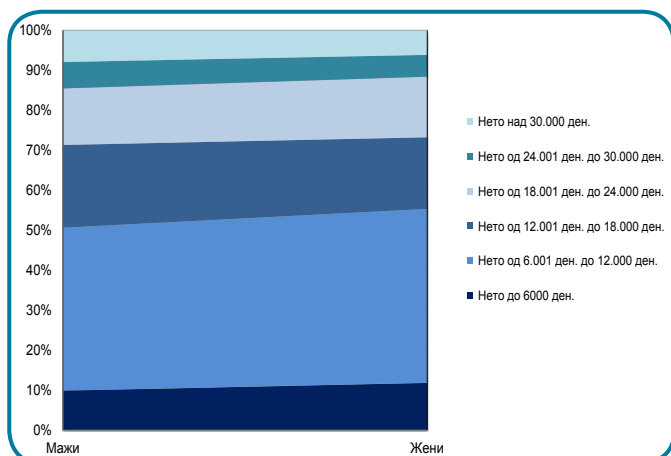
Може да се забележи дека генерално, во текот на месеците, со порастот на бројот на членови растат и уплатените придонеси во задолжителните пензиски фондови (иако трендот на уплати не е потполно линеарен, туку има и извесни падови и пораста во одредени месеци).

График 4.9 Уплатени придонеси и членови во втор столб

На График 4.10 е прикажана распределбата на членовите во вториот столб според висина на месечни примања (нето плата) и по пол.

График 4.10 Структура на членови во втор столб по висина на месечни нето плата и пол

Од графикот се гледа дека најголемиот дел од членовите во втор столб примаат нето плата од 6.001 денари до 12.000 денари, потоа следуваат членовите кои примаат нето плата од 12.001 денари до 18.000 денари, па членовите кои примаат нето плата од 18.001 денари до 24.000 денари, и понатаму следуваат останатите групи. Распределбата по пол е скоро еднаква за двата пола, со нешто поголемо е учеството на жените во групите со пониски плати.

Во текот на 2012 година мал дел од уплатените средства во пензиските фондови, околу 8,6 милиони денари, беа вратени во Фондот на ПИОМ поради неколку причини:

- остварување право на инвалидска или семејна пензија
- раскинување на договори за членство или поништување на погрешна распределба на член поради неажурна евиденција
- вишок уплатени придонеси во втор столб заради технички грешки или вишок уплати од страна на работодавецот

Структурата на вратени средства во Фондот на ПИОМ, по задолжителни пензиски фондови, е прикажана во Табела 4.3.

Табела 4.3 Структура на вратени средства во ФПИОМ, по задолжителни пензиски фондови

Причини	Од кој задолжителен пензиски фонд	
	НЛБз	КБПз
Остварена пензија	3.992.084	4.340.650
• инвалидска пензија	1.264.387	1.415.433
• семејна пензија	2.727.697	2.925.217
Раскинување договори и поништување распределби	134.662	117.147
Вишок уплати на придонес	19.564	31.864
Вкупно	4.146.310	4.489.661

4.4 Инвестирање и структура на портфолиото на задолжителните пензиски фондови

Вообичаено, во задолжително капитално финансираните пензиски системи во почетната фаза се користи проактивна контрола и квантитативни и квалитативни ограничувања на инвестициите. Тргувајќи од тоа, во законот и подзаконските акти се дефинирани инвестициските цели и принципи, видовите на инструменти во кои можат да се вложуваат средствата на задолжителните пензиски фондови, условите што треба да ги исполнуваат регулираните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата на задолжителните пензиски фондови, квалитетот на

инструментите во кои може да се инвестираат средствата на задолжителните пензиски фондови, држави или групи на држави во кои може да се инвестираат средствата на задолжителните пензиски фондови, инвестициските ограничувања во рамките на инструментите и издавачите, забранетите инвестиции, надминување на инвестициските ограничувања, итн.

Друштвото е должно средствата на задолжителниот пензиски фонд да ги инвестира согласно законските одредби и својата инвестициона стратегија со цел остварување на највисок принос единствено во полза на

членовите и пензионираните членови на задолжителниот пензиски фонд и преку диверзификација и финансиска анализа да го минимизира ризикот од загуби кои настанале поради неплаќање на издавачот или другата договорна страна, кои произлегуваат од влијанието на домашните и странските финансиски пазари, загуби во реалната вредност на средствата на задолжителниот пензиски фонд поради инфлација и загуби кои се последица од продажба на средствата на задолжителниот пензиски фонд поради обезбедување на ликвидност на задолжителниот пензиски фонд. При тоа, член на управен одбор и надзорен одбор во друштвото при управувањето и контролата на инвестирањето на средствата на задолжителниот пензиски фонд е должен да применува степен на грижа, делотворност и вештини кои би ги применувал разумен човек при инвестирање на сопствените средства. Секој член на управен одбор и надзорен одбор во друштвото треба да ја исполнува својата обврска во согласност со неговите фидуцијарни должности и треба да обезбеди нивна примена од страна на секој вработен и работно ангажиран во друштвото.

Во законот и подзаконските акти е регулирано дека средствата на пензиските фондови може да се инвестираат во банкарски депозити и сертификати за депозити, обврзници и други должнички хартии од вредност, акции и комерцијални записи издадени од издавачи со седиште во Република Македонија и странство во државите членки на Европската Унија

или ОЕЦД. Имајќи во предвид дека е неопходно да се постигне соодветна диверсификација помеѓу различните видови на инвестиции предвидени се максимални ограничувања за инвестирање во одредена компанија и максимални ограничувања на износите кои можат да бидат инвестирани во одредени видови на инструменти. Со цел спречување на инвестиции во инструменти кои не се погодни за инвестирање на задолжителните пензиски фондови законски се забрануваат инвестиции во акции, обврзници и други хартии од вредност кои не котираат на официјален пазар или со кои јавно не се тргува, инструменти со кои не може правно да се располага, инструменти кои не може веднаш да бидат проценети, повеќето форми на имот кои не можат веднаш да бидат проценети и ставки од несигурна вредност, на пример антиквитети или уметнички дела, итн.

Со оглед на тоа што средствата на задолжителните пензиски фондови се во постојан раст, нивното зголемување е проследено со можност за излез на поголем број пазари на капитал и во поголем обем бидејќи домашниот пазар станува мал во однос на потребите за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови, како и со цел овозможување поголема диверсификација на средствата при нивното инвестирање и поголем избор на компании за инвестирањето на средствата на задолжителните пензиски фондови од страна на друштвата.

Табела 4.4 Максимални инвестициски ограничувања

Вид на инструмент	Максимално ограничување
Инвестиции во странство (ЕУ и ОЕЦД)	50 %
• обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки	50 %
• хартии од вредност издадени од недржавни странски компании, банки или инвестициони фондови	30 %
Хартии од вредност издадени или гарантирани од РМ на домашен пазар или НБРМ	80 %
Банкарски депозити, сертификати за депозит, обврзници, хартии од вредност врз основа на хипотека и други хартии од вредност издадени од домашни банки	60 %
• банкарски депозити	30 %
Обврзници издадени од единиците на локаната самоуправа и од домашни акционерски друштва кои не се банки и комерцијални записи од домашни акционерски друштва, кои не се банки	40 %
• обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа	10 %
Акции издадени од домашни акционерски друштва	30 %
Документи за удел и акции на отворени, затворени и приватни инвестициони фондови во РМ	5 %
• документи за удел на приватни инвестициони фондови	1,5%

График 4.11 Структура на инвестициите на НЛБз

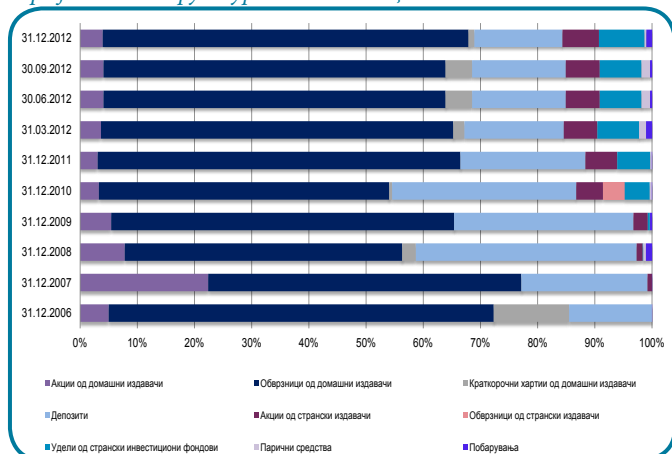
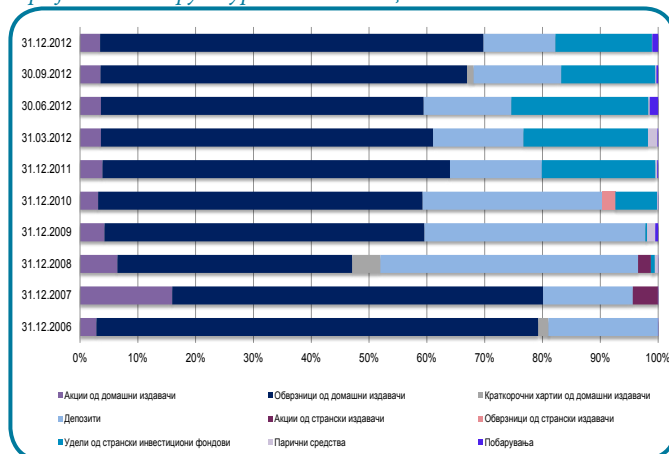

График 4.12 Структура на инвестициите на КПЗ

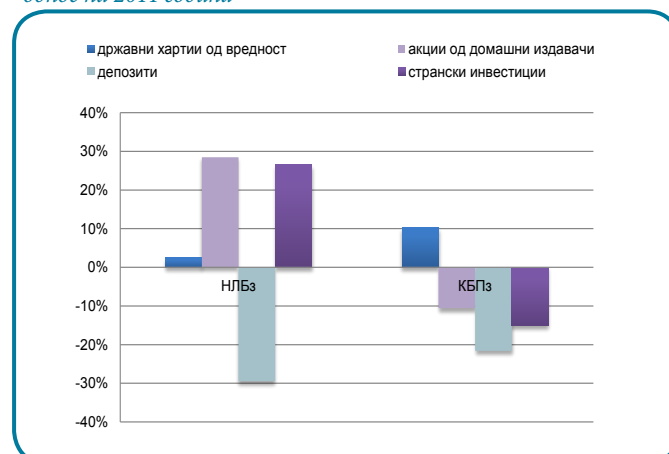

Структурата на инвестициите на задолжителните пензиски фондови, од почетокот на системот (за период 2006-2011 година на годишно ниво, а за 2012 година на квартално ниво) е прикажана на График 4.11 и График 4.12.

Во првата година од функционирањето на системот (2006), најголем дел од средствата на задолжителните пензиски фондови беа инвестирани во државни хартии од вредност, потоа во депозити и мал дел во акции. Во 2007 година имаше зголемување на учеството на акции и намалување на учеството на депозитите, а започна и инвестирање во странство. Но, во текот на следните години (2008 и 2009 година) друштвата преминаа кон конзервативна политика на инвестирање и повторно го зголемија учеството на депозитите и државите хартии од вредност. Во 2010 година пензиските фондови постепено го зголемија своето учество во странските инвестиции, додека во 2011 година има постепено зголемување на инвестициите во домашни државни хартии од вредност. Во 2012 година учеството на домашните државни хартии од вредност беше повторно зголемено во однос на претходната година и изнесува 65,24%, додека пак учеството на банкарските депозити е намалено во однос на претходната година и изнесува 13,81%. На домашните акции им припаѓа мал дел од портфолиото (3,68%), а потоа следат паричните средства (0,17%) и побарувањата (1,00%). Во 2012 година нивото на инвестиции во странство останува на скоро исто ниво како и претходната година и изнесува 15,63%. Овие инвестиции во странски хартии од вредност вклучуваат инвестиции во акции од странски издавачи (2,96%) и инвестиции во удели на странски инвестициони фондови (12,67%).

Промената на процентуалното учество на инвестициите по тип на инвестиции и фонд во 2012 година во однос на 2011 година е прикажана на График 4.13.

График 4.13 Промената на процентуалното учество на инвестициите по тип на инвестиции и фонд во 2012 година во однос на 2011 година

Од него може да се забележи дека кај двата задолжителни пензиски фондови има зголемување на процентуалното учество на инвестициите во државни хартии од вредност и тоа кај НЛБз за 2%, додека кај КПЗ за 10,31%. Процентуалното учество на инвестициите во депозити е значително намалено во однос на 2011 година и тоа кај НЛБз за 29%, додека кај КПЗ за 21,62%. Во однос на инвестициите во акции од домашни издавачи кај НЛБз има зголемување на процентуалното учество за 29%, додека кај КПЗ има намалување за 10,57%. Кај НЛБз има зголемување на процентуалното учество на инвестициите во странство, за разлика од КПЗ каде има намалување на процентуалното учество на инвестициите во странство.

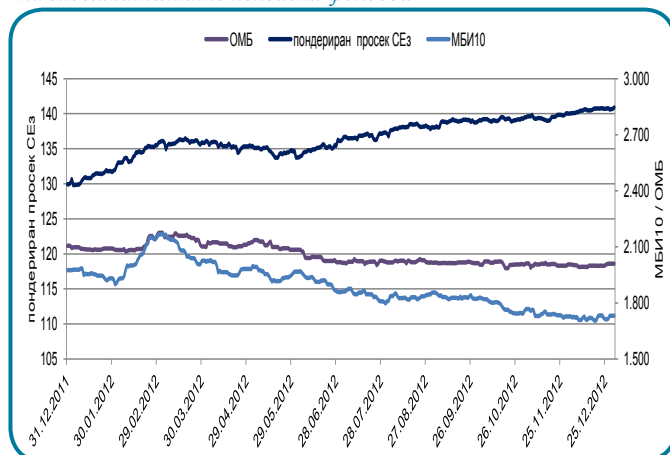
Како и во претходната година, така и во 2012 година, пензиските друштва немаат вложено голем процент од средствата на задолжителните пензиски фондови во акции од домашни издавачи. Во 2012 година НЛБз ја

зголеми изложеноста во акции во однос на 2011 година, додека КБПз ја намали. Сепак, ако се има предвид дека вкупната изложеност во акции од домашни издавачи е мала, може да се каже дека промените на македонскиот берзански индекс, МБИ10, не влијаеја многу на движењето на просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови. Имено, МБИ10 во текот на 2012 година забележа пад од околу 12%. За споредба, просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови во 2012 година забележа пораст од околу 8%.

Исто така, и вредноста на индексот на обврзници на Македонската Берза, ОМБ нема големо влијание врз просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови со оглед на тоа дека само околу 3,3% од средствата се вложени во домашни државни обврзници со кои се тргува на Македонска берза. Останатиот дел од портфолиото кој што е вложен во домашни обврзници припаѓа на еврообврзниците и континуирани државни обврзници. Оттаму, иако ОМБ во текот на 2012 година забележа пад од околу 2%, просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови⁶ забележа пораст.

Споредбено движењето на вредноста на МБИ10, ОМБ и просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови е дадена на следниот график во текот на 2012 година е прикажан на График 4.14.

График 4.14 Споредбено движење на вредноста на МБИ10, ОМБ и просечната вредност на сметководствената единица на задолжителните пензиски фондови

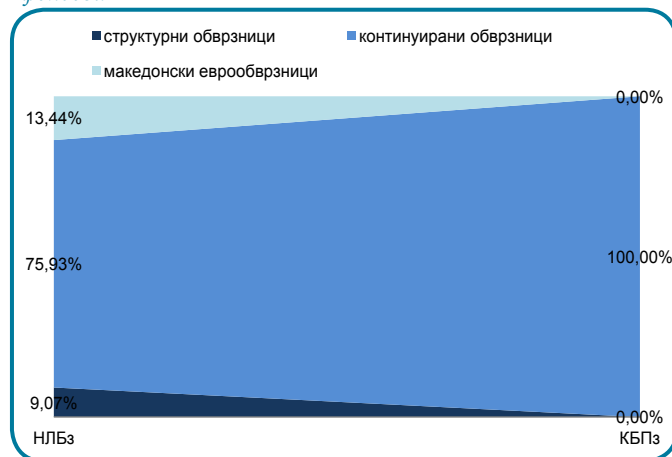

Извор: МАПАС и Македонска Берза АД Скопје- Годишен статистички билтен 2012

⁶ Просечната вредност е пресметана како пондериран просек на сметководствените единици на задолжителните пензиски фондови во однос на нето средствата на задолжителните пензиски фондови

Како што беше наведено претходно, најголем дел од средствата на задолжителните пензиски фондови во 2012 година беа вложени во домашни државни хартии од вредност. Во однос на структурата на инвестициите на задолжителните пензиски фондови вложени во домашни државни хартии од вредност, таа вклучува само долгорочни обврзници и тоа најмногу континуирани обврзници, македонски еврообврзници и потоа структурни обврзници. Имено, НЛБз има 63,98% од вкупните средства во домашни државни хартии од вредност, од кои 75,93% се континуирани, 9,07% се структурни обврзници и 13,44% се македонски еврообврзници. КБПз има 50,35% од вкупните средства во домашни државни хартии од вредност од кои сите се континуирани обврзници. На График 4.15 е прикажана распределбата на домашните државните хартии од вредност кои ги поседуваат задолжителните пензиски фондови по вид.

График 4.15 Распределба на домашните државни хартии од вредност кои ги поседуваат задолжителните пензиски фондови

Гледано секторски, по државните хартии од вредност, следни по големина се вложувањата во инструменти од издавачи/акционерски друштва од финансиски сектор и тоа изразено во проценти изнесува 24,78% кај НЛБз и 29,38% кај КБПз од вкупните средства на фондот. Во рамките на овој сектор најголемо е учеството на домашните банкарски депозити (62,16% на НЛБз и 42,35% на КБПз), иако во споредба со минатата година нивното учество е намалено. Потоа следуваат удели во странски инвестициони фондови (32,22% на НЛБз и 56,89% на КБПз) и акции во домашни и странски банки (0,28% на НЛБз и 0,22% на КБПз). Покрај горенаведените, задолжителните пензиски фондови инвестираат и во други сектори: фармација, прехранбена индустрија, транспорт, туризам, текстил, информатичка технологија, телекомуникации, хемиска индустрија, трговија, градежна индустрија, автомобилска индустрија и други индустрии, но со многу помало учество (од 0,01% до 2,33%).

График 4.16 Структура на инвестициите на НЛБз по сектори

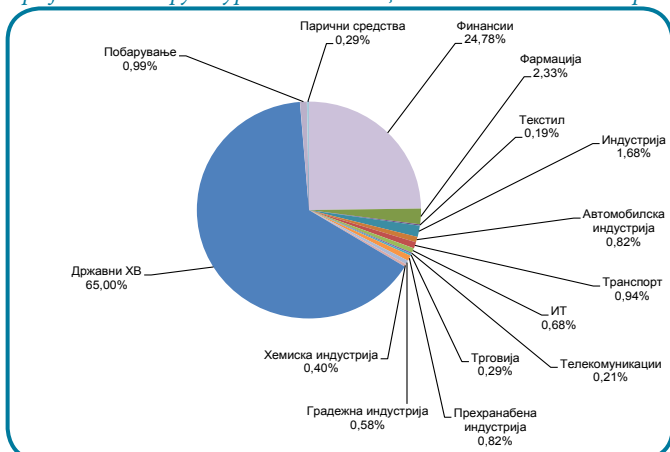
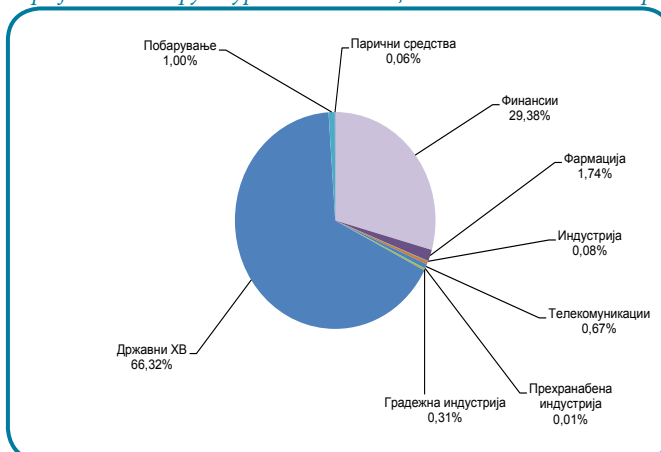

График 4.17 Структура на инвестициите на КБПз по сектори

Според валутната структура на средствата на задолжителните пензиски фондови, која е прикажана на График 4.18 и График 4.19, може да се забележи дека разлика во валутната структура на двата задолжителни пензиски фонда. Имено, најголем дел од средствата на НЛБз (49,46%) се инвестирани во инструменти во домашната валута (денари), додека најголем дел од средствата на КБПз (64,08%) се инвестирани во инструменти во евра. Тоа значи намалување на учество во евра и зголемување на учеството во инструменти во домашна валута кај НЛБз во однос на минатата година. Кај КБПз може да се забележи мало зголемување на инвестираните инструменти во домашна валута и

на задолжителните пензиски фондови. На График 4.20 се прикажани портфолија на пензиските фондови (кои соодветствуваат на задолжителните пензиски фондови во Македонија) во неколку земји и Македонија на 31.12.2012 година.

Доколку портфолијата на задолжителните пензиски фондови се разгледаат по видови на инструменти може да се забележи дека најмалку инвестиции во обврзници и други хартии од вредност за кои гарантира државата или локалната власт имаат пензиските фондови во Бугарија (31%). За разлика од нив, пензиските фондови во останатите земји повеќе од 50% од средствата ги

График 4.18 Валутна структура на средствата на НЛБз

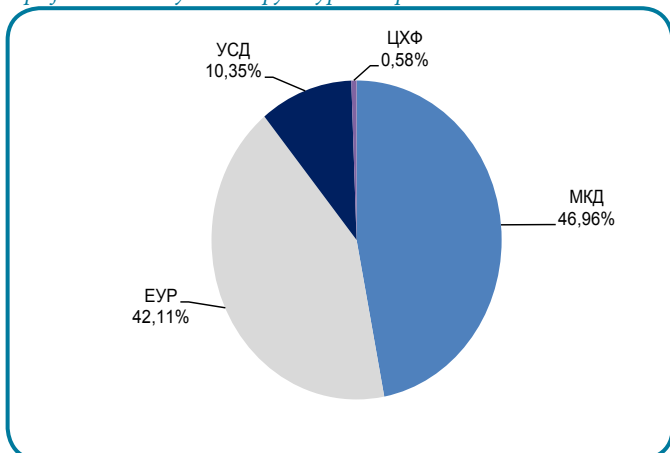
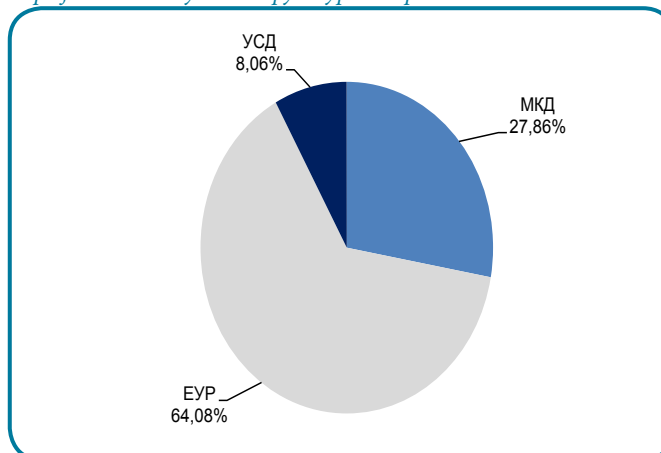

График 4.18 Валутна структура на средствата на НЛБз

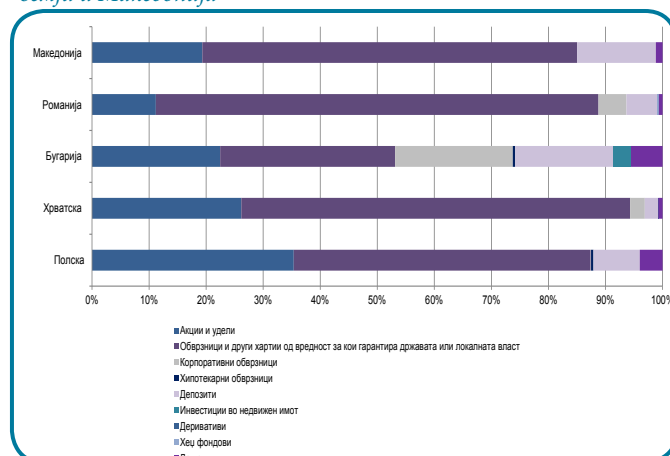
скоро ист процент инвестирање во евра во однос на минатата година. Дел од средствата на задолжителните пензиски фондови се инвестирани во инструменти во американски долари (10,35% кај НЛБз и 8,06% кај КБПз). Многу мал дел од средствата на НЛБз се инвестирани и во швајцарски франци (0,58%).

Доколку се направи споредба со светските искуства односно со земјите кои имаат слични пензиски системи со нашиот може да се видат сличности, но и значителни разлики во инвестициските портфолија

инвестирале во обврзници и други хартии од вредност за кои гарантира државата или локалната власт (Полска 52%, Македонија 66%, Хрватска 68% и Романија 78%). Сепак, преостанатиот дел од средства се вложени на различни начини. Најмногу вложувања во депозити имаат пензиските фондови во Бугарија (17%), по што следуваат пензиските фондови во Македонија (14%), Полска (8%), Романија (5%), и Хрватска (2%). Најмногу во акции и удели се вложува во Полска (35%), па потоа следуваат Хрватска (26%), Бугарија (23%), Македонија

(19%) и Романија (11%). За разлика од пензиските фондови во Македонија, пензиските фондови во другите земји вложувале и во корпоративни обврзници (21%, Романија 5%, Хрватска 3% и Полска 0,05%). Во хипотекарни обврзници вложувале само пензиските фондови во Бугарија (0,42%) и Полска (0,43%), додека инвестиции во недвижен имот имаат само пензиските фондови во Бугарија (3%), во хец фондови вложувале само пензиските фондови во Романија (0,23%), а во деривативи само пензиските фондови во Хрватска (0,02%). Доколку се разгледа структурата на портфолијата на задолжителните пензиски фондови од аспект на тоа дали средствата ги инвестирале во земјата или во странство, може да се забележи дека најголема изложеност во странство имаат пензиските фондови од Бугарија (33%), потоа Македонија (16%), Хрватска (12%), Романија (6,36% во ЕУ и 0% во трети земји). Во Полска инвестициите во странство (0,88%) ги вклучуваат само инвестициите во држави кои не се членки на ЕУ.

График 4.20 Портфолија на пензиските фондови во неколку земји и Македонија

Извори: www.hanfa.hr; www.knf.gov.pl; www.fsc.bg; www.csspp.ro и сопствени пресметки

4.5 Нето средства, сметководствена единица и стапка на принос на задолжителните пензиски фондови

Придонесите уплатени во задолжителните пензиски фондови, намалени за надоместокот од придонеси, веднаш се инвестираат. Вкупниот остварен принос се припишува на задолжителниот пензиски фонд, односно на индивидуалните сметки на членовите. Еднаш месечно друштвата наплатуваат и надоместок за управување, кој се пресметува дневно како процент од нето средствата на задолжителниот пензиски фонд. Дополнително, при секоја трансакција со средствата на задолжителниот пензиски фонд се наплатуваат трансакциските провизии од самиот задолжителен пензиски фонд. Секојдневно се врши проценка на вредноста на средствата на задолжителниот пензиски фонд. Таа се утврдува врз основа на пазарната вредност на секое поединечно средство или врз основа на амортизираната вредност на средството доколку инструментот се чува до достасување или во портфолио расположливо за продажба или доколку не може да се процени пазарната вредност на истиот.

Промените на средствата на задолжителните пензиски фондови од почетокот до крајот на годината се случуваат заради:

- прилив на придонеси,
- намалување на надоместоци и трансакциски провизии,
- прилив заради премин од другиот задолжителен пензиски фонд (за лица кои претходно биле

времено распределени во друг фонд, а потоа потпишале договор со тековниот фонд и за лица кои членувале во друг фонд, а потоа преминале во тековниот фонд),

- одлив заради премин во другиот задолжителен пензиски фонд (за лица кои биле временно распределени во односниот фонд, но потоа потпишале договор со другиот фонд и лица кои членувале во односниот фонд, а потоа преминале во другиот фонд),
- одлив за лица кои ги раскинале договорите за членство, заради вишок уплатен придонес или заради остварување право на инвалидска или семејна пензија,
- одлив заради исплата на наследство,
- (не)реализирани добивки или загуби од инвестиции.

Тргувајќи од вредноста на нето средствата на крајот на претходната година и имајќи ги предвид сите горенаведени промени, се доаѓа до вредноста на нето средствата на крајот на годината (што е прикажано во Табела 4.5).

Вкупните нето средства во задолжителните пензиски фондови, со состојба на 31.12.2012 година, изнесуваат околу 21 милијарди денари или околу 343 милиони Евра, што претставува околу 4,56% од БДП.⁷

⁷ Извор за БДП: Државен завод за статистика

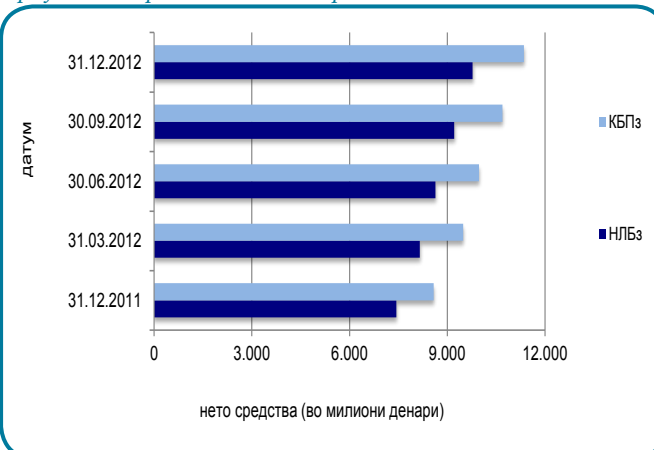
Табела 4.5 Промени на средствата на задолжителните пензиски фондови (во милиони денари)

	НЛБз	КБПз
Нето средства на 31.12.2011г.	7.435,29	8.583,89
Придонеси	1.778,77	2.015,43
Надоместоци од придонеси	71,13	80,59
Придонеси намалени за надоместоците од придонеси	1.707,64	1.934,84
Надоместоци од средства	52,00	60,23
Расходи за посреднички провизии	3,45	2,91
Пренос од другиот фонд	6,50	10,28
Пренос во другиот фонд	10,28	6,50
Пренос во ФПИОМ заради раскинување на договор, поврат на придонес и пензионирање	4,15	4,49
Исплата на наследство	1,12	0,72
Бруто добивка од инвестиции	696,22	895,28
Нето добивка од инвестиции	640,77	832,14
Нето средства на 31.12.2012 г.	9.774,67	11.349,43

Движењето на вредноста на нето средствата на задолжителните пензиски фондови во 2012 година, квартално, е дадено на График 4.21.

На График 4.22 и График 4.23 се прикажани вредностите на нето средствата на крајот на сите години и нивниот пораст во проценти во однос на нето средствата во однос на претходната година. При тоа може да се забележи дека нето средствата на двата задолжителни пензиски фондови растат со слично темпо. Најголем пораст се забележува во 2009 во однос на 2008 година.

График 4.21 Вредност на нето средствата

Движењето на вредноста на нето средствата и кумулативните придонеси, како и порастот на уплатените придонеси и порастот на нето средствата на двата задолжителни пензиски фондови од почетокот на системот (т.е. од датумот на прва уплата 01.01.2006 година до 31.12.2012 година) се прикажани на График 4.24 и График 4.25. Може да се забележи дека вкупните нето средства растат пропорционално со кумулативните придонеси и тоа со коефициент на пропорционалност од околу еден. Сепак последните три години, средствата на задолжителните пензиски фондови имаат поголем пораст од придонесите.

Кај двата пензиски фонда (НЛБз и КБПз) нето средствата континуирано растат од почетокот на системот. Во 2007 година забележан е пораст на нето средствата (155%), како и на кумулативните уплатени придонеси (44%) кај НЛБз. Потоа, забележан е пораст на нето средствата во 2009 година (79%), како и на кумулативните уплатени придонеси (34%). Во 2012 година повторно е забележан раст на нето средствата (31%) и на кумулативните уплатени придонеси од (10%).

График 4.22 Пораст на нето средствата на НЛБз во проценти во однос на претходната година

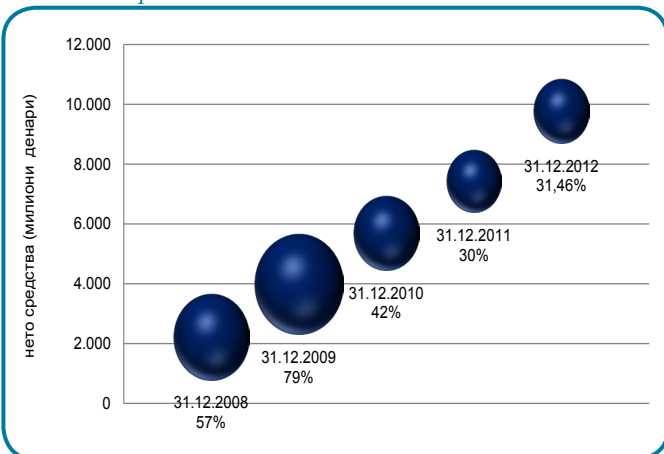

График 4.23 Пораст на нето средствата на КБПз во проценти во однос на претходната година

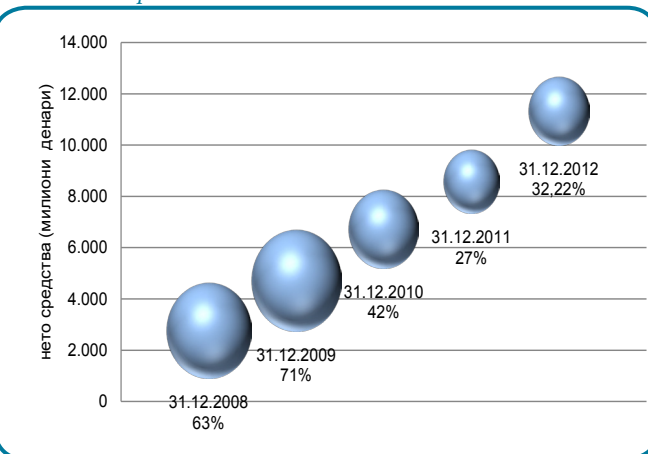

График 4.24 Пораст на нето средствата во споредба со порастот на уплатените придонеси во НЛБз

пораст од придонесите. Во 2007 година забележан е пораст на нето средствата од (149%), како и на кумулативните уплатени придонеси (41%) кај КБПз. Потоа, исто како и кај НЛБз, во 2009 година забележан е значителен пораст на нето средствата на КБПз (71%) како и кумулативните уплатени придонеси (19%). Во 2012 година забележан е пораст и на нето средствата (32%) и на кумулативните уплатени придонеси од (7%).

За евиденција на средствата на задолжителните пензиски фондови се користат сметководствени единици. Една сметководствена единица претставува пропорционален дел од вкупните нето средства на задолжителниот пензиски фонд. Вредноста на сметководствената единица е еднаква на вредноста на нето средствата поделена со вкупниот број на сметководствени единици на сите индивидуални сметки и потсметки. Почетната вредност на сметководствената единица беше 100 денари. Пензиските фондови, вклучително и македонските, подлежат на циклични појави и движења, што подразбираат пораст или пад на вредностите на нивните сметководствени единици, зависно од инвестирањето на средствата и движењето на вредноста на инструментите во кои се вложени средствата на пензиските фондови, како и наплатата на надоместоците и провизиите.

Движењето на вредноста на сметководствените единици на задолжителните пензиски фондови во текот на 2012 година е дадено во Табела 4.6 и График 4.26. Во текот на 2012 сметководствените единици имаа континуиран пораст, така што на крајот на годината вредноста на сметководствената единица на двата пензиски фонда забележа значителен пораст, во однос на претходната година.

Но, ако се следи движењето на сметководствената единица од почетокот на функционирањето на

График 4.25 Пораст на нето средствата во споредба со порастот на уплатените придонеси кај КБПз

задолжителните пензиски фондови се забележува растечки тренд на сметководствените единици. Движењето на вредноста на сметководствените единици на задолжителните пензиски фондови од почеток на системот до 31.12.2012 година е дадено во Табела 4.7 и График 4.27.

Вообичаено приносот за пензиски фондови се пресметува за последните неколку години, сведен на годишно ниво. Така и во нашиот пензиски систем законски е уредено приносот да се пресметува за тригодишен период (пресметковен период) сведен на годишно ниво. Приносот на задолжителен пензиски фонд претставува промена (пораст) во проценти помеѓу вредноста на сметководствената единица на последниот ден во месецот и вредноста на единицата на последниот ден во месецот кој претходи на 12, 24 или 36 месечен период, во зависност од конкретниот случај. Стапката на принос за 36, 24 или 12 месечен период (пресметковен период), конвертирана во еквивалентна годишна стапка на принос се пресметува по следната формула:

$$R = \left(\frac{SE_t}{SE_0} \right)^{\left(\frac{365}{t} \right)} - 1$$

каде

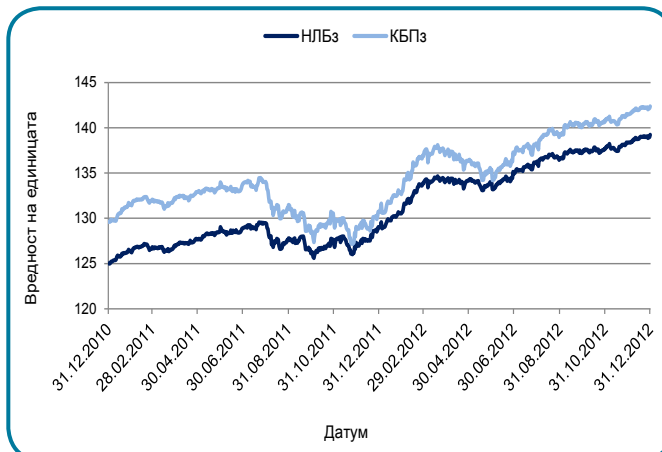
R е принос за пресметковниот период;
 SE_t е вредноста на сметководствената единица на последниот ден од пресметковниот период;
 SE_0 е вредноста на сметководствената единица на последниот ден од месецот кој претходи на првиот месец во пресметковниот период; и
 t е бројот на денови во пресметковниот период

Приносот на задолжителните пензиски фондови по периоди сведен на годишно ниво е прикажан во Табела 4.8.

Табела 4.6 Вредност на сметководствената единица во 2012 година

Датум	Вредност на сметководствена единица	
	НЛБз	КБПз
31.12.2011	129,003093	130,697013
31.03.2012	134,191564	137,231474
30.06.2012	134,959902	137,082561
30.09.2012	137,210325	140,082220
31.12.2012	139,225567	142,372582

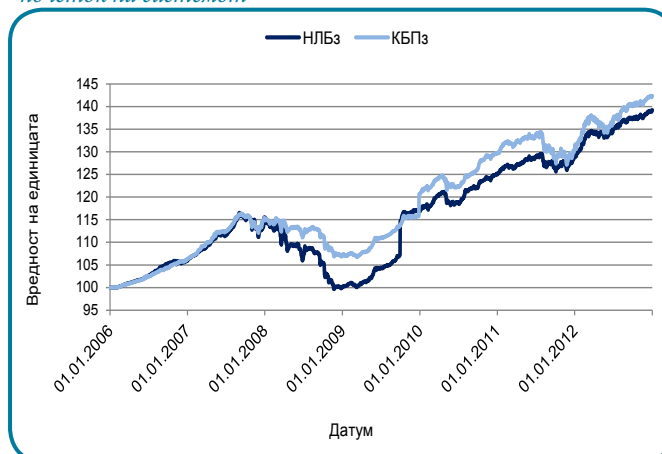
График 4.26 Вредност на сметководствената единица во 2012 година

Табела 4.7 Вредност на сметководствената единица од почеток на системот

Датум	Вредност на сметководствена единица	
	НЛБз	КБПз
31.12.2006	105,929336	106,265900
31.12.2007	115,511364	115,303221
31.12.2008	100,155213	107,116421
31.12.2009*	116,874672	120,667142
31.12.2010	125,009646	129,590887
31.12.2011	129,003093	130,697013
31.12.2012	139,225567	142,372582

График 4.27 Вредност на сметководствената единица од почеток на системот

* Во втората половина на 2009 година двете друштва донесоа одлуки за рекласификација на финансиските инструменти кои се чуваат до достасување во категорија на финансиски инструменти расположливи за продажба и во оваа постапка друштвата извршија повторна проценка на вредноста на финансиските инструменти со примена на објективна, фер вредност и ја утврдија вредноста на средствата, нето средствата, вредноста на сметководствени единици и бројот на сметководствени единици што предизвика релативно висока корекција на вредноста на сметководствени единици.

Табела 4.8 Принос на задолжителните пензиски фондови

Период	НЛБз	КБПз
01.01.2006 - 31.12.2008	0,05%	2,32%
31.12.2006 - 31.12.2009	3,33%	4,32%
31.12.2007 - 31.12.2010	2,67%	3,97%
31.12.2008 - 31.12.2011	8,80%	6,86%
31.03.2009 - 31.03.2012	9,99%	8,45%
30.06.2009 - 30.06.2012	8,92%	7,26%
30.09.2009 - 30.09.2012	6,23%	7,17%
31.12.2009 - 31.12.2012	6,00%	5,66%
Почеток* - 31.12.2012	4,84%	5,17%

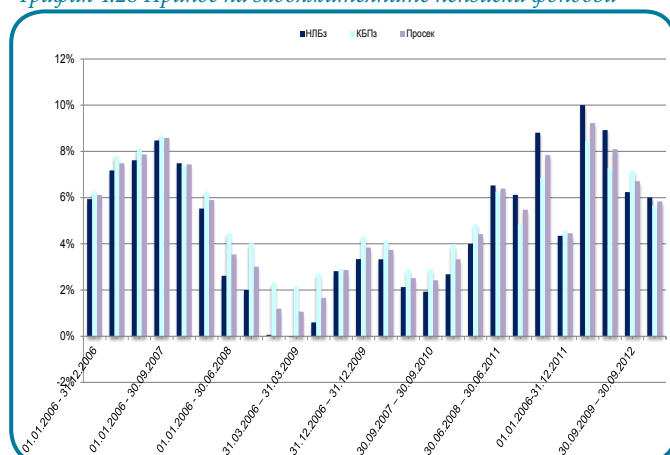
* Почеток е 1.1.2006 г. и за НЛБз и за КБПз

Приносот на индивидуалната сметка е променлив и зависи од приносот на задолжителниот пензиски фонд и од надоместоците наплатени од друштвото. Приносот односно добивката е параметар кој реално не може да се предвиди, бидејќи зависи од условите на пазарот на капитал и целокупната економија.

Со оглед на долгорочната природа на пензиското осигурување, добро е да се пресмета и приносот на задолжителните пензиски фондови од почетокот на системот (седум години) и тој во просек⁸ изнесува 5,02% на годишно ниво.

⁸ Просечниот принос на сметководствената единица се пресметува со истата формула со која се пресметува приносот на задолжителните пензиски фондови поединечно при што на место на сметководствената единица се става пондерираниот просек на сметководствената единица во однос на нето средствата.

График 4.28 Принос на задолжителните пензиски фондови

Движењето на приносот во текот на седумте години на постоење на задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување може да се види на График 4.28, каде се прикажани приносите по периоди од почетокот на системот до 31.12.2012 година, по фондови како и просечен пондериран принос. Во текот на годините се забележува цикличен пораст и пад на приносите. Во 2007 година има високи приноси, додека во текот на 2008 година и почетокот на 2009 година има најниски приноси, како резултат на негативните случувања на домашните и странските финансиски пазари. Потоа следува постепено закрепнување од кризата и зголемување на приносите до крајот на 2009 година. Во првата половина на 2010 година се забележува повторно мало намалување, заради споредбата со високи вредности во 2007 година и повторно зголемување на крајот на 2010 година. Во текот на 2011 година се забележуваат највисоки приноси што се должи најмногу на фактот дека пресметката се врши во однос на ниски вредности на сметководствената единица во 2008 година. Во првата половина на 2012 година има мало зголемување на приносите, а во втората половина на 2012 година се забележува повторно намалување на приносите, заради споредбата со повисоки вредности на единицата на крајот на 2009 година.

Доколку се направи споредба на остварениот принос на крајот на 2012 година со реперите поставени во инвестициските стратегии на задолжителните пензиски фондови за 2012 година може да се забележи реализација на повисок принос во однос на поставените репери. Имено, според Информативниот проспект на НЛБз стапката на инфлација во Република Македонија зголемена за еден процентен поен претставува примарен репер за остварен задоволителен принос од инвестирање на средствата. Оттука, остварениот годишен принос за претходните три години е 1,46 процентни поени над поставениот репер за 2012 година. Според Информативниот проспект на КБПз репер за успешноста е да се постигне нивото од два процентни поени над инфлација, што значи дека остварениот годишен принос за претходните три години е 0,13 процентни поени над реперот за 2012 година.

Табела 4.9 Споредба на остварениот принос со реперите поставени во инвестициските стратегии на задолжителните пензиски фондови

Задолжителен пензиски фонд	Остварен годишен принос (31.12.2009 – 31.12.2012)	Просечна инфлација*	Репер	Разлика (принос - репер)
НЛБз	6,00%	3,54%	4,54%	1,46пп
КБПз	5,66%	3,54%	5,54%	0,13пп

*Пресметана преку промената на индексот на трошоци на живот (Државен завод за статистика) за 2010 и 2011 и 2012 сведена на годишно ниво

Остварените приноси на ниво на фонд преставуваат еден начин за мерење на успешноста на фондот, но она што е исто така многу значајно за членот на пензискиот фонд како поединец е приносот⁹ на неговата индивидуална сметка. Овој принос вообичаено се разликува од приносот на ниво на фонд. Имено, членовите пристапуваат во задолжителните пензиски фондови во различно време и членуваат во различни временски периоди, а на сметката на секој член поединечно се уплаќаат различни вредности на придонес и со различна честота. Исто така, во оваа пресметка е вклучено и влијанието на надоместоците од придонеси, бидејќи пресметките се прават на вкупно уплатен придонес, кој се уплатува во фондот во износ намален за надоместокот од придонеси. Со оглед на тоа, гледано индивидуално за секој член приносот на индивидуална сметка ќе прикаже персонализирана слика за приносот кој ќе го добие членот.

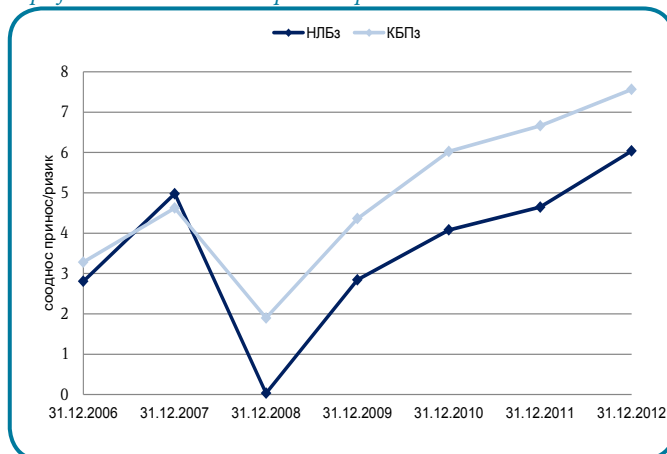
Направени се пресметки заклучно со 31.12.2012 година на случајно избрани индивидуални сметки на членови на задолжителните фондови кои имаат различен почеток на уплаќање во фондот (2006, 2007, 2008 и 2009 година). Пресметките покажуваат дека членовите имаат различни приноси кои зависат од почетокот на уплата, временски период на уплаќање, како и висината и честотата на уплатите. Членовите кои се зачлениле во текот на 2006 имаат принос околу 3,6%, членовите кои се зачлениле во 2007 година имаат принос околу 3,5%, членовите кои се зачлениле во 2008 година околу 3,7%, а оние кои се зачлениле во 2009 година имаат принос околу 3,5%. Доколку се направи истата пресметка со придонеси намалени за надоместокот од придонеси, се добиваат приноси кои се поблиски до износот на пресметаниот принос на фондот. Со таа пресметка, членовите кои се зачлениле во текот на 2006 и 2007 година имаат принос околу 5,5%, членовите кои се зачлениле во 2008 година имаат принос околу 6,1%, а оние членови кои се зачлениле во 2009 година околу 6,3%. За споредба, пондерираниот принос на задолжителните фондови изнесува 5,81%.

⁹ Приносот на индивидуална сметка се пресметува преку пресметка на IRR, со што се мери принос т.е. повратот на инвестициите вложени како придонеси и состојбата на индивидуалната сметка на 31.12.2012 година, како сопственост на членот

Основната цел на инвестирањето на средствата во задолжителните пензиски фондови е нивниот раст. Приносот преставува мерка за порастот на средствата. Но, едновременно треба да се има во предвид и ризикот од инвестициите. Ризикот преставува неизвесност во поглед на остварувањето на приносот на вложените средства. Соодносот на ризикот со приносот е директен, што значи поголемиот принос носи со себе и поголем ризик на некоја инвестиција, односно преземањето на поголем ризик е проследено со поголем очекуван принос кој треба да го компензира преземенит ризик и обратно. Графички соодносот на приносот со ризикот¹⁰ (пресметан преку еден од можните методи за пресметка) на задолжителните пензиски фондови од почетните години до денес е прикажан на График 4.29.

Колку е поголем соодносот принос/ризик толку се подобри инвестициските перформанси на фондот и фондот потенцијално ќе оствари поголем принос за дадена единица ризик.

График 4.29 Сооднос на принос и ризик

4.6 Надоместоци кај задолжителните пензиски фондови

За вршење на своите функции за управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд, проценка на средствата, зачленување, водење на индивидуални сметки на членовите и известување на членовите, како и за плаќање на надоместоците за МАПАС, Фондот на ПИОМ и чуварот на имот и покривање на сопствените трошоци, друштвата, согласно Законот, наплатуваат надоместок од придонеси, надоместок од средства и надоместок за премин.

Ваквиот начин на финансирање на пензиските друштва е вообичаен за друштвата кои функционираат во пензиски систем сличен на нашиот. Почетниот или влезен надоместок (процент од придонеси) е најраспространет во практика. Надоместокот за управување со средства (процент од средствата на пензискиот фонд) е вториот вообичаен вид кој најчесто се наплатува на месечна основа. Третиот вообичаен надоместок е надоместок од успешност. Најзастапена практика во функционирање на ваквите друштва во светот е наплатување на сите овие надоместоци или некаква комбинација. Овие се т.н. тековни надоместоци кои постојано се наплатуваат како процент од горенаведените основи. Исто така, во некои земји постои и наплатување на влезен надоместок како еднократен износ или како процент од придонесите во првата година, како и излезен надоместок при пренос на средства или подигнување на средствата за пензија.

Видовите и висината на надоместоците кои ги наплаќаа друштвата кои управуваат со задолжителни пензиски фондови во 2012 година се прикажани Табела 4.10.

Табела 4.10 Надоместоци кои ги наплаќаат друштвата кои управуваат со задолжителни пензиски фондови

Вид на надоместок	НЛБ	КБ Прво
Надоместок од придонеси	4%*	4%*
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд	0,05%	0,05%
Надоместок за премин		
Број на денови**	износ на надоместок за премин	износ на надоместок за премин
број на денови ≤ 720	15 Евра	15 Евра
број на денови > 720	не се наплаќа надоместок за премин	не се наплаќа надоместок за премин

* Висина еднаква со законски определениот максимум за 2012 година (претходно беше 4,5% и кај НЛБз и кај КБПз)

** Бројот на денови се пресметува од датумот за кој членот се стекнал со статус на член во постојниот задолжителен пензиски фонд (или од први во месецот за кој членот стекнал право на придонес во постојниот задолжителен пензиски фонд, во случај на прво членство) до крајниот рок до кој членот треба да достави до МАПАС формулар и доказ за платен надомест за премин.

¹⁰ Приносот е пресметан на годишно ниво од почетокот на системот преку порастот на сметководствената единица, а ризикот преставува осцилирање на сметководствената единица и е пресметан како ануелизирана стандардна девијација на приносите на пензиските фондови

Надоместокот кој се наплатува како процент од придонесите, се плаќа еднаш од уплатата на придонесот, а потоа истиот придонес се инвестира сè до повлекување на средствата, додека надоместокот кој се наплатува од средства се наплатува на крајот на секој месец од вкупните средства кои се управуваат. Надоместоците засновани на придонеси имаат тежина „на почетокот“, односно се релативно големи во почетните години. Надоместоците засновани на средства имаат тежина „на крајот“, бидејќи акумулираните средства се многу поголеми колку се поблиску до пензионирањето¹¹.

Гледано на долг рок, надоместокот од придонеси нема да има значајно влијание врз висината на пензијата на членот, а надоместокот од средства кој ќе станува се позначаен со текот на годините е со закон ограничен на ниско ниво. Сепак, на почетокот на функционирање на системот, влијанието на надоместокот од придонеси е забележливо на индивидуалните сметки. Тоа е и очекувано, бидејќи во првите години од воспоставување на системот, средствата во задолжителниот пензиски фонд се од помал обем, а самите друштва имаат трошоци за воспоставување на инфраструктура и за сопственото

Табела 4.11 Наплата на надоместоци од страна на друштвата во 2012 година (во милиони денари)

	Јан.	Фев.	Мар.	Апр.	Мај	Јун.	Јул.	Авг.	Сеп.	Окт.	Ное.	Дек.	Вкупно
НЛБз – вкупно	9,60	9,59	9,84	10,35	10,12	10,03	10,80	10,37	10,51	10,50	10,73	10,67	123,12
Од придонеси	5,82	5,66	5,79	6,24	5,94	5,78	6,42	5,88	5,93	5,84	5,99	5,82	71,13
Од средства	3,78	3,93	4,05	4,12	4,18	4,26	4,38	4,49	4,58	4,66	4,74	4,84	52,00
КБПз – вкупно	10,56	11,08	11,30	11,88	11,58	11,45	12,34	11,92	12,19	12,02	12,41	12,08	140,82
Од придонеси	6,19	6,51	6,59	7,11	6,77	6,56	7,29	6,73	6,87	6,61	6,90	6,45	80,59
Од средства	4,37	4,56	4,72	4,77	4,81	4,90	5,06	5,19	5,31	5,41	5,50	5,63	60,23

Табела 4.12 Трансакциски провизии кои се наплаќаа од средствата на задолжителните пензиски фондови во 2012 година

НЛБз				КБПз			
Брокерско друштво	Тип на инструмент		Износ (илјади денари)	Брокерско друштво	Тип на инструмент		Износ (илјади денари)
	Акции	Обврзници			Акции	Обврзници	
Илирика Инвестментс АД Скопје	0,1%	0,1%	380	Илирика Инвестментс АД Скопје	0,2%	0,2%	676
Комерцијална банка АД Скопје		0,04%*	1.083	Инвестброкер АД Скопје	0,2%		2
Фершпед брокер АД Скопје	0,1%	0,1%	113	Инново брокер АД Скопје	0,2%		7
				Халк Банка АД Скопје		0,05%*	
				Тутунска Банка АД Скопје		0,2%/ 0,04%*	668
Странски пазарни посредници	0,06% - 0,15% **или 1-2cps***		513	Странски пазарни посредници	0,05%** или 1cps***		376
Останати трансакциски трошоци****			1.359	Останати трансакциски трошоци****			1.184
Вкупно			3.448	Вкупно			2.913

* за купување државни хартии од вредност на примарен пазар

** на берзи во Европа

*** на берзи во САД и Канада (cps – цент по акција)

**** трошоци за ЦДХВ, домашна берза, институции во странство (странски берзи)

¹¹ Administrative Charges for Funded Pensions: An International Comparison and Assessment, Edward Whitehouse, June 2000

работење кои ги покриваат од сопствениот капитал и од надоместоците кои ги наплатуваат од членовите. Со текот на развојот на системот, долгорочно гледано, средствата на задолжителниот пензиски фонд се повеќе се зголемуваат и може да се очекува се поголема стапка на добивка на индивидуалните сметки. Краткорочните резултати имаат мало значење затоа што системот е дизајниран за заштеди кои се акумулираат во период од 30 или 40 години. Членовите почнуваат да штедат млади, а пензијата ја добиваат дури со навршени 64 (мажи) односно 62 (жени) години живот. Оттука фокусот на резултатите и придобивките од ова осигурување треба да е насочен долгорочно.

На почетокот на системот надоместокот од придонеси кој го наплатуваа двете друштва изнесуваше 8,5%. Понатаму, со развојот на системот и намалувањето на надоместоците кои ги наплатуваат државните институции од друштвата, следеше континуирано постепено намалување на овој надоместок. Во јули 2007 година надоместокот беше намален на 7,9%, во февруари 2008 на 6,9% од страна на НЛБз и на 6,8% на КБПз, а дополнително во мај 2009 година беше намален на 6,5% од страна на НЛБз. Двете друштва врше намалување на надоместокот од придонеси на законски определениот максимум за секоја година на следниот начин: од

јануари 2010 година на 5,5%, од јануари 2011 година на 4,5%, и од јануари 2012 година на 4. Надоместокот од средства е определен во закон и изнесува 0,05% месечно од вредноста на нето средствата на задолжителниот пензиски фонд.

Наплатата на надоместоците (во милиони денари) од страна на друштвата во текот на 2012 година е прикажано во Табела 4.11.

Трансакциските провизии во врска со трансакции за стекнување или пренос на средствата на задолжителен пензиски фонд се плаќаат од средствата на задолжителниот пензиски фонд, на избрани правни лица кои вршат услуги со хартии од вредност. Трансакциските провизии се пресметуваат како процент од вредноста на секоја склучена трансакција. Од средствата на задолжителниот пензиски фонд, за секоја склучена трансакција на Македонската берза на хартии од вредност, се наплатуваат и провизии за Македонската берза на хартии од вредност и Централниот депозитар за хартии од вредност.

Трансакциски провизии кои се наплаќаа од средствата на задолжителните пензиски фондови во текот на 2012 година се прикажани во Табела 4.12.

4.7 Исплата на пензии од задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

Условите за стекнување право на пензија се исти и за првиот и за вториот столб: возрасна граница од 64 години за мажи, односно 62 години за жени, со минимум 15 години работен стаж.

Од првиот столб се врши исплата на дел од старосната, семејна и инвалидска пензија, како и минимална пензија. Пензијата од првиот столб се пресметува како дефинирана пензија според однапред утврдена формула (одреден процент зависно од годините на стаж помножен со пензиска основа определена од валоризирани плати од целиот работен век).

Од вториот столб се врши исплата на преостанатиот дел од старосната пензија, во вид по избор на членот:

- пензиски ануитет со целиот износ на средства акумулирани на индивидуалната сметка на членот; ануитетот се исплаќа до крајот на животот од друштво за осигурување овластено за таа цел; или
- програмирани повлекувања обезбедени од друштвото кое управува со задолжителниот пензиски фонд каде што осигуреникот бил член на денот на пензионирањето, или
- комбинација на горенаведените методи.

Обезбедувањето пензиски ануитети и програмирани повлекувања е регулирано со Законот за исплата

на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување.

Доколку осигуреникот кој остварил право на инвалидска пензија е член на вториот столб, вкупниот износ на средствата на сметката на тој член се пренесува во Фондот на ПИОМ и целосната исплата на инвалидската пензија пресметана на горенаведениот начин се исплаќа од Фондот на ПИОМ. По исклучок, доколку акумулираните средства на сметка на членот се повеќе од износот потребен за исплата на инвалидска пензија согласно Законот на пензиското и инвалидското осигурување, тогаш членот може да избере наместо таа пензија да користи пензиски ануитет или програмирано повлекување.

Во случај на смрт на член на задолжителен пензиски фонд од вториот столб, чии членови имаат право на семејна пензија, вкупниот износ на средствата на сметката на тој член се пренесува во Фондот на ПИОМ и целосната исплата на семејната пензија пресметана на горенаведениот начин се исплаќа од Фондот на ПИОМ. По исклучок, доколку акумулираните средства на сметка на членот се повеќе од износот потребен за исплата на семејна пензија согласно Законот на пензиското и инвалидското осигурување, тогаш корисникот на семејна пензија може да избере наместо таа пензија да користи

пензиски ануитет или програмирано повлекување. Во 2012 година беа остварени 38 инвалидски пензии и 72 семејни пензии од страна на членови на вториот столб, односно членови на семејство на починат член, поради што нивните акумулирани средства беа пренесени во Фондот на ПИОМ, кој ја исплаќа инвалидската односно семејната пензија.

Подетален преглед на остварените пензии за членови на втор столб, по задолжителни пензиски фондови е даден во Табела 4.13.

Табела 4.13 Остварени пензии за членовите во втор

Вид на пензија/ Задолжителен пензиски фонд	НЛБз	КБПз	Вкупно
Инвалидска пензија	20	18	38
Семејна пензија	39	33	72

Предвидени се и случаи во кои се врши исплата на средства од индивидуалната сметка на членот, а при тоа да нема остварување право на пензија и тоа:

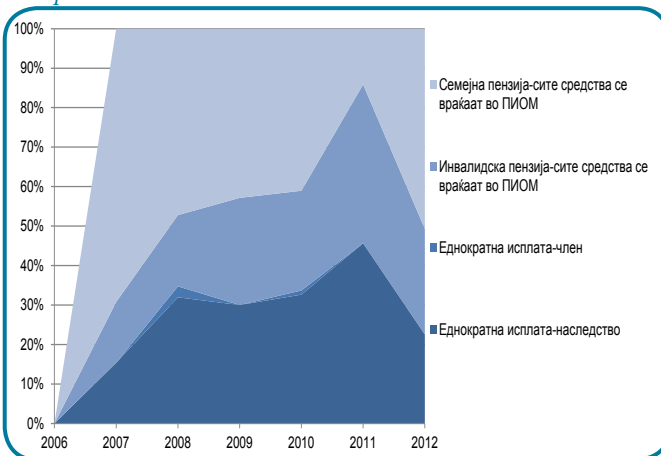
- кога починатиот член на задолжителен пензиски фонд нема членови на семејството кои имаат право на семејна пензија, тогаш средствата на сметката на тој член стануваат дел на оставинската маса на оставителот и со нив се постапува согласно Законот за наследување.
- кога член на задолжителен пензиски фонд нема да стекне право на старосна пензија според Законот за пензиското и инвалидското осигурување, заради тоа што нема навршено пензиски стаж најмалку 15 години, може да купи месечен пензиски ануитет доколку износот на ануитетот е еднаков или поголем од 40% од најнискиот износ на пензија, а доколку пресметаниот износ на пензискиот

ануитет е помал од 40% од најнискиот износ на пензија, задолжителниот пензиски фонд на членот наеднаш ќе му ги исплати акумулираните средства на неговата сметка. Купување на пензиски ануитет и исплата на вкупните акумулирани средства во овие случаи може да се изврши по навршување на 65 години.

Во текот на 2012 година беа исплатени средства како наследство од индивидуалните сметки на 32 починати членови и тоа за 18 члена на НЛБз и 14 члена на КБПз.

На График 4.30 е прикажана структурата на остварени пензии и исплати од вториот столб во шесте години на постоење на вториот столб. Бројот на исплати е многу мал, бидејќи членовите се млади лица. Најголем дел од исплатите се во случаите на смрт на член преку остварена семејна пензија или исплата на наследство, па исплатите по основ на остварена инвалидска пензија, а најмал е бројот на еднократни исплати на членови.

График 4.30 Структура на остварени пензии и исплати од вториот столб од почеток на системот

5

Информации за доброволните пензиски фондови

5.1 Цел на доброволното капитално
финансирано пензиско осигурување

5.2 Членство во доброволните пензиски
фондови

5.3 Премин на член од една на друга сметка
во ист или друг доброволен пензиски фонд

5.4 Придонеси во доброволните пензиски
фондови

5.5 Инвестирање и структура на
портфолиото на доброволните пензиски
фондови

5.6 Нето средства, сметководствена
единица и стапка на принос на
доброволните пензиски фондови

5.7 Надоместоци кај доброволните пензиски
фондови

5.8 Исплата на пензиски надоместоци
од доброволно капитално финансирано
пензиско осигурување

5.1 Цел на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување

Примарна цел на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување е обезбедување повисок приход по пензионирањето за осигурениците кои се веќе осигурени во едностволбниот и/или двостоволбниот пензиски систем, обезбедување пензија на лицата кои не се опфатени со задолжителното пензиско осигурување лично за себе или од други лица и обезбедување предуслови за воспоставување на професионални пензиски шеми во процесот на усогласување на системот на социјално осигурување во Македонија со системите во Европската унија. Основни принципи на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување се: обезбедување дополнителни средства во случај на старост, членување на доброволна основа, капитално финансирање на принцип на дефинирани придонеси, инвестирање на средствата врз основа на сигурност, диверсификација на ризик и одржување адекватна ликвидност, како и транспарентност.

Доброволното пензиско осигурување овозможува опфат на голема група лица од населението на Република Македонија, како и на лица кои не се државјани на Република Македонија. Тоа овозможува дополнително штедење за старост, со што се зголемува материјалната сигурност при старост. Понатаму, согласно вообичаените практики во многу европски земји каде постојат професионални пензиски шеми, преку кои работодавачите или здруженијата на граѓаните организираат и финансираат дополнително пензиско осигурување за своите вработени односно членови, истото е овозможено и во Република Македонија. Бидејќи европските системи за социјално осигурување се под притисок, кој постојано се зголемува, професионалните пензии во иднина сè повеќе и повеќе ќе имаат улога на

дополнување на приходите по пензионирање. Од тие причини треба да се развијат професионалните пензии, дополнително на социјалното осигурување, со цел обезбедување сигурно, трајно и ефикасно социјално осигурување, кое треба да гарантира пристоен животен стандард во старост. Во третиот столб, работодавач или здружение на граѓани (осигурител) може да организира и финансира професионална пензиска шема и да уплаќа придонес во доброволен пензиски фонд за своите вработени и членови. Повеќе работодавачи или повеќе здруженија на граѓани можат заедно да организираат и финансираат професионални пензиски шеми. Осигурителот потпишува договор со друштвото кое го избрал да управува со доброволниот пензиски фонд во кој ќе биде вклучена професионалната пензиска шема.

Со воведувањето и на доброволно капитално финансирано пензиско осигурување се очекува дополнително значително влијание врз економијата во целина преку зголемување на штедењето на населението, зголемување на моќта на инвестирањето и поттикнување на развојот и продлабочување на пазарот на капитал преку инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови, зголемување на побарувачка за нови инструменти и нови финансиски услуги, итн.

Доброволното капитално финансирано пензиско осигурување стана оперативно во втората половина на 2009 година со тоа што на постојните друштва им беа доделени дозволи за управување со доброволни пензиски фондови, така што Отворен доброволен пензиски фонд “НЛБ пензија плус” Скопје почна со работа на 15.07.2009 година, додека КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд - Скопје на 21.12.2009 година.

5.2 Членство во доброволните пензиски фондови

Лице може да стекне членство во доброволен пензиски фонд на три начини:

- со потпишување на договор за членство во доброволен пензиски фонд меѓу лицето и друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови или друштво за управување со доброволни пензиски фондови и со отворање на доброволна индивидуална сметка
- со потпишување на договор за членство во доброволен пензиски фонд меѓу лицето, физичкото лице кое уплаќа во име и за сметка на

лицето (уплаќач) и друштвото и со отворање на доброволна индивидуална сметка

- со учество во професионална пензиска шема организирана од неговиот работодавач или здружение во кое членува и отворање на професионална сметка.

Едно лице може да има само една доброволна индивидуална сметка и една професионална сметка. Овие сметки може да се во ист или во различен доброволен пензиски фонд.

График 5.1 Структура на членови по доброволни пензиски фондови и по тип на членство НЛБд

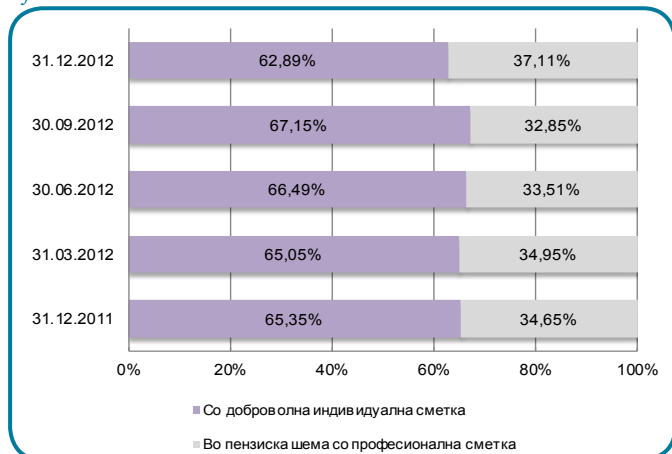
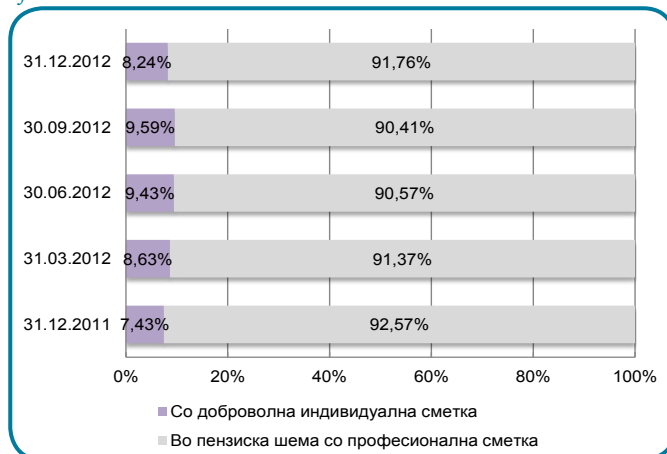

График 5.2 Структура на членови по доброволни пензиски фондови и по тип на членство КБПд

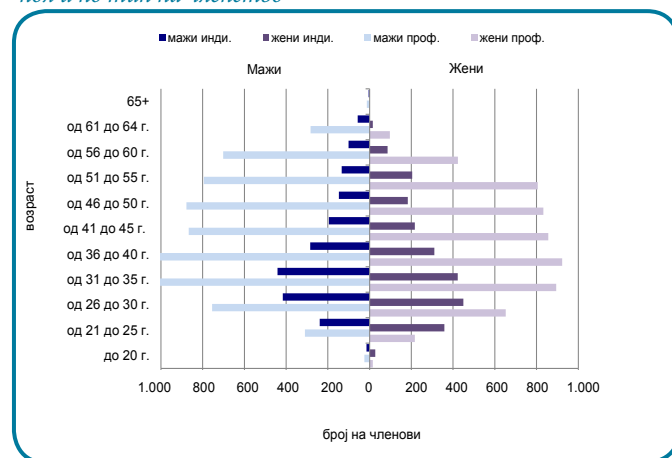

Во доброволното капитално финансирано пензиско осигурување со состојба 31.12.2012 година има вкупно 16.755 членови, што значи 4.560 членови повеќе во споредба со 31.12.2011 година, односно пораст на членството за 37,4%. Од вкупниот број на членови во третиот столб 4.306 или 25,7% се членови со доброволна индивидуална сметка, додека 12.449 или 74,3% се учесници во пензиска шема со професионална сметка.

Во однос на учеството на членовите по доброволни пензиски фондови, со состојба 31.12.2012 година, 31,94% од членовите се во НЛБд, додека 68,06% се во КБПд.

Од Графикот 5.1 и Графикот 5.2, на кои е прикажана структурата на членови по доброволни пензиски фондови и по тип на членство од почетокот на системот, може да се забележи значителна разлика во однос на видот на членство кај двата доброволни пензиски фонда. Имено, НЛБд има поголем број на членови со доброволни индивидуални сметки (62,89%), додека КБПд има повеќе членови во пензиски шеми со професионални сметки (91,76%).

График 5.3 Структура на членови во трет столб по возраст, пол и по тип на членство

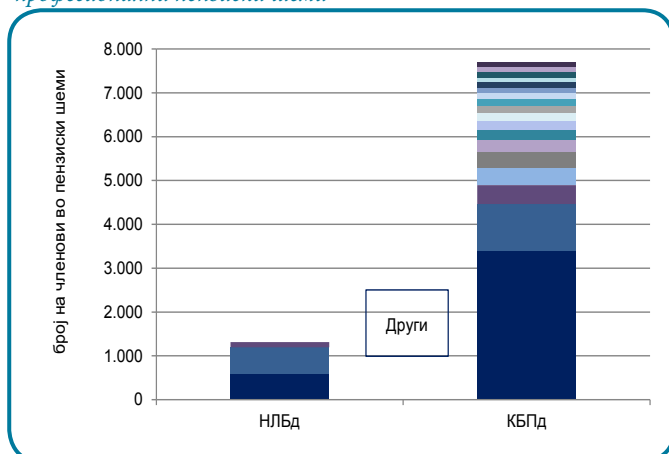

Структурата на членовите во третиот столб, по возраст, пол и тип на членство е прикажана на График 5.3. Од овој графички приказ може да се забележи дека членовите, во најголем број, се млади лица (на возраст од 31 до 40 години). Сепак, во споредба со вториот столб има повеќе повозрасни членови. Членовите кои имаат професионална сметка се постари во однос на членовите со индивидуална сметка. Просечната возраст на членовите со индивидуална сметка е 36,5 години (мажи и жени), а на членовите со професионална сметка е 42 години (мажи и жени), додека просечна возраст на сите членови вкупно е 40,5 години.

Од досегашното кратко искуство, најчесто членовите кои имаат индивидуални сметки сами си уплаќаат средства, а во мал број случаи има членови на кои придонес им плаќа уплаќач (од вкупно 4.306 членови кои имаат индивидуални сметки само 242 членови или 5,62% имаат уплаќач). Бидејќи доброволното капитално финансирано пензиско осигурување овозможува членување и на лица кои не се државјани на Република Македонија, во овој почетен стадиум на постоење на третиот столб постојат мал број членови кои се странски државјани (0,03% од вкупниот број на членови).

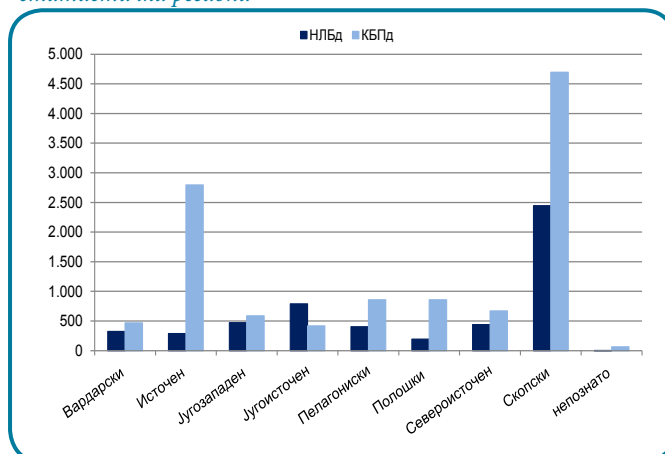
Во врска со учеството на членовите во професионални пензиски шеми, во НЛБд 1.985 членови се учесници на 330 професионални пензиски шеми, а во КБПд 10.458 членови се учесници на 1.710 професионални пензиски шеми. Постојат професионални пензиски шеми со по неколку десетици членови и професионални пензиски шеми со само 1 до 2 члена. Од вкупниот број на шеми, 18 професионални пензиски шеми имаат по над 100 члена и една шема има над 1.000 членови. Просечно, една професионална пензиска шема има околу 7 членови. Распределбата на членовите во професионални пензиски шеми по фондови е дадена на График 5.4, во кој поединечно се прикажани само шемите кои имаат повеќе од 100 члена, додека останатите шеми се вклучени во ставката "други".

График 5.4 Распределба на членови во трет столб во професионални пензиски шеми

Структурата на членовите во доброволните пензиски фондови по статистички региони¹² во Република Македонија е дадена на График 5.5.

График 5.5 Структура на членови во трет столб, по статистички региони

Најмногу членови има во Скопскиот регион каде што во КБПд има 4.694 члена, додека во НЛБд има 2.446 членови. Најмалку членови во НЛБд има во Полошкиот регион со 193 члена, додека во КБПд најмалку има во Југоисточниот регион со 418 члена.

5.3 Премин на член од една на друга сметка во ист или друг доброволен пензиски фонд

Лицата имаат право на избор на доброволен пензиски фонд и право на промена на избраниот доброволен пензиски фонд по сопствена желба во секое време. Доколку членот е член на постојниот доброволен пензиски фонд пократко од 12 месеци, при преминот треба да плати надомест за премин. Инаку, преминот е бесплатен. При премин се пренесуваат и вкупните средства од сметката на членот. Исто така и при премин на учесник во професионална пензиска шема од еден кај друг осигурител, тој има право на пренос на средствата заштедени во професионалната шема на професионална сметка или на доброволна индивидуална сметка доколку другиот осигурител нема организирано професионална пензиска шема или не го вклучи лицето во неа. Членот кој е учесник во професионална пензиска шема има право на пренос на средствата на доброволна индивидуална сметка доколку не се вработи или не се зачлени во здружение на граѓани.

Во 2012 година ниту еден член не премина од еден во друг доброволен пензиски фонд. Сепак, во 2012 година имаше премини од една во друга професионална шема во рамките на ист фонд, како и премини од професионална на доброволна индивидуална сметка, исто така во рамките на ист пензиски фонд. Во НЛБд на 37 учесници во професионална шема средствата им беа пренесени на доброволна индивидуална сметка поради прекин на учеството во шемата. Во КБПд 38 учесници во професионална пензиска шема преминаа од една во друга професионална шема и на 162 учесници во професионална шема средствата им беа пренесени на доброволна индивидуална сметка поради прекин на учеството во шемата.

¹² Статистичките регионите се дефинирани според Државниот Завод за Статистика – територијални единици. Номенклатурата на територијални единици е заснована врз територијалната организација на локалната самоуправа во Република Македонија и е усогласена со класификацијата на Европската Унија

5.4 Придонеси во доброволните пензиски фондови

Уплатата на доброволен придонес може да се врши само за лице кое ги исполнува условите за членство во доброволен пензиски фонд согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување. Уплатата на доброволен придонес во име и за сметка на член кој има доброволна индивидуална сметка може да ги врши членот и/или уплаќачот. Уплатата на доброволен придонес во име и за сметка на член кој има професионална сметка може да ги врши само осигурителот. Уплатите се вршат од трансакциската сметка на членот и/или уплаќачот или осигурителот. Доброволниот придонес се уплаќа на посебна парична сметка на доброволниот фонд, која се води кај чуварот на имот и се распоредува на доброволна индивидуална сметка или на професионална сметка на членот во зависност од начинот на зачленување и по исполнување на условите за членство.

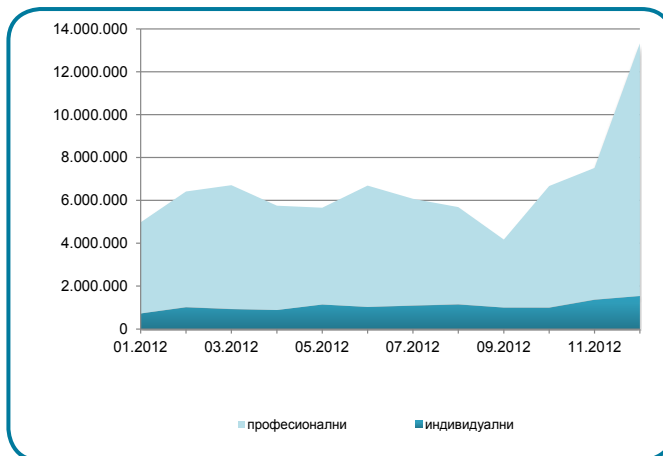
Членот, уплаќачот и осигурителот имаат право слободно да ја одредуваат висината на уплатениот износ на доброволен придонес и динамиката на уплата, а промената на висината на уплатата или прекилот на уплатата не влијаат на правото на членство во фондот, односно не значат прекин на членството. Износите на доброволните придонеси ги определува осигурителот за сите учесници во професионалната пензиска шема која тој ја организира и финансира и ги определува како процент од платата на членот кој е вклучен во професионалната пензиска шема.

Во текот на 2012 година во доброволните пензиски фондови се уплатени вкупно околу 79,7 милиони денари,

или по месеци (во илјади денари), како што е прикажано во Табела 5.1.

Значително поголем процент од средствата што се уплатени како доброволни придонеси во 2012 година во двата доброволни пензиски фондови се уплатени на професионални сметки (83,86%). При тоа, многу поголем пораст има уплатата на придонеси во КБПД (50% раст во однос на 2011 година), за разлика од НЛБД (6% пад во однос на 2011 година). Месечно распределбата на уплатите по тип на сметка на која се уплатени е дадена на График 5.6.

График 5.6 Распределба на уплати во трет столб по тип на сметка

Табела 5.1 Придонеси во трет столб по месеци и фондови

(во илјади денари)

	Вкупно 2011	Јан.	Фев.	Мар.	Апр.	Мај	Јун.	Јул.	Авг.	Сеп.	Окт.	Ное.	Дек.	Вкупно 2012
НЛБД	39.970	2.961	3.192	3.187	3.040	3.226	3.440	3.048	2.934	2.171	2.420	2.756	5.228	37.602
КБПД	28.003	2.017	3.225	3.527	2.713	2.433	3.250	3.026	2.756	2.005	4.250	4.762	8.105	42.068
Вкупно	67.973	4.978	6.417	6.714	5.753	5.659	6.690	6.074	5.690	4.176	6.670	7.518	13.333	79.670

5.5 Инвестирање и структура на портфолиото на доброволните пензиски фондови

И во доброволното капитално финансирано пензиско осигурување, како во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, во почетната фаза се користи проактивна контрола и квантитативни

и квалитативни ограничувања на инвестициите. Тргувајќи од тоа, во законот и подзаконските акти се дефинирани инвестициските цели и принципи, видовите на инструменти во кои можат да се вложат средствата на

доброволниот пензиски фонд, условите што треба да ги исполнат регулираните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата на доброволните пензиски фондови, квалитетот на инструментите во кои може да се инвестираат средствата на доброволните пензиски фондови, земјите или групите на земји во кои може да се инвестираат средствата на доброволните пензиски фондови, инвестициските ограничувања во рамките на инструментите и издавачите, забранети инвестиции, надминување на инвестициските ограничувања, итн.

Друштвото е должно средствата на доброволниот пензиски фонд да ги инвестира согласно законските одредби и својата инвестициона стратегија со цел остварување на највисок принос единствено во полза на членовите и пензионираните членови на доброволниот пензиски фонд и преку диверзификација и финансиска анализа да го минимизира ризикот од загуби кои настанале поради неплаќање на издавачот или другата договорна страна, кои произлегуваат од влијанието на домашните и странските финансиски пазари, загуби во реалната вредност на средствата на доброволниот пензиски фонд поради инфлација и загуби кои се последица од продажба на средствата на доброволниот пензиски фонд поради обезбедување на ликвидност на доброволниот пензиски фонд. При тоа, член на управен одбор и надзорен одбор во друштвото при управувањето и контролата на инвестирањето на средствата на доброволниот пензиски фонд е должен да применува степен на грижа, делотворност и вештини кои би ги применувал разумен човек при инвестирање на сопствените средства. Секој член на управен одбор и надзорен одбор треба да ја исполнува својата обврска во согласност со неговите фидуцијарни должност и треба

да обезбеди нивна примена од страна на секој вработен и работно ангажиран во друштвото.

Сепак, за разлика од задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, во доброволното има полиберални услови во врска со инвестирањето.

Во законот и подзаконските акти е регулирано дека средствата на доброволните пензиски фондови може да се инвестираат во банкарски депозити и сертификати за депозити, обврзници и други должнички хартии од вредност, акции, удели, комерцијални записи издадени од издавачи со седиште во Република Македонија и во странство во државите членки на Европската Унија и ОЕЦД. Покрај горенаведените, за инвестициите во странство е дозволено и инвестирање во должнички хартии од вредност издадени од Европската Централна банка, Европската инвестициона банка и Светската банка, како и должнички хартии од вредност издадени од единици на локална самоуправа. Бидејќи е неопходно да се постигне соодветна диверсификација помеѓу различните видови на инвестиции предвидени се максимални ограничувања за инвестирање во одредена компанија и одредена економска група и максимални ограничувања на износите кои можат да бидат инвестирани во одредени видови на инструменти. Со цел спречување во инвестиции во инструменти кои не се погодни за инвестирање на доброволни пензиски фондови законски се забрануваат инвестиции во акции, обврзници и други хартии од вредност кои не котираат на официјален пазар или со кои јавно не се тргува, инструменти со кои не може правно да се располага, инструменти кои не може веднаш да бидат проценети, повеќето форми на имот кои не можат веднаш да бидат проценети и ставки од несигурна вредност.

Табела 5.2 Максимални инвестициски ограничувања

Вид на инструмент	Максимално ограничување
Инвестиции во странство (ЕУ, ОЕЦД)	50%
обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки на странските држави и должнички хартии од вредност издадени од Европската централна банка, Европската инвестициона банка и Светска банка	50%
должнички хартии од вредност издадени од единиците на локалната самоуправа, недржавни странски компании или банки, акции издадени од странски компании или банки и документи за удел, акции и други хартии од вредност издадени од инвестициони фондови	30%
Хартии од вредност издадени или гарантирани од РМ на домашен пазар или НБРМ	80%
Банкарски депозити, сертификати за депозит, комерцијални записи, обврзници и хартии од вредност врз основа на хипотека издадени од домашни банки	60%
Обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа и од домашни акционерски друштва кои не се банки и комерцијални записи од домашни акционерски друштва, кои не се банки	40%
обврзници издадени од единиците на локалната самоуправа	10%
Акции издадени од домашни акционерски друштва	30%
Документи за удел и акции на македонски инвестициони фондови	5%

График 5.7 Структура на инвестициите на доброволниот пензиски фонд НЛБд

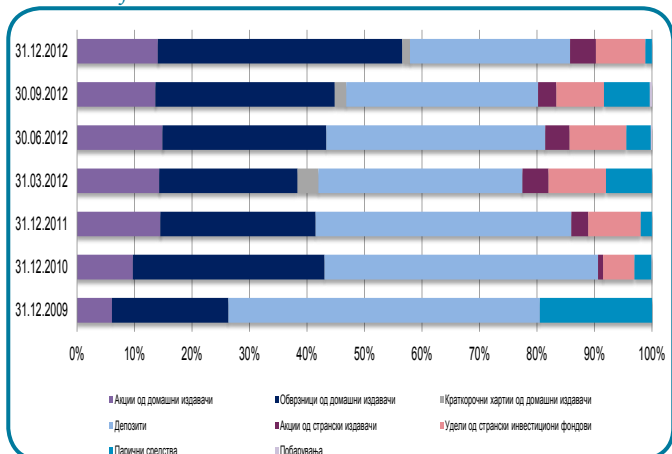
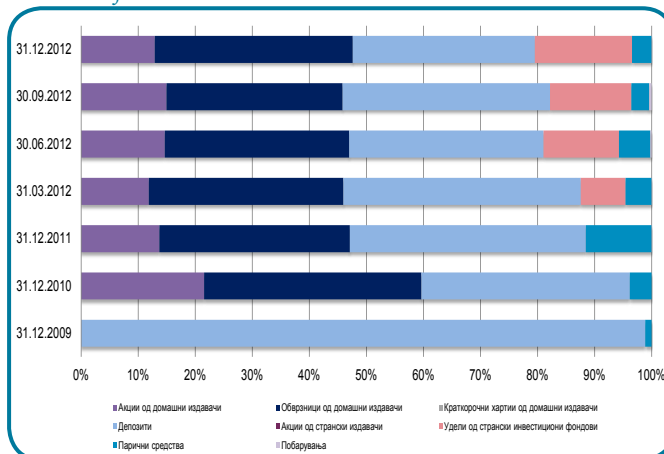

График 5.8 Структура на инвестициите на доброволниот пензиски фонд КБПд

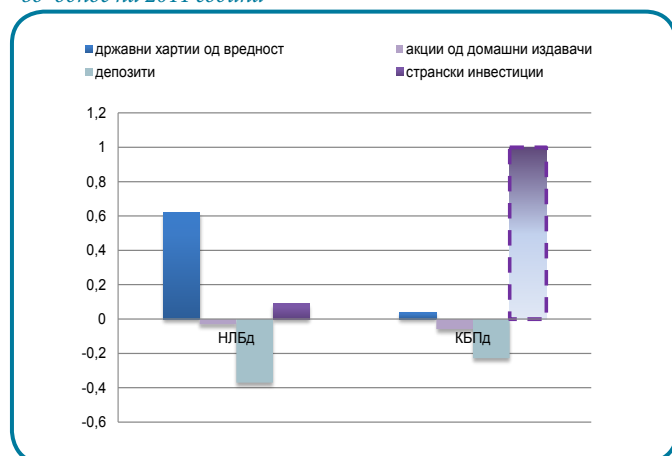

Структурата на инвестициите на доброволните пензиски фондови, од почетокот на системот е прикажана на График 5.7 и График 5.8. Во почетната година од функционирањето на системот (2009), најголем дел од средствата на доброволните пензиски фондови беа инвестирани во депозити, потоа во парични средства и обврзници од домашни издавачи, а мал дел во акции од домашни издавачи. Во 2010 година имаше намалување на учеството на депозитите, од една страна, а започна да се зголемува учеството на акции и обврзници од домашни издавачи, од друга страна. Во 2011 година немаше голема промена во однос на 2010 година, со тоа што има зголемување инвестирањето во домашни акции и странски инвестициски фондови кај НЛБд. Во 2012 година има промена во учеството на одредени класи и појава на нови класи на инструменти кај КБПд. Може да се забележи најголемо учество во портфолиото имаат обврзниците од домашни издавачи (38,6%), потоа следуваат депозити во домашни банки (29,88%), акции од домашни издавачи (13,48%), инвестиции во странство (12,82% во удели на инвестициони фондови и 2,25% во акции на странски издавачи), 2,28% од средствата се

парични средства, 0,03% од средствата се побарувања и 0,67% во краткорочни хартии од домашни издавачи.

Промената на процентуалното учество на инвестициите по тип на инвестиции и фонд во 2012 година во однос на 2011 година е прикажана на График 5.9. Од графикот може да се забележи дека кај двата доброволни пензиски фонда има зголемување на процентуалното учество на инвестициите во државни хартии од вредност, иако кај КБПд е многу помало во однос на зголемувањето кај НЛБд (3,91% кај КБПд, а 62%, кај НЛБд). Процентуалното учество на инвестициите во депозити е значително намалено во однос на 2011 година и тоа намалување изнесува 37% кај НЛБд и 22,85% кај КБПд. Во однос на инвестициите во акции од домашни издавачи кај НЛБд има намалување на процентуалното учество за 3%, додека кај КБПд има намалување за 5,8%. Кај НЛБд има мало зголемување на процентуалното учество на инвестициите во странство, за разлика од КБПд каде има значителна промена бидејќи во 2011 година немало инвестиции во странство, а во 2012 година инвестициите во странство изнесуваат 17,03% од вкупните средства.

График 5.9 Промената на процентуалното учество на инвестициите по тип на инвестиции и фонд во 2012 година во однос на 2011 година

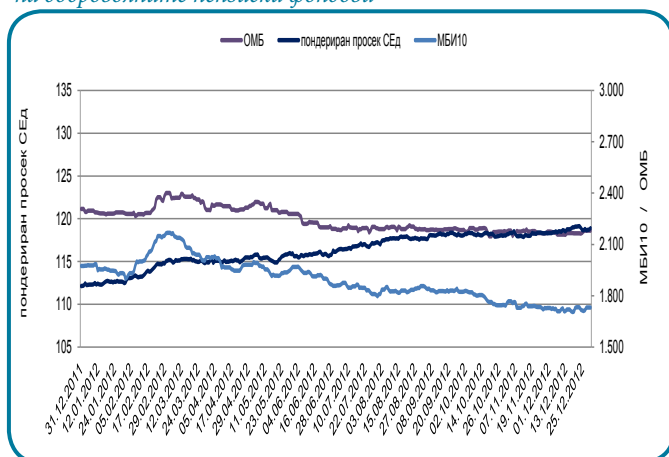

Доброволните пензиски фондови имаат нешто поголема изложеност на средствата на акции од домашни издавачи во споредба со задолжителните пензиски фондови. Но, и во овој случај може да се каже дека промените на македонскиот берзански индекс МБИ10 не влијаеја многу на движењето на просечната вредност на сметководствената единица на доброволните пензиски фондови. МБИ10 во текот на 2012 година забележа пад од околу 12%, додека просечната вредност на сметководствената единица на доброволните пензиски фондови¹³ во 2012 година забележа пораст од околу 6% во однос на 2011 година. Исто така и вредноста на индексот на обврзници на Македонската Берза, ОМБ нема големо влијание врз просечната вредност на сметководствената

¹³ Просечната вредност е пресметана како пондериран просек на сметководствените единици на доброволните пензиски фондови во однос на нето средствата на доброволните пензиски фондови

единица на доброволните пензиски фондови со оглед на тоа дека само околу 7% од средствата се вложени во домашни државни обврзници со кои се тргува на Македонска берза. Останатиот дел од портфолиото кој што е вложен во домашни обврзници припаѓа на еврообврзниците и континуираните државни обврзници. ОМБ во текот на 2012 година забележа пад од околу 2%. Споредбено движењето на вредноста на МБИ10, ОМБ и просечната вредност на сметководствената единица на доброволните пензиски фондови во текот на 2012 година е прикажано на График 5.10.

График 5.10 Споредбено движење на вредноста на МБИ10, ОМБ и просечната вредност на сметководствената единица на доброволните пензиски фондови

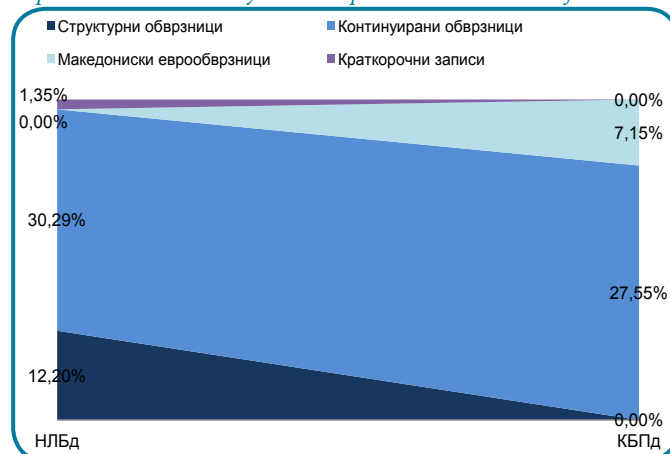

Извор: МАПАС и Македонска Берза АД Скопје - Годишен статистички билтен 2012

Околу една третина од портфолиото на доброволните пензиски фондови (29,3% НЛБд и 34,68% КБПд) е инвестирано во домашни државни хартии од вредност. Во однос на структурата на инвестициите на доброволните пензиски фондови вложени во домашни државни хартии од вредност, таа вклучува само долгорочни обврзници, и тоа најмногу континуирани обврзници, потоа структурни обврзници, македонски еврообврзници и краткорочни записи. Имено, НЛБд

од вкупните средства во домашни државни хартии од вредност има 30,29% континуирани обврзници, 12,20% структурни обврзници и 1,35% краткорочни записи. КБПд од вкупните средства во домашни државни хартии од вредност има 27,55% континуирани државни обврзници и 7,15% македонски еврообврзници. На График 5.11 е прикажана распределбата на домашните државни хартии од вредност кои ги поседуваат доброволните пензиски фондови по вид.

График 5.11 Распределба на домашните државни хартии од вредност кои ги поседуваат доброволните пензиски фондови

Гледано секторски, доброволните пензиски фондови имаат најмногу вложувања во инструменти од издавачи/ акционерски друштва од финансиски сектор и тоа изразено во проценти изнесува 37,13% кај НЛБд и 49,23% кај КБПд. Во рамките на овој сектор најголемо е учеството на домашните банкарски депозити (75% на НЛБд и 64,83% на КБПд). Потоа следуваат удели во странски инвестициони фондови (8,61% кај НЛБд и 17,03% кај КБПд) и акции во домашни банки (НЛБд 0,54% и КБПд 0,28%). Покрај горенаведените, доброволните пензиски фондови инвестираат и во други сектори: фармација, прехранбена индустрија, туризам, телекомуникации, трговија, градежна индустрија и други индустрии, но со многу помало учество (од 0,06% до 5,98%).

График 5.12 Структура на инвестициите на НЛБд по сектори

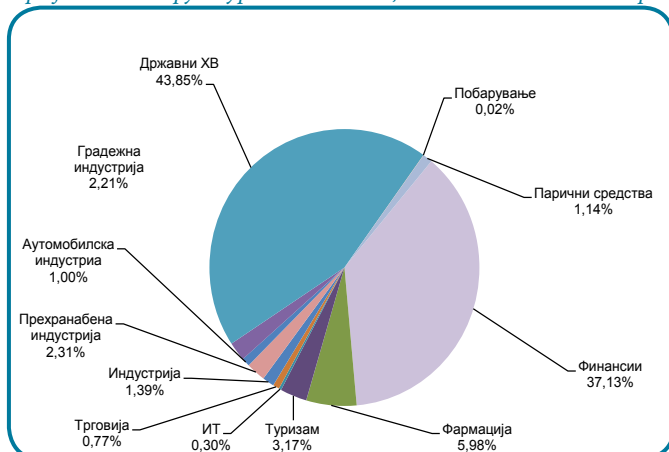

График 5.13 Структура на инвестициите на КБПд по сектори

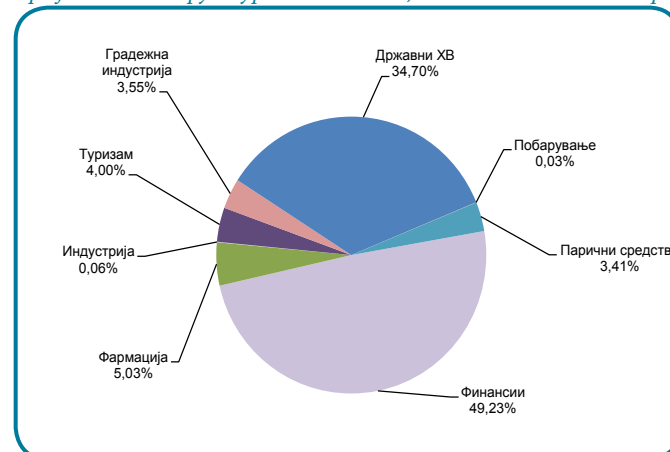

График 5.14 Валутна структура на средствата на НЛБд

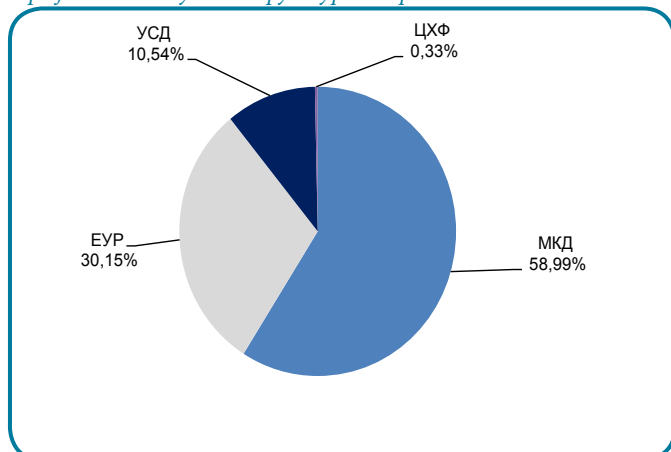
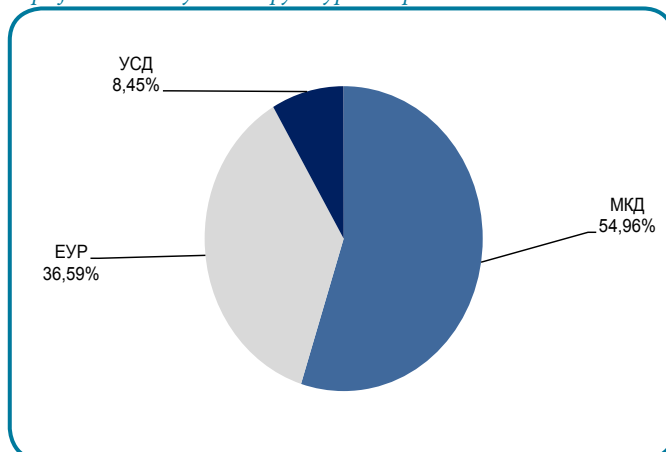

График 5.15 Валутна структура на средствата на КБПд

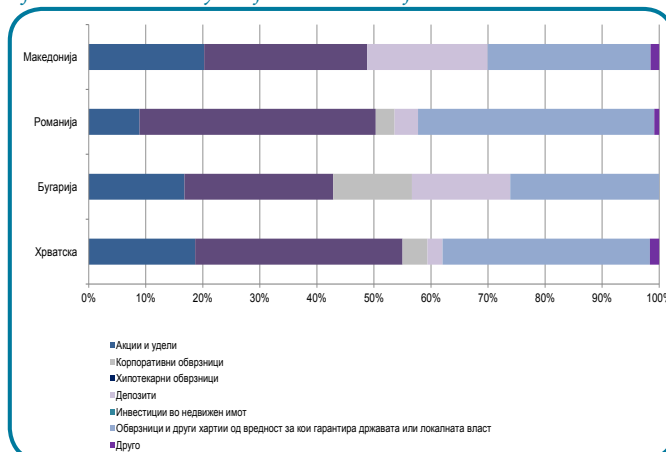
Според валутната структура на средствата на доброволните пензиски фондови, прикажана на График 5.14 и График 5.15, може да се забележи дека нема значителна разлика меѓу двата доброволни пензиски фонда. Најголем дел од средствата се инвестирани во инструменти во домашната валута (58,99% кај НЛБд и 54,96% кај КБПд), додека следни по големина се средствата вложени во инструменти во евра (30,15% кај НЛБд и 36,59% КБПд). Валутната структура вклучува и дел во инструменти во американски долари (10,54% кај НЛБд и 8,45% кај КБПд) и мал дел во инструменти во швајцарски франци (0,33% кај НЛБд).

Доколку се направи споредба со светските искуства односно со земјите кои имаат слични пензиски системи со нашиот може да се видат сличности, но и разлики во инвестициските портфолија на доброволните пензиски фондови. На График 5.16 е дадена споредба на вложувањата во 2012 година на доброволните пензиски фондови во Македонија со вложувањата на доброволните пензиски фондови во некои од земјите од регионот кои имаат имплементирано доброволно капитално финансирано пензиско осигурување.

Доколку портфолијата на доброволните пензиски фондови се разгледаат по инструменти може да се забележи дека пензиските фондови во скоро сите земји имаат најголема изложеност на обврзници и други хартии од вредност за кои гарантира државата или локалната власт (во Романија 70,72%, Хрватска 57,11%, а со најмал процент во Бугарија 35,31%). Во Македонија изложеноста на обврзници и други хартии од вредност за кои гарантира државата или локалната власт изнесува 39,97%. Изложеноста на банкарски депозити во Македонија изнесува 29,57%. За разлика од Македонија во останатите земји изложеноста на депозити е помала:

Бугарија (23,34%) и прилично мал процент во Романија (6,99%) и Хрватска (4,15%). Во однос на акциите и уделите, најголем процент од средствата во акции и удели се вложени во Хрватска (29,31%) и во Македонија (28,34%), па потоа Бугарија (22,70%) и Романија (15,18%). Може да се забележи дека во сите држави помалку или повеќе се инвестира во корпоративни обврзници (Бугарија 18,65%, Хрватска 6,87% и Романија 5,65%), освен во Македонија. Во однос на инвестирањето во странство, пензиските фондови во Бугарија имаат најголема изложеност на странски инвестиции во висина околу 40,5%, потоа следуваат пензиските фондови во Република Македонија со 14,77% и Хрватска 11,5%, додека во Романија 6,36% се во странство (6,36% во ЕУ и 0% во трети земји).

График 5.16 Портфолија на доброволните пензиски фондови во неколку земји и Македонија

Извори: www.hanfa.hr; www.fsc.bg; www.csspp.ro и сопствени пресметки

5.6 Нето средства, сметководствена единица и стапка на принос на доброволните пензиски фондови

Начинот на пресметка на нето средствата, сметководствена единица и приносот на доброволните пензиски фондови е ист како и за задолжителните пензиски фондови.

Промените на средствата на доброволните пензиски фондови од почетокот до крајот на годината се случуваат заради:

- прилив на придонеси,
- намалување на надоместоци и трансакциски провизии,
- прилив заради премин од другиот доброволен пензиски фонд (за лица кои членувале во друг фонд, а потоа преминале во тековниот фонд),
- одлив заради премин во другиот доброволен пензиски фонд (лица кои членувале во односниот фонд, а потоа преминале во другиот фонд),
- одлив заради погрешно уплатен придонес
- одлив заради исплата на пензиски надоместоци (за старост и наследство),
- не(реализирани) добивки/загуби од инвестиции.

Табела 5.3 Промени на средствата на доброволните пензиски фондови (во милиони денари)

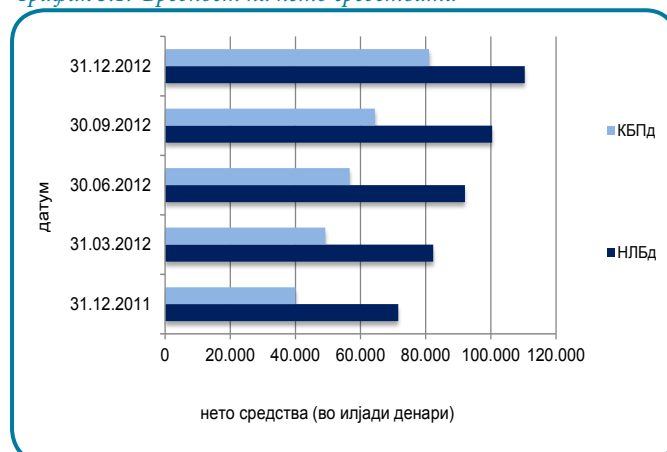
	НЛБд	КБПд
Нето вредност на 31.12.2011г.	71,54	40,06
Придонеси	37,60	42,07
Надоместоци од придонеси	1,25	1,42
Придонеси намалени за надоместоци од придонеси	36,35	40,65
Уплата на индивидуална сметка од поврат на персонален данок	0,44	0,29
Поврат на погрешно уплатени придонеси	0,25	0,5
Раскинати договори потпишани со членови	0,00	0,00
Надоместоци од средства	1,09	0,52
Расходи за посреднички провизии	0,07	0,13
Пренос од другиот фонд	0,00	0,00
Пренос во другиот фонд	0,00	0,00
Исплата на пензиски надоместок (старост- еднократна исплата и исплата на наследство)	3,06	3,06
Бруто добивка од инвестиции	6,51	4,24
Нето добивка од инвестиции	5,35	3,59
Нето средства на 31.12.2012г.	110,38	81,02

Тргнувајќи од вредноста на нето средствата на крајот на претходната година и имајќи ги предвид сите горенаведени промени, се доаѓа до вредноста на нето средствата на крајот на годината (што е прикажано во Табела 5.3).

Вкупните нето средства во доброволните пензиски фондови, со состојба на 31.12.2012 година, изнесуваат околу 191,4 милиони денари или околу 3,1 милиони евра, што претставува околу 0,041% од БДП¹⁴.

Движењето на вредноста на нето средствата на доброволните пензиски фондови, квартално, е прикажано на График 5.17.

График 5.17 Вредност на нето средствата

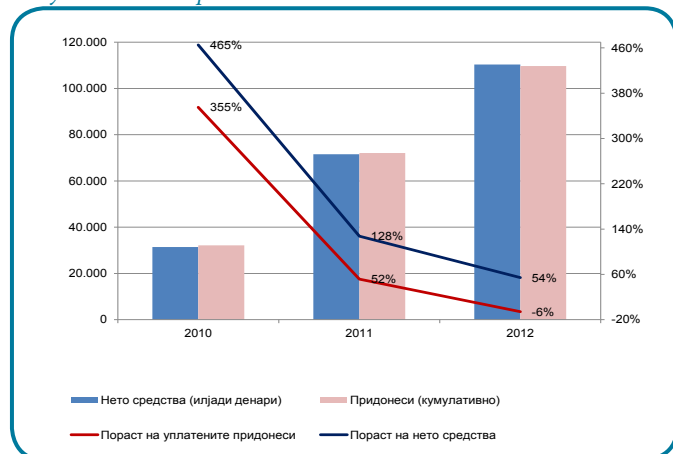

Движењето на вредноста на нето средствата и кумулативните придонеси, како и порастот на уплатените придонеси и порастот на нето средствата во НЛБд и КБПд се прикажани на График 5.18 и График 5.19.

Кај НЛБд, од почетокот на работењето на доброволниот пензиски фонд, односно од 2009 година до 2010 година е забележан голем пораст на нето средствата (465%) и на уплатените придонеси (355%). Во 2011 година со споредба со 2010 година е забележан пораст на нето средствата од 128%, а на кумулативните уплатени придонеси од 52%. Во 2012 година со споредба со 2011 година порастот на нето средствата изнесува 54%, додека кај кумулативните уплатени придонеси се забележува пад од 6%. Во КБПд од 2010 година до 2011 година е забележан голем пораст на нето средствата (222%), како и на уплатените придонеси (125%). Во 2012 година со споредба со 2011 година порастот на нето средствата изнесува 102%, додека порастот на кумулативните уплатени придонеси изнесува околу 50%.

¹⁴ Извор за БДП: Државен завод за статистика

График 5.18 Пораст на нето средства во споредба со пораст на уплатените придонеси во НЛБд

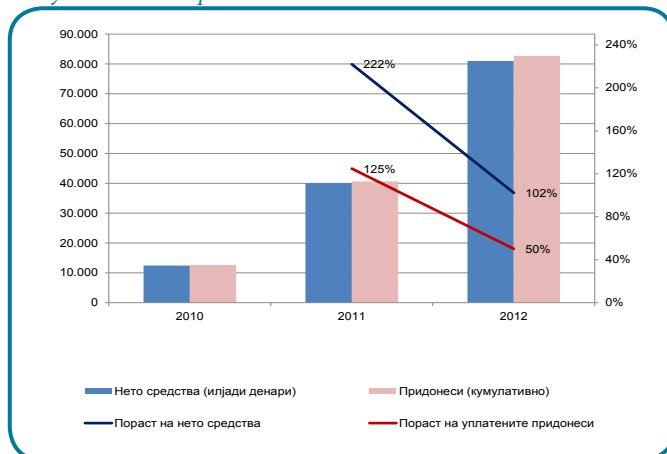
Движењето на вредноста на сметководствените единици на доброволните пензиски фондови во текот на 2012 година е дадено во Табела 5.4 и График 5.20.

Може да се забележи дека во 2012 година сметководствените единици имаа значителен раст во

Табела 5.4 Вредност на сметководствените единици во 2012 година

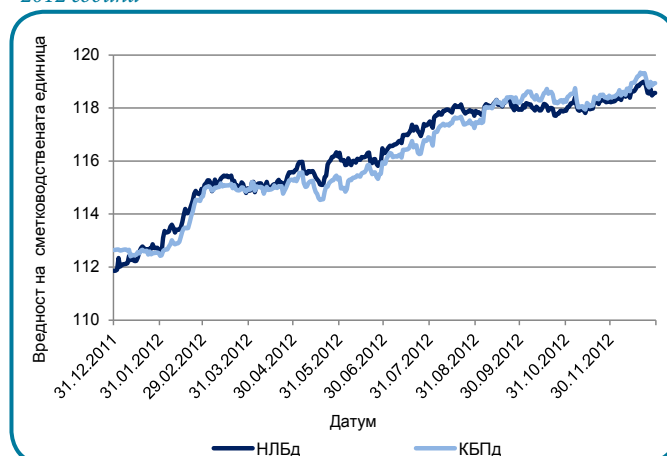
Датум	Вредност на сметководствена единица	
	НЛБд	КБПд
31.12.2011	111,854726	112,639593
31.03.2012	114,885630	114,917974
30.06.2012	116,301719	115,898048
30.09.2012	117,943224	118,211301
31.12.2012	118,742851	119,129537

График 5.19 Пораст на нето средства во споредба со пораст на уплатените придонеси во КБПд

однос на претходните години. Движењето на вредноста на сметководствените единици на доброволните пензиски фондови од почетокот на нивното работење до крајот на 2012 година е дадено во Табела 5.5 и График 5.21.

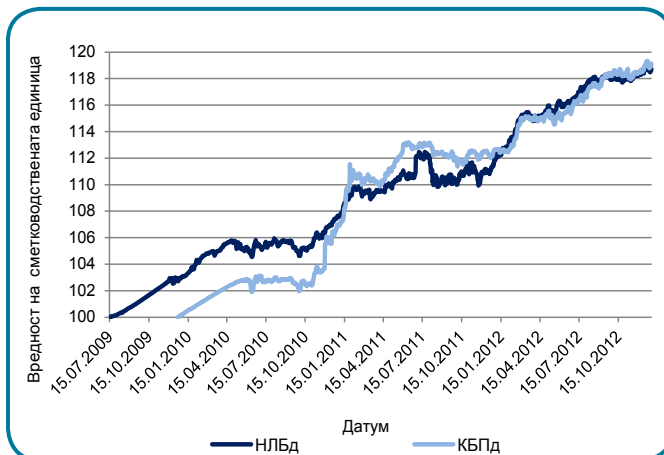
График 5.20 Вредност на сметководствените единици во 2012 година

Табела 5.5 Вредност на сметководствената единица од почетокот на постоење на доброволните пензиски фондови

Датум	Вредност на сметководствена единица	
	НЛБд	КБПд
15.07.2009	100,000000	
21.12.2009	102,815757	100,000000
31.12.2009	103,061825	100,204385
30.06.2010	105,341097	103,075243
31.12.2010	107,592926	106,891617
30.06.2011	112,063231	112,822674
31.12.2011	111,854726	112,639593
30.06.2012	116,301719	115,898048
31.12.2012	118,742851	119,129537

График 5.21 Вредност на сметководствената единица во 2012 година

Приносот на доброволните пензиски фондови по периоди сведен на годишно ниво е прикажан во Табела 5.6.

Табела 5.6 Принос на доброволните пензиски фондови

Период	НЛБд	КБПд
31.12.2009 - 31.12.2010	4,40%	6,67%
31.12.2009 - 31.12.2011	4,18%	6,02%
31.12.2009 - 31.12.2012	4,83%	5,93%
Почеток* - 31.12.2012	5,08%	5,95%

*Почеток е 15.07.2009 г. за НЛБд и 21.12.2009 г. за КБПд

Приносот на доброволната индивидуална и/или професионалната сметка е променлив и зависи од приносот на доброволниот пензиски фонд и од надоместоците наплатени од друштвото. Приносот односно добивката е параметар кој реално не може да се предвиди, бидејќи зависи од условите на пазарот на капитал и целокупната економија.

Приносот на доброволните пензиски фондови се пресметува на ист начин и по иста формула како и приносот на задолжителните пензиски фондови.

Со оглед на долгорочната природа на пензиското осигурување, добро е да се пресмета и приносот на доброволните пензиски фондови од почетокот на нивното постоење кој за НЛБд изнесува 5,08% и за КБПд 5,95% на годишно ниво.

Доколку се направи споредба на остварениот и објавен принос на крајот на 2012 година со реперите поставени во инвестициските стратегии на доброволните пензиски фондови за 2012 година може да се забележи дека двата доброволни пензиски фонда оствариле принос под поставениот репер. Имено, според Информативниот проспект на НЛБд стапката на инфлација во Република Македонија зголемена за два процентни поени претставува примарен репер за остварен задоволителен принос од инвестирање на средствата. Оттука, остварениот годишен принос е 0,71 процентни поени под поставениот репер за 2012 година. Според Информативниот проспект на КБПд репер за успешноста е да се постигне нивото од три процентни поени над инфлација, што значи дека остварениот годишен принос е 0,61 процентни поени под реперот за 2012 година.

Табела 5.7 Споредба на остварениот принос со реперите поставени во инвестициските стратегии на доброволните пензиски фондови

Доброволен пензиски фонд	Остварен годишен принос (31.12.2009-31.12.2012)	Просечна инфлација*	Репер	Разлика (принос - репер)
НЛБд	4,83%	3,54%	5,54%	-0,71пп
КБПд	5,93%	3,54%	6,54%	-0,61пп

*Пресметана преку промената на индексот на трошоци на живот (Државен завод за статистика) за 2010, 2011 и 2012 година, сведена на годишно ниво

5.7 Надоместоци кај доброволните пензиски фондови

За вршење на своите функции за управување со средствата на доброволниот пензиски фонд, проценка на средствата, зачленување, водење на индивидуални сметки на членовите и известување на членовите, како и за плаќање на надоместоците за МАПАС и чуварот на имот, друштвата, согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, наплатуваат надоместок од придонеси, надоместок од средства и надоместок за премин.

Надоместокот од придонеси се наплаќа како процент од секој уплатен придонес во доброволен пензиски фонд, пред неговото претворање во сметководствени единици. Овој надоместок друштвото го наплатува во ист процент од сите членови на доброволниот пензиски фонд, освен во случај на членови кои се учесници во професионална пензиска шема или во случај на повеќегодишно членство. Месечниот надоместок претставува процент од вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд, кој се пресметува на секој датум на проценка на средствата

на доброволниот пензиски фонд (во согласност со важечката подзаконска регулатива датум на проценка е секој ден) и се наплатува еднаш месечно. Надоместокот за премин се наплатува во случај на премин на член од еден доброволен пензиски фонд во друг доброволен пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот доброволен пензиски фонд помалку од една година.

Законот ги определува максималните износи, а слобода на друштвата е да ги определат износите на поодделните видови надоместоци во рамките на законскиот максимум.

Надоместоци кои ги наплаќаат друштвата кои управуваат со доброволни пензиски фондови во Република Македонија се прикажани во Табела 5.8.

Од почетокот на работењето на доброволниот пензиски фонд, НЛБ наплатуваше 5,25% надоместок од придонеси, а во март 2011 година го намали на 3,80%.

На почетокот на работењето на доброволниот пензиски фонд надоместокот од придонеси кој го наплатуваше КБ Прво изнесуваше 5,5%, а од 24 април 2010 година го намали на 4%. Исто така во 2011 година и двете друштва го намалија надоместокот од средства и тој сега изнесува 0,10% кај НЛБ и 0,075% кај КБ Прво.

Наплатата на надоместоците (во илјади денари) од страна на друштвата кои управуваат со доброволни пензиски фондови во текот на 2012 година по месеци и по вид на надоместок е дадена во Табела 5.9.

Трансакциските провизии во врска со трансакции за стекнување или пренос на средствата на доброволниот пензиски фонд се плаќаат од средствата на доброволниот пензиски фонд, а ги наплатуваат избрани правни лица кои вршат услуги со хартии од вредност. Трансакциските провизии се пресметуваат како процент од вредноста на секоја склучена трансакција. Од средствата на доброволниот пензиски фонд, за секоја склучена трансакција на Македонска берза за хартии од вредност, се наплатуваат и провизии за Македонската берза на хартии од вредност и Централниот депозитар за хартии од вредност.

Табела 5.8 Надоместоци кои ги наплаќаат друштвата кои управуваат со доброволни пензиски фондови

Вид на надоместок	НЛБ	КБ Прво
Надоместок од придонес*	3,80% ¹⁵	4,00% ¹⁶
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата на доброволниот пензиски фонд	0,10% ¹⁷	0,075% ¹⁸
Надоместок за премин		
Број на денови**	износ на надоместок за премин	износ на надоместок за премин
број на денови ≤ 360	10 Евра	10 Евра
број на денови > 360	не се наплаќа надоместок за премин	не се наплаќа надоместок за премин

* За членови кои се учесници во професионална пензиска шема

друштвото може да определи понизок износ на овој надоместок

** Бројот на денови се определува врз основа на бројот на денови од датумот кога членот се стекнал со статус на член во постојниот доброволен пензиски фонд до датумот на потпишување на договорот за членство со идниот доброволен пензиски фонд.

Табела 5.9 Наплатени надоместоци од страна на друштвата во 2012 година (во илјади денари)

	Јан.	Фев.	Мар.	Апр.	Мај	Јун.	Јул.	Авг.	Сеп.	Окт.	Ное.	Дек.	Вкупно
НЛБз – вкупно	161	175	179	177	188	199	190	202	178	187	204	300	2.340
од придонеси	88	98	98	93	101	110	97	105	78	86	100	193	1.248
од средства	73	76	81	84	87	90	94	97	100	101	104	107	1.092
КБПз – вкупно	99	139	156	134	125	146	146	136	118	192	214	334	1.938
од придонеси	68	106	120	96	185	105	102	90	70	142	161	277	1.422
од средства	31	33	36	38	39	41	44	46	48	50	53	57	516

¹⁵ Од 1 март 2011 година (претходно беше 5,25%)

¹⁶ Од 24 април 2010 година (претходно беше 5,50%)

¹⁷ Од 1 март 2011 година (претходно беше 0,15%)

¹⁸ Од 1 јануари 2011 година (претходно беше 0,15%)

Табела 5.10 Трансакциски провизии кои се наплаќаа од средствата на доброволните пензиски фондови во 2012 година

НЛБд				КБПд			
Брокерско друштво	Тип на инструмент		Износ (илјади денари)	Брокерско друштво	Тип на инструмент		Износ (илјади денари)
	Акции	Обврзници			Акции	Обврзници	
ИлирикаИнвестментс АД Скопје	0,1%	0,1%	10	ИлирикаИнвестментс АД Скопје	0,20%	0,20%	35
Комерцијална Банка АД Скопје		0,04%*	16	Инново брокер АД Скопје	0,20%		3
Фершпедброкер АД Скопје	0,1%	0,1%	4	Халк Банка АД Скопје		0,05%*	
				Тутунска Банка АД Скопје		0,2%/ 0,04%*	7
Странски пазарни посредници	0,06% - 0,15% **/1 cps - 2 cps***		6	Странски пазарни посредници	0,03%-0,05%** или 1 -2 cps ***		17
Останати трансакциски трошоци****			38	Останати трансакциски трошоци****			69
Вкупно			74	Вкупно			131

*за купување државни хартии од вредност на примарен пазар

**на берзи во Европа

*** на берзи во САД и Канада (cps – цент по акција)

****трошоци за ЦДХВ, домашна берза, институции во странство (страни берзи)

5.8 Исплата на пензиски надоместоци од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување

Условите за стекнување право на пензиски надоместок и начинот на исплата на пензискиот надоместок од третиот столб се полиберални во однос на вториот столб, но сепак треба да се има предвид дека тие се заштеди за старост. Имено, средствата може да се повлечат најрано десет години пред возраста за стекнување право на старосна пензија согласно со Законот за пензиското и инвалидското осигурување, што во моментот би значело најрано на возраст од 54 години за мажи, односно 52 години за жени. Исто така средствата може да се повлечат во случај кога кај членот е утврдена општа неспособност за работа од страна на Комисија за оцена на работната способност при Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, без оглед на возраста. Во случај на смрт на член на доброволен пензиски фонд, средствата од сметката на членот стануваат дел од оставинската маса и со нив се постапува согласно со Законот за наследување.

Средствата од третиот столб се користат по избор на членот во следните видови пензиски надоместоци:

- еднократна или повеќекратна исплата на средствата;
- пензиски анuitет кој се исплаќа до крајот на животот од друштво за осигурување овластено за таа цел;
- програмирани повлекувања обезбедени од друштвото кое управува со доброволниот пензиски фонд каде што осигуреникот бил член на денот на пензионирањето; или
- комбинација од горенаведените опции.

Обезбедувањето пензии и пензиски надоместоци кои се исплатуваат од вториот и третиот столб е регулирано со Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување.

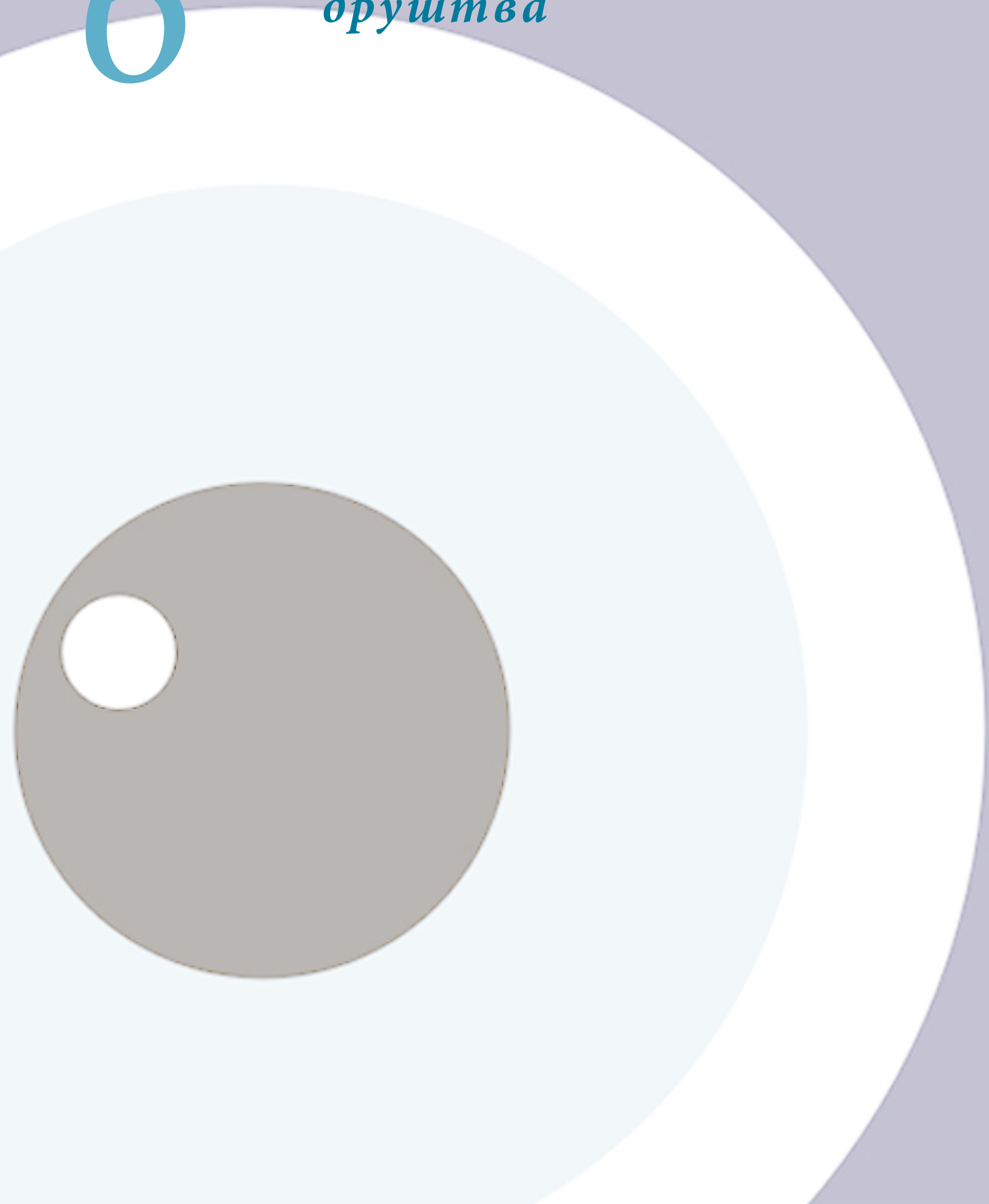
Во 2012 година беа извршени 83 исплати на пензиски надоместок. Најголем дел од исплатите се исплати во случај на старост со еднократно повлекување на средствата, а мал дел се исплати за случај на смрт со исплата на наследство. Од нив, 36 се исплатени од индивидуална сметка и 47 од професионална сметка. Детален преглед на остварените пензиски надоместоци и исплати за членови на трет столб, по доброволни пензиски фондови и вид на сметка за 2012 година е даден во Табела 5.11.

Табела 5.11 Остварени пензиски надоместоци и исплати на членови од трет столб

Вид на пензиски надоместок/ Доброволен пензиски фонд	НЛБд		КБПд		Вкупно
	Инд. сметка	Проф. сметка	Инд. сметка	Проф. сметка	
Старост – еднократна исплата	23	20	11	26	80
Наследство	0	0	2	1	3

6

Маркетинг и агенти на пензиските друштва

Заради заштита на интересите на постојните и идните членови на капитално финансираното пензиско осигурување и обезбедување фер и објективно информирање на јавноста, маркетингот се врши во регулирана средина уредена со закон и подзаконски акти.

Работи на маркетинг се сите активности чија цел е рекламирање на пензиските друштва и задолжителните и доброволните пензиски фондови и информирање и склучување на договори за членство во задолжителните и доброволните пензиски фондови и за исплата на средства од задолжителните и доброволните пензиски фондови. Овие активности вклучуваат: рекламирање на работењето на пензиските друштва и пензиските фондови со кои тие управуваат; информирање за карактеристиките на задолжително и доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, информирање за надоместоците и трансакциските провизии; информирање за приносите на задолжителните и на доброволните пензиски фондови; информирање за инвестициските портфолија на задолжителните и доброволните пензиски фондови; информирање за индивидуални сметки, доброволни индивидуални сметки и професионални сметки; зачленување и премин на членови од еден во друг задолжителен пензиски фонд; зачленување и премин на членови од еден во друг доброволен пензиски фонд; склучување на договори за програмирани повлекувања, договори за еднократна исплата и договори за повеќекратни исплати и други активности заради рекламирање и обезбедување информации поврзани со работењето на пензиските друштва и пензиските фондови. Пензиското друштво може да врши работи на маркетинг на пензиски фонд во своите простории, во простории на неговите деловни соработници за маркетинг или надвор од нив, директно или преку соодветен вид на комуникација (телефон, факс, интернет). Просториите за маркетинг мора да исполнуваат одредени законски пропишани услови.

Заради овозможување МАПАС да ја оствари контролната функција врз материјалите за маркетинг, пензиското друштво е должно да го достави до МАПАС, во фотокопија или на соодветен надворешен медиум, секој објавен материјал за маркетинг во рок од три дена по неговото објавување. Во случај кога МАПАС смета дека некоја реклама или друг пишан материјал може да предизвика заблуда, може со решение да го забрани понатамошното објавување или дистрибуција и да нареди објавување на измена на тој материјал во рок кој самата ќе го определи.

Лице кое врши маркетинг или агент може да биде лице вработено во пензиско друштво или друго лице кое е договорно ангажирано од страна на пензиско друштво. Агентот може да врши работи на маркетинг на пензиски фондови и/или да склучува договори за членство само во пензиски фондови со кои управува пензиското друштвото во кое тој е вработен или договорно ангажиран. Агентот задолжително присуствува при склучувањето на договорот за членство во пензиски фонд и е должен да го потпише таквиот договор. Агентот е должен сите

контакти со членот или со лицата кои имаат право да станат членови на задолжителен пензиски фонд да ги врши лично и не смее да склучува договор за членство преку друго лице.

Лицето може да врши работи на маркетинг само по неговото запишување во Регистарот на агенти кој го води МАПАС. МАПАС ги пропишува начинот и постапката за полагање на испитот за стекнување својство на агент и начинот и постапката за запишување на лицето во Регистарот на агенти.

Во текот на 2012 година редовно се организираше испит од капитално финансираното пензиско осигурување при што од вкупно 178 присутни учесници пријавени за полагање на испит положиле 86 или 48% од присутните кандидати.

Во текот на 2012 година беше извршена регистрација на 99 агенти, од кои 23 агенти на КБП и 76 на НЛБ. Исто така беше извршена и годишна обнова на регистрацијата на агентите и тоа за вкупно 704 агенти, од кои 299 агенти на КБП и 405 на НЛБ. Во текот на 2012 година на 61 агенти им беа прекинати договорите, од кои на 48 агенти на КБП и на 13 агенти на НЛБ.

На График 6.1 е прикажана распределбата на потпишани договори за членство во задолжителни пензиски фондови на агентите според степенот на нивно образование и пол заклучно со 2012 година. Може да се забележи дека повеќето договори за членство во задолжителен пензиски фонд ги потпишале агенти со средно стручно образование, помалку со високо и многу мал процент со више стручно образование, а во однос на поделбата по пол поголем број договори потпишале жените.

На График 6.2 е прикажана распределбата на потпишани договори за членство во доброволни пензиски фондови на агентите според степенот на нивно образование и пол заклучно со 2012 година. Може да се забележи дека агентите со средно стручно образование потпишале приближно ист број на договори за членство во доброволен пензиски фонд со агентите со високо стручно образование, а во однос на поделбата по пол поголем број договори потпишале жените.

Во однос на бројот на договори за членство во задолжителни пензиски фондови кои ги склучуваат агентите од почетокот на функционирање на системот, од График 6.3 може да се забележи дека во 2005 година има најмногу агенти кои во просек склучувале и најмногу договори за членство со оглед на тоа дека бил почеток на системот и до 31.12.2005 година беше крајниот рок доброволните членови да одберат дали ќе се приклучат во двостолбниот систем и да потпишат договор. Во наредните години бројот на агенти кои склучуваат договори континуирано се намалува од година во година, а едновременно расте просечниот број на склучени договори по агент (од 18 во 2006 година до 38 во 2011 година и 34 во 2012 година).

График 6.1 Распределбата на потпишани договори за членство во задолжителни пензиски фондови на агентите според степенот на нивно образование и пол

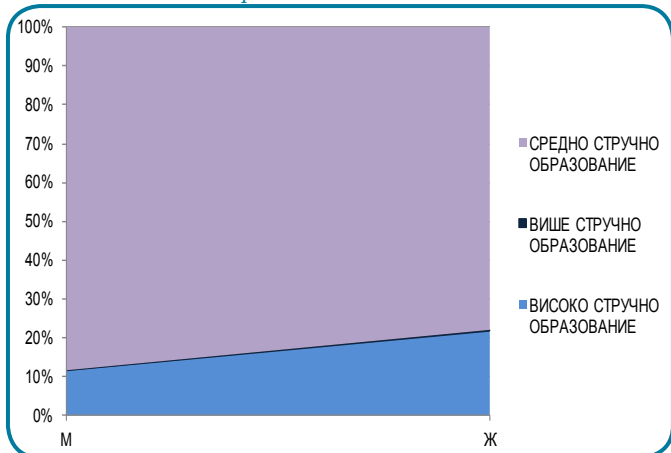
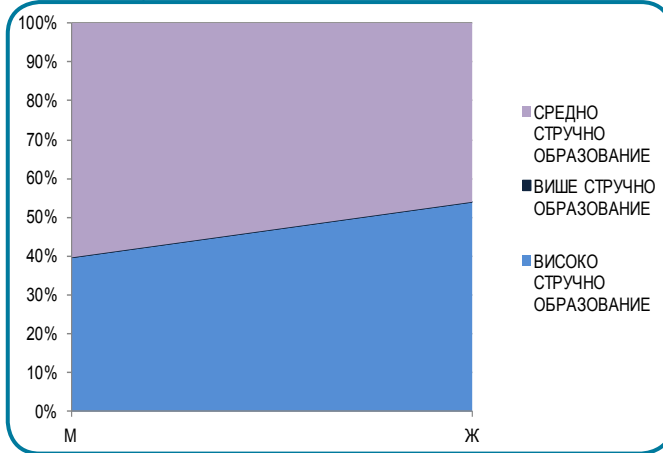

График 6.2 Распределбата на потпишани договори за членство во доброволни пензиски фондови на агентите според степенот на нивно образование и пол

Ако се направи слична анализа за бројот на склучени договори за членство во доброволните пензиски фондови кои ги склучуваат агентите од почетокот на функционирање на третиот столб, од График 6.4 може да се забележи дека во 2009 година агентите во просек склучувале најмногу договори за членство, додека во

2010 и 2011 година просечниот број на склучени договори по агенти е приближно ист, при што во 2011 година има значителен пад на бројот на агенти кои склучувале договори за членство. Во 2012 година во просек агентите склучувале нешто повеќе договори во однос на 2011 година, а се зголемил и бројот на агенти кои склучуваат договори.

График 6.3 Број на агенти кои склучувале договори за членство во задолжителни пензиски фондови и просечен број на договори по агент

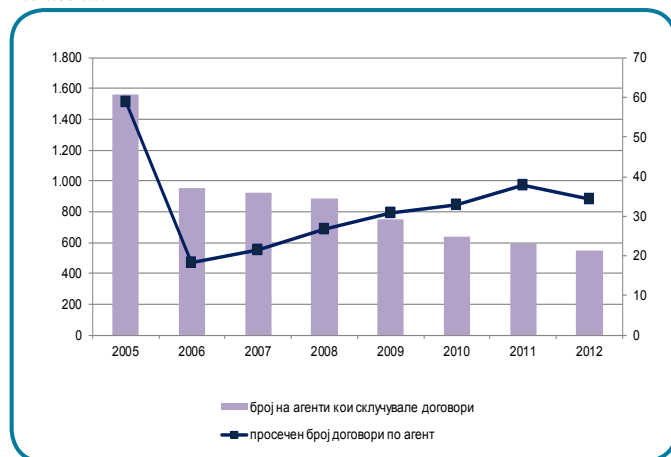
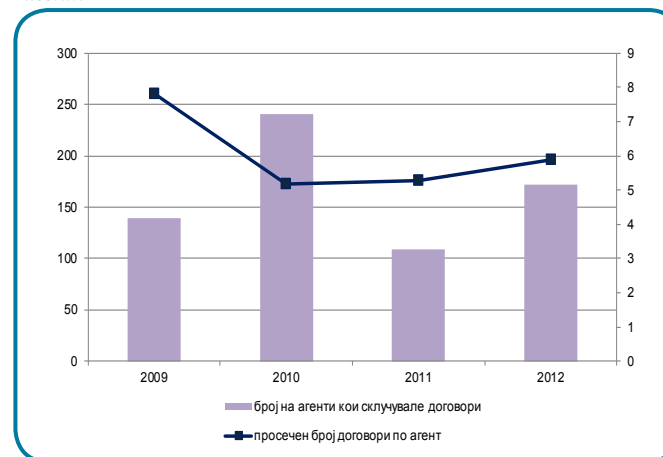
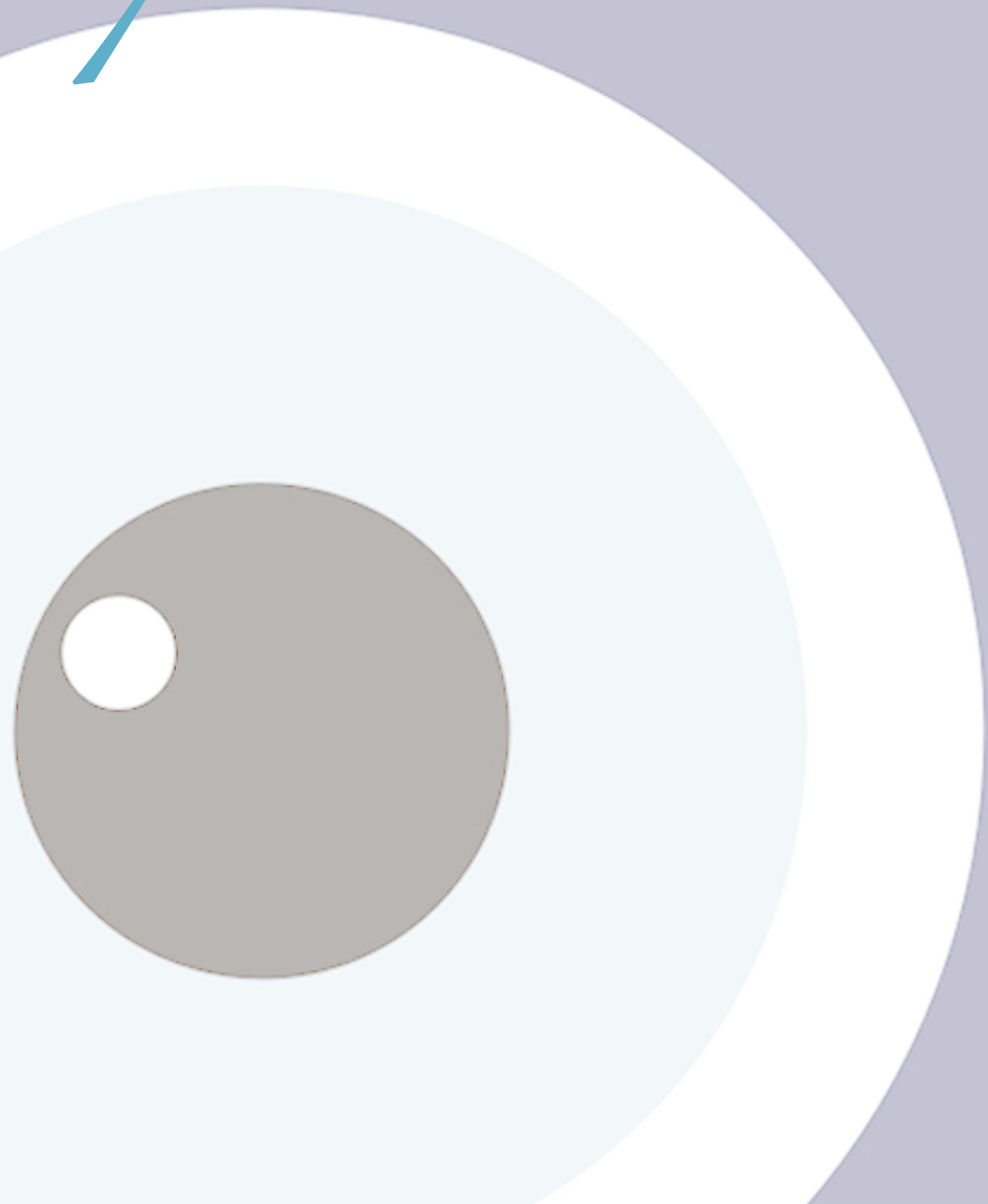

График 6.4 Број на агенти кои склучувале договори за членство во доброволни пензиски фондови и просечен број на договори по агент

7

Почитување на законите и подзаконските акти

Една од основните задачи на МАПАС е секојдневна супервизија на работата на пензиските друштва, пензиските фондови и чуварите на имот преку вонтеренска и теренска контрола.

Во текот на 2012 година се вршеше континуирана вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и доброволните пензиски фондови врз основа на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и останатите институции вклучени во системот: Фондот на ПИОМ и чуварите на имот на пензиските фондови. При секојдневните контроли на работењето на пензиските друштва со средствата на пензиските фондови и на чуварите на имот беа откривани определени грешки и неправилности, но земајќи го во предвид фактот дека контролата е проактивна, грешките беа веднаш отстранувани од пензиските друштва и/или чуварите на имот. Во рамки на вонтеренските активности МАПАС достави две укажувања до друштвата кои се однесуваа на маркетинг активности и регистрирање на агенти, како и три укажувања до чуварите на имот кои се однесуваа на начинот на водење на евиденциите на пензиските фондови.

Во рамките на теренската контрола која ја спроведува МАПАС, беше извршена контрола на работењето на

пензиските друштва (институционална контрола) и контрола на работењето на пензиските фондови (финансиска контрола). Во 2012 година беше спроведена по една редовна теренска контрола на работењето на двете пензиски друштва (институционална контрола) и на управувањето на пензиските друштва со задолжителните и доброволните пензиски фондови (финансиска контрола), согласно Годишниот план на МАПАС за контрола за 2012 година. При теренската контрола на работењето на пензиските друштва и управувањето со пензиските фондови не беа констатирани незаконитости.

Во 2012 година МАПАС ги финализираше активностите околу воведување на супервизија базирана на ризици, која се имплементираше во рамки на ИПА проектот на МАПАС. При тоа се дефинираат најзначајните области на ризик и ризиците имајќи ја предвид веројатност за нивно настанување и штетата која може да ја предизвика секој поединечен ризик. Теренските контроли спроведени во 2012 година беа први контроли спроведени од аспект на ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување, така што покрај почитувањето на законите и подзаконските акти, предмет на контрола беа и активностите на пензиските друштва за ублажување на ризиците.

Табела 7.1 Приказ на преземени мерки од МАПАС по пензиски друштва и чувари на имот во 2012 година

Мерки за пензиски друштва	НЛБ	КБ Прво	Вкупно
Укажување	1	1	2
Мерки за чувари на имот	Комерцијална банка АД Скопје	НЛБ Тутунска банка АД Скопје	Вкупно
Укажување	2	1	3

8

*Краток преглед на
светските состојби
и трендови во
пензиската област со
акцент на капитално
финансираното пензиско
осигурување*

Имајќи го предвид значењето на пензискиот систем за секоја земја, во светски рамки постојано е актуелна дискусијата за пензиите, најразличните дизајни на пензиските системи и сите видови на пензиски столбови и проблемите и начините на нивно надминување.¹⁹

Состојбите во пензиските системи се во фокусот на истражувањата и на ОЕЦД и на Светската банка. Според ОЕЦД, еден од најголемите предизвици со кои се соочуваат креаторите на политиката е стареењето на населението. Заради зголемувањето на очекуваното траење на живот и ниските стапки на фертилитет има се помалку активни работници кои треба да ги поддржат тековните пензионери. Во последните извештаи на ОЕЦД се истакнува дека земјите треба да фокусираат на две главни политики за решавање на проблемите заради високите нивоа на трошење за пензии: возраста на пензионирање и проширување на опфатот на приватните пензии. Темпото на пензиската реформа е забрзано во текот на последните пет години. Промените вклучуваат зголемувањето на возраста за пензионирање и воведување на механизми за поттикнување на работењето. Иако зголемувањето на возраста за пензионирање може да помогне за стабилноста и адекватноста на пензиските системи, планираните зголемувања на возрастите за пензионирање генерално не се доволни за решавање на проблемите. Оттаму, од суштинско значење е сè поголемата улога на приватните пензии кои вклучуваат капитално финансирана компонента.

Светска банка предлага повеќестолбен дизајн како најдобро решение за пензиската реформа, кое е пофлексибилно и кое може да покрие различни ризици кои пензиските системи треба да ги управуваат. Рамката за повеќестолбен систем се состои од комбинација на пет основни елементи: нулти столб (како минимална заштита за сите стари лица), прв - државен столб, втор - задолжителен капитално финансиран, трет - доброволен капитално финансиран кој вклучува договори во најразлични форми (индивидуални или спонзорирани од работодавецот) и последниот столб кој опфаќа неформални фамилијарни и меѓугенерациски извори за финансиска или друг вид на поддршка на старите лица. Клучниот предизвик е како да се комбинираат овие различни карактеристики во сеопфатен пензиски систем кој ќе биде одржлив и доволно фер за сите генерации. За да се постигнат целите на пензиските системи - осигурување од старост, потребено е пензискиот систем да биде фискално прифатлив на краток рок, одржлив на среден и долг рок и да обезбеди соодветни пензии.

Последните десетина години сведочат за интензивни напори за пензиски реформи во земјите насекаде во светот, често вклучувајќи и капитално финансирани пензиски програми управувани од приватниот сектор, кои имаат се поголема улога во обезбедувањето на приходи по пензионирање во многу земји. Скоро сите земји во Европа и Централна Азија презедоа реформи

кои резултираа со различни дизајни на системи, различни PAYG системи и различни конфигурации на столбови. Искуството со реформите покажа дека нема едно решение, односно еден дизајн на пензиски систем кој одговара на сите земји, бидејќи земјите користат различни комбинации на елементи како би изградиле ефективен пензиски систем, зависно од нивните економски и социјални особености.

Финансиската криза секако имаше свое влијание врз текот на пензиските реформи и висината на пензиските заштеди и остварени приноси. Вкупниот фискален приход опадна правејќи го финансирањето на пензискиот дефицит отежнато. Сепак, како се намалува влијанието на кризата, постепено се бележи и раст на нивото на пензиските заштеди. Имено, продолжувајќи го трендот кој почна во 2009 година, пензиските фондови продолжија со умерен раст на средствата, така што пензиските фондови во ОЕЦД целосно ја надоместија загубата од 3,4 трилиони УСД во 2008 година и достигнаа вредност на вкупно средства од 20,1 трилиони УСД до декември 2011 година.

Пондерираниот просек на пензиските средства како процент од БДП во земјите членки на ОЕЦД пораснал од 67,3% од БДП во 2001 година на 72,4% од БДП во 2011 година, при што Холандија има највисок процент на пензиски средства кој изнесува 138% од БДП. Сепак, овој процент во неколку земји членки на ОЕЦД е сè уште низок, додека пак средствата пензиските фондови во земјите кои не се членки на ОЕЦД се уште на пониско ниво. Сепак, овие средства растат побрзо во однос на средствата на пензиските фондови во ОЕЦД земјите.

Дискусијата за влијанието на неодамнешната финансиска и економска криза врз перформансите на пензиските фондови во рамките на системите со дефинирани придонеси беше актуелна и во 2012 година. Капитално финансираната компонента во пензиските системи можеби до некоја мера го решава демографскиот проблем, но сепак тука останува неизвесноста од инвестирањето која директно ја презема осигуреникот. Оттаму ОЕЦД советува дека во пензиските системи со дефинирани придонеси треба да се посвети внимание на инвестицискиот ризик. Следствено, јасна цел за креаторите на политиката треба да биде подобрување на дизајнот на стандардните инвестициски стратегии, така што инвестицискиот ризик ќе се намалува како осигуреникот се приближува кон пензионирање. Овие инвестициски стратегии поврзани со животниот циклус треба внимателно да се регулираат за да им се обезбеди на осигурениците доволно диверзификација и заштита од шокови на пазарот во старост.

Следствено во 2012 година актуелна тема во пензиското опкружување беа и мултифондовите, вклучувајќи го и дизајнирањето на мултифондовите односно портфолијата кои се избираат автоматски доколку членот сам не избере специфичен фонд односно портфолио). Брзото ширење на системите со дефинирани придонеси и се поголемиот број на избор

¹⁹ Користени извори: Извештаи на ОЕЦД, Светска Банка, ФИАП и ИОПС, и сопствени анализи и согледувања

на инвестициски можности, се два клучни тренда во пензиската индустрија. Врз основа на искуството и податоците обезбедени од членките на Меѓународната организација на пензиски супервизори (ИОПС), ИОПС предлага при дизајнот да се земаат во предвид целта на фондот, демографската природа на членовите, апетитот односно степенот на прифаќање на ризик, инвестициските цели, потребата за ликвидност и парични текови, диверсификацијата, трошоците, условите на пазарот и управувањето.

И во текот на 2012 година, ИОПС стави главен акцент на супервизијата заснована на оценка на ризик. Пензиските регулативи значајно се фокусираат на проблемите со раководењето и управувањето со ризик. Пензиските супервизори низ светот ги следат финансиските сектори и се движат кон пристап за супервизија врз основа на оценка и контрола на ризиците со цел проактивно дејствување. Ова претставува процес кој вклучува идентификување на потенцијалните ризици со кои се соочуваат пензиските фондови или планови, проценување на тие ризици и финансиската ранливост на пензискиот фонд на потенцијални негативни искуства и преземање мерки за ублажување или отстранување на ефектите од овие ризици. Една од главните цели на супервизијата базирана на оценка на ризик е да обезбеди правилно управување на ризикот на институционално ниво земајќи ги во предвид и квалитетот на управувањето со ризик и точноста на процента на ризикот. И покрај специфичните ситуации во пристапот за супервизија кај секоја земја поединечно, ОЕЦД и ИОПС сметаат дека може да се воспостават општи добри практики за управување со ризик кај пензиските фондови кои ќе бидат од голема помош за супервизорите на пензиските системи.

Постојано актуелна тема на состаноците на ИОПС се надоместоците и трошоците во пензиските системи. Надоместоците и трошоците имаат значајно влијание врз висината на пензискиот приход на идните пензионери. Токму затоа тие се една од главните грижи на пензиските супервизори, кои целат кон намалување на надоместоците кои ги наплаќаат пензиските друштва кои управуваат со средствата на членовите на приватните пензиски фондови и што поголема транспарентност во структурата и објавувањето на трошоците, со цел да им се овозможи на членовите да може лесно да ги воочуваат и споредуваат надоместоците кои ги наплатуваат пензиските друштва.

Друга тема која остана во фокусот и во 2012 година е секако пензиската едукација и воопшто финансиската едукација на населението. Супервизорите се вклучуваат и во обезбедувањето на финансиска едукација на сегашните и идните членови со цел објаснување и градење на доверба во пензискиот систем, охрабрување на лицата да штедат повеќе и на подолг рок, помош за подобри инвестициски одлуки, итн. Извештаите од ФИАП потенцираат дека ова прашање е од особено значење за индивидуално финансираните програми, во кои членовите имаат право и слобода да направат одлуки

кои ќе влијаат на висината на нивните пензии во иднина. За жал, постои генерална согласност за ограничената финансиска и пензиска култура на просечен член на пензиски систем, во контекст на зголемена индивидуална одговорност. Генерално постојат неколку проблеми кои се јавуваат кога се анализира финансиската едукација која треба да им се обезбеди на членовите. Најпрво, што треба да знаат членовите за да можат да направат соодветен избор, потоа која методологија и начини се најсоодветни за зголемување на пензиската култура и за зголемување на интересот и разбирањето на информациите од страна на членовите и нивно користење при донесувањето одлуки и трето, која е улогата и одговорноста на агентите како посредници помеѓу осигурениците и институциите кои обезбедуваат пензиско осигурување. Решението на овие прашања треба да е долгорочно, да вклучува систематски напори од страна на пензиските друштва и надлежните органи за подобрување на пензиската едукација и култура.

Во фокусот на дискусиите на светско ниво останува и исплатата на акумулирани средства, така што особено се посветува внимание на поврзување на акумулационата фаза и фазата на исплата, дизајнирање на фазата на исплата од пензиските системи, видовите на исплата и ризикот од долговечност. Досега дизајнираните фази на исплата на пензија најчесто ги вклучуваат програмираните повлекувања и доживотните анuitети, при што изборот е оставен на членот. Меѓутоа, купувањето на анuitет не е исто како купување на некој друг производ, осигурениците имаат само една можност да го направат тоа и тука не може да се учи од искуството или да се поправи направената грешка, поради што оваа одлука е една од најважните кои осигуреникот ги прави во својот живот. Затоа, пензиските супервизори посветуваат големо внимание и истакнуваат дека мора да се води грижа дали осигурениците ги добиваат потребните информации и соодветната помош за да ја направат правилна одлука.

Пензискиот систем, неговата стабилност и перформансите на пензиските фондови кои функционираат во рамките на капитално финансирано пензиско осигурување мора да се ценат на долг рок и треба континуирано да се работи на унапредување на пензискиот систем, со цел заштита на интересите на членовите и обезбедување стабилен пензиски систем.

Резиме за 2012 година

Со завршување на 2012 година поминаа седум години од комплетната имплементација на задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување. Во него, заклучно со 31 декември 2012 година, членуваат околу 323.500 членови. Средствата на задолжителните пензиски фондови по првите седум години од функционирање на системот достигнаа околу 21 милијарди денари (или околу 343 милиони евра). Со исплатата на придонеси од јануарската плата за 2006 година веднаш започна приливот во задолжителните пензиски фондови и инвестирањето на нивните средства. Друштвата започнаа со инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови во депозити и државни хартии од вредност, потоа постепено пристапија кон вложување во домашни акции, а исто така почнаа со зголемено вложување во странство, со што се зголеми диверсификацијата на инвестициите на задолжителните пензиски фондови. Во текот на 2009 година започна со функционирање и третиот столб и беа основани два доброволни пензиски фондови, кои забележаа континуиран раст во првите три години од своето постоење. Во третиот столб, заклучно со 31 декември 2012 година, членуваат околу 16.800 членови. Особено голем беше интересот за професионални пензиски шеми. На крајот на 2012 година средствата на доброволните пензиски фондови изнесуваат приближно 191 милиони денари (или околу 3,1 милиони евра).

На почетокот на 2012 година беше донесен и законот со кој детално се регулира начинот на исплата и видовите на пензии и пензиски надоместоци кои се исплаќаат од вториот и третиот столб. Со помош на проект од Европската Унија во 2012 година интензивно се работеше на воведување на супервизија заснована на оценка на ризик.

Планирани активности во 2013 година

И во текот на 2013 година континуирано ќе се следат вториот и третиот столб со разгледување на можностите за нивно унапредување.

Во текот на 2013 година, МАПАС ќе работи и на измени и дополнувања на постојните и изработка на нови подзаконски акти кои произлегуваат од измените на законите кои го уредуваат капитално финансираното пензиско осигурување.

Исто така во 2013 година, МАПАС заедно со Министерството за труд и социјална политика, ќе работи за измена на регулативата за инвестирање во насока на проширување на можностите за диверсификација на инвестициите и воведување на мулти-фондови во капитално финансирано пензиско осигурување.

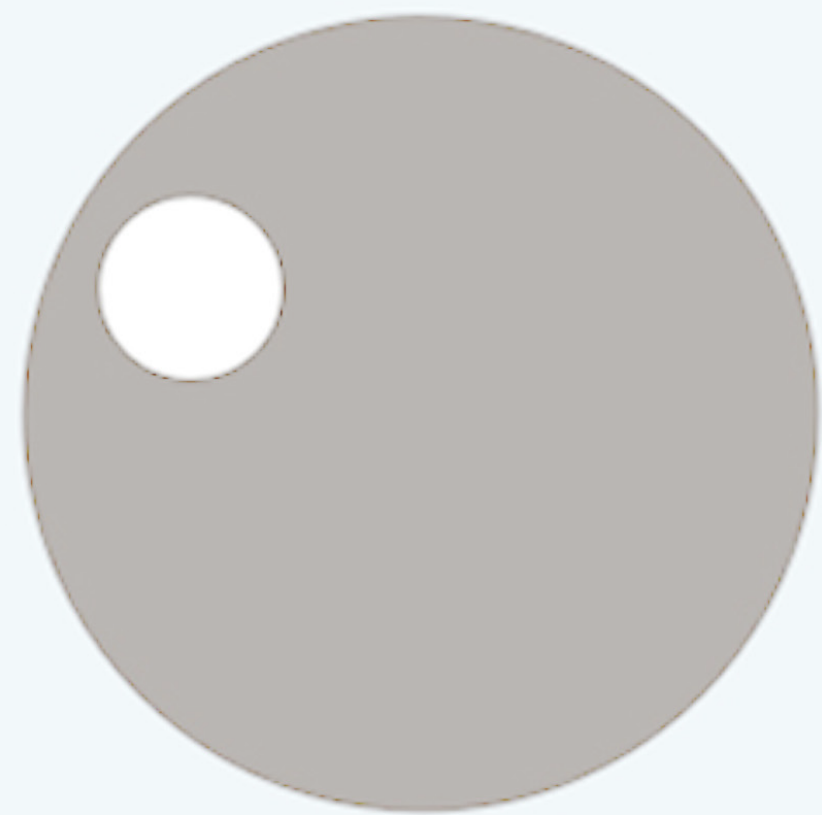
Согласно законските обврски, МАПАС во 2013 година ќе ја продолжи комуникацијата со јавноста со цел нејзина континуирана едукација од областа на капиталното финансирано пензиско осигурување.

МАПАС ќе продолжи секојдневно со своите супервизорски активности врз пензиските друштва, пензиските фондови и чуварите на имот. Исто така ќе работи на промоција и на развивање на свеста кај јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување. Едновременно ќе ги следи состојбите и трендовите во земјата и во светот, кои се релевантни за ова осигурување, соодветно ќе реагира и ќе соработува со институциите вклучени во ова осигурување и релевантните институции од финансиската област и пазарот на капитал и по потреба ќе дава иницијативи за измени на законите и подзаконските акти со цел унапредување на капитално финансираното пензиско осигурување и заштита на интересите на членовите.

Претседател на Совет на експерти,
д-р Булент Дервиши

Прилог

Статистички податоци

Задолжителни пензиски фондови

Членови и времено распределени осигуреници според статус и задолжителен пензиски фонд, квартално

Задолжителен пензиски фонд	Доброволни	Задолжителни				Вкупно
		Со договор	Распределени	Времено распределени	Вкупно	
31.12.2011						
НЛБз	31.801	67.901	36.478	4.039	108.418	140.219
КБПз	37.500	72.804	41.573	4.535	118.912	156.412
Вкупно	69.301	140.705	78.051	8.574	227.330	296.631
31.03.2012						
НЛБз	31.924	70.215	37.372	3.853	111.440	143.364
КБПз	37.520	74.878	42.442	4.419	121.739	159.259
Вкупно	69.444	145.093	79.814	8.272	233.179	302.623
30.06.2012						
НЛБз	32.009	72.398	38.023	4.367	114.788	146.797
КБПз	37.551	77.764	43.170	4.823	125.757	163.308
Вкупно	69.560	150.162	81.193	9.190	240.545	310.105
30.09.2012						
НЛБз	32.051	74.684	38.665	4.674	118.023	150.074
КБПз	37.555	80.116	43.887	5.244	129.247	166.802
Вкупно	69.606	154.800	82.552	9.918	247.270	316.876
31.12.2012						
НЛБз	32.080	76.570	39.705	4.903	121.178	153.258
КБПз	37.566	82.275	44.992	5.389	132.656	170.222
Вкупно	69.646	158.845	84.697	10.292	253.834	323.480

Членови и времено распределени осигуреници според возраст, пол, статус и задолжителен пензиски фонд (31.12.2012 г.)

Возраст	НЛБз				КБПз				Вкупно
	Мажи		Жени		Мажи		Жени		
	Доброволни	Задолжителни	Доброволни	Задолжителни	Доброволни	Задолжителни	Доброволни	Задолжителни	
до 20 год.	0	1.588	0	964	0	1.799	0	1.225	5.576
од 21 до 25 год.	1	13.572	0	10.131	0	15.474	0	10.987	50.165
од 26 до 30 год.	408	22.176	445	18.861	416	24.095	486	20.185	87.072
од 31 до 35 год.	4.073	15.991	3.800	13.248	4.031	16.817	4.383	14.103	76.446
од 36 до 40 год.	6.357	7.449	5.842	5.896	7.314	8.104	7.112	6.854	54.928
од 41 до 45 год.	4.274	3.222	3.571	3.064	4.917	3.538	4.842	3.613	31.041
Од 46 до 50 год.	1.327	1.442	1.323	1.468	1.617	1.660	1.643	1.803	12.283
Од 51 до 55 год.	276	653	272	544	371	717	318	627	3.778
Од 56 до 60 год.	49	349	37	240	62	364	43	301	1.445
Од 61 до 64 год.	14	131	7	91	5	173	2	104	527
65 и повеќе	1	66	3	32	3	74	1	39	219
Вкупно	16.780	66.639	15.300	54.539	18.736	72.815	18.830	59.841	323.480

Членови и времено распределени осигуреници според стаж во моментот на зачленување по пол и задолжителен пензиски фонд (31.12.2012 г.)

Стаж	НЛБз			КБПз			Вкупно		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
до 5 год.	76404	64042	140.446	82327	70041	152.368	158.731	134.083	292.814
од 6 до 7 год.	3166	2784	5.950	3839	3865	7.704	7.005	6.649	13.654
од 8 до 10 год.	2505	2080	4.585	3279	3158	6.437	5.784	5.238	11.022
од 11 до 12 год.	680	518	1.198	1000	818	1.818	1.680	1.336	3.016
од 13 до 14 год.	428	290	718	703	567	1.270	1.131	857	1.988
15 и повеќе	236	125	361	403	222	625	639	347	986
Вкупно	83.419	69.839	153.258	91.551	78.671	170.222	174.970	148.510	323.480

Членови со склучени договори по пензиски фондови, статус и месец на внес во Регистрот на членови на задолжителни пензиски фондови

Дата	НЛБз		КБПз		Вкупно		Вкупно
	Доброволни	Задолжителни	Доброволни	Задолжителни	Доброволни	Задолжителни	
од 31.12.2010 г.	31.830	67.436	37.517	72.374	69.827	139.810	209.637
1.01 - 31.01.2011 г.	31	679	8	566	39	1.245	1.284
1.02 - 29.02.2011 г.	60	743	14	708	74	1.451	1.525
1.03 - 31.03.2011 г.	40	883	14	865	54	1.748	1.802
1.04 - 30.04.2011 г.	34	839	14	1071	48	1.910	1.958
1.05 - 31.05.2011 г.	35	647	13	940	48	1.587	1.635
1.06 - 30.06.2011 г.	33	954	16	1049	49	2.003	2.052
1.07 - 31.07.2011 г.	22	811	5	979	27	1.790	1.817
1.08 - 31.08.2011 г.	27	634	10	639	37	1.273	1.310
1.09 - 30.09.2011 г.	7	735	11	699	18	1.434	1.452
1.10 - 31.10.2011 г.	13	659	3	681	16	1.340	1.356
1.11 - 30.11.2011 г.	17	584	6	601	23	1.185	1.208
1.12 - 31.12.2011 г.	3	139	2	378	5	517	522
ВКУПНО	32.152	75.743	37.633	81.550	70.265	157.293	227.558
ВКУПНО (по фонд)	107.895		119.183		227.558		

Членови и времено распределени осигуреници според општина, пол и задолжителен пензиски фонд (31.12.2012 г.)

Општина	НЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно (%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
БЕРОВО	262	276	538	353	405	758	615	681	1.296	0,35%	0,46%	0,40%
БИТОЛА	3282	3371	6.653	2655	2690	5.345	5.937	6.061	11.998	3,39%	4,08%	3,71%
БОГДАНЦИ	243	203	446	317	383	700	560	586	1.146	0,32%	0,39%	0,35%
БОГОВИЊЕ	282	71	353	99	30	129	381	101	482	0,22%	0,07%	0,15%
БОСИЛОВО	170	76	246	152	102	254	322	178	500	0,18%	0,12%	0,15%
БРВЕНИЦА	134	92	226	135	80	215	269	172	441	0,15%	0,12%	0,14%
ВАЛАНДОВО	542	669	1.211	194	187	381	736	856	1.592	0,42%	0,58%	0,49%
ВАСИЛЕВО	144	86	230	114	105	219	258	191	449	0,15%	0,13%	0,14%
ВЕВЧАНИ	90	85	175	23	34	57	113	119	232	0,06%	0,08%	0,07%
ВЕЛЕС	2407	2549	4.956	1509	1454	2.963	3.916	4.003	7.919	2,24%	2,70%	2,45%
ВИНИЦА	624	589	1.213	638	750	1.388	1.262	1.339	2.601	0,72%	0,90%	0,80%
ВРАНЕШТИЦА	12	2	14	14	5	19	26	7	33	0,01%	0,00%	0,01%
ВРАПЧИШТЕ	296	110	406	119	50	169	415	160	575	0,24%	0,11%	0,18%
ГЕВГЕЛИЈА	1033	1057	2.090	858	894	1.752	1.891	1.951	3.842	1,08%	1,31%	1,19%
ГОСТИВАР	2278	1515	3.793	1937	1105	3.042	4.215	2.620	6.835	2,41%	1,76%	2,11%
ГРАДСКО	82	40	122	38	37	75	120	77	197	0,07%	0,05%	0,06%
ДЕБАР	152	90	242	295	146	441	447	236	683	0,26%	0,16%	0,21%
ДЕБАРЦА	85	43	128	26	21	47	111	64	175	0,06%	0,04%	0,05%
ДЕЛЧЕВО	464	499	963	609	882	1.491	1.073	1.381	2.454	0,61%	0,93%	0,76%
ДЕМИР КАПИЈА	115	92	207	146	151	297	261	243	504	0,15%	0,16%	0,16%
ДЕМИР ХИСАР	170	207	377	160	144	304	330	351	681	0,19%	0,24%	0,21%
ДОЛНЕНИ	154	152	306	50	74	124	204	226	430	0,12%	0,15%	0,13%
ДОЈРАН	133	30	163	78	18	96	211	48	259	0,12%	0,03%	0,08%
ДРУГОВО	18	30	48	56	40	96	74	70	144	0,04%	0,05%	0,04%
ЈЕГУНОВЦЕ	126	72	198	104	65	169	230	137	367	0,13%	0,09%	0,11%
ЖЕЛИНО	203	46	249	80	18	98	283	64	347	0,16%	0,04%	0,11%
ЗАЈАС	38	10	48	114	36	150	152	46	198	0,09%	0,03%	0,06%
ЗЕЛЕНИКОВО	65	39	104	42	11	53	107	50	157	0,06%	0,03%	0,05%
ЗРНОВЦИ	67	120	187	58	72	130	125	192	317	0,07%	0,13%	0,10%
ИЛИНДЕН	217	204	421	171	134	305	388	338	726	0,22%	0,23%	0,22%
КАВАДАРЦИ	480	547	1.027	2673	2388	5.061	3.153	2.935	6.088	1,80%	1,98%	1,88%
КАРБИНЦИ	45	80	125	99	126	225	144	206	350	0,08%	0,14%	0,11%
КИЧЕВО	456	521	977	1179	962	2.141	1.635	1.483	3.118	0,93%	1,00%	0,96%
КОНЧЕ	102	34	136	12	11	23	114	45	159	0,07%	0,03%	0,05%
КОЧАНИ	1751	2113	3.864	1799	2004	3.803	3.550	4.117	7.667	2,03%	2,77%	2,37%
КРАТОВО	286	205	491	240	306	546	526	511	1.037	0,30%	0,34%	0,32%
КРИВА ПАЛАНКА	700	481	1.181	567	917	1.484	1.267	1.398	2.665	0,72%	0,94%	0,82%
КРИВОГАШТАНИ	70	45	115	43	29	72	113	74	187	0,06%	0,05%	0,06%
КРУШЕВО	96	95	191	197	298	495	293	393	686	0,17%	0,26%	0,21%
КУМАНОВО	2561	2141	4.702	3797	3724	7.521	6.358	5.865	12.223	3,63%	3,95%	3,78%
ЛИПКОВО	261	65	326	95	42	137	356	107	463	0,20%	0,07%	0,14%
ЛОЗОВО	59	30	89	66	51	117	125	81	206	0,07%	0,05%	0,06%

Општина	НЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно (%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
МАВРОВО И РОСТУША	74	31	105	103	25	128	177	56	233	0,10%	0,04%	0,07%
МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА	88	196	284	266	273	539	354	469	823	0,20%	0,32%	0,25%
МАКЕДОНСКИ БРОД	77	45	122	319	267	586	396	312	708	0,23%	0,21%	0,22%
МОГИЛА	89	59	148	17	12	29	106	71	177	0,06%	0,05%	0,05%
НЕГОТИНО	458	345	803	1191	999	2.190	1.649	1.344	2.993	0,94%	0,90%	0,93%
НОВАЦИ	34	30	64	18	7	25	52	37	89	0,03%	0,02%	0,03%
НОВО СЕЛО	118	90	208	125	85	210	243	175	418	0,14%	0,12%	0,13%
ОСЛОМЕЈ	47	25	72	91	37	128	138	62	200	0,08%	0,04%	0,06%
ОХРИД	2204	2110	4.314	2119	2223	4.342	4.323	4.333	8.656	2,47%	2,92%	2,68%
ПЕТРОВЕЦ	114	73	187	54	38	92	168	111	279	0,10%	0,07%	0,09%
ПЕХЧЕВО	77	108	185	151	91	242	228	199	427	0,13%	0,13%	0,13%
ПЛАСНИЦА	12	2	14	43	3	46	55	5	60	0,03%	0,00%	0,02%
ПРИЛЕП	2266	2050	4.316	2911	2838	5.749	5.177	4.888	10.065	2,96%	3,29%	3,11%
ПРОБИШТИП	311	301	612	567	817	1.384	878	1.118	1.996	0,50%	0,75%	0,62%
РАДОВИШ	1567	1461	3.028	490	430	920	2.057	1.891	3.948	1,18%	1,27%	1,22%
РАНКОВЦЕ	72	34	106	24	26	50	96	60	156	0,05%	0,04%	0,05%
РЕСЕН	245	223	468	418	458	876	663	681	1.344	0,38%	0,46%	0,42%
РОСОМАН	28	35	63	164	81	245	192	116	308	0,11%	0,08%	0,10%
СВЕТИ НИКОЛЕ	449	420	869	597	826	1.423	1.046	1.246	2.292	0,60%	0,84%	0,71%
СКОПЈЕ	19700	17759	37.459	20744	18406	39.150	40.444	36.165	76.609	23,11%	24,35%	23,68%
СОПИШТЕ	38	22	60	50	22	72	88	44	132	0,05%	0,03%	0,04%
СТАРО НАГОРИЧАНЕ	32	29	61	18	14	32	50	43	93	0,03%	0,03%	0,03%
СТРУГА	2077	1376	3.453	896	668	1.564	2.973	2.044	5.017	1,70%	1,38%	1,55%
СТРУМИЦА	2601	2142	4.743	2456	2189	4.645	5.057	4.331	9.388	2,89%	2,92%	2,90%
СТУДЕНИЧАНИ	173	43	216	109	23	132	282	66	348	0,16%	0,04%	0,11%
ТЕАРЦЕ	243	102	345	111	75	186	354	177	531	0,20%	0,12%	0,16%
ТЕТОВО	2451	1501	3.952	3584	2144	5.728	6.035	3.645	9.680	3,45%	2,45%	2,99%
ЦЕНТАР ЖУПА	5	2	7	8	4	12	13	6	19	0,01%	0,00%	0,01%
ЧАШКА	128	42	170	29	11	40	157	53	210	0,09%	0,04%	0,06%
ЧЕШИНОВО - ОБЛЕШЕВО	105	122	227	223	236	459	328	358	686	0,19%	0,24%	0,21%
ЧУЧЕР - САНДЕВО	59	44	103	74	33	107	133	77	210	0,08%	0,05%	0,06%
ШТИП	1314	1506	2.820	2889	3214	6.103	4.203	4.720	8.923	2,40%	3,18%	2,76%
Непознато	25408	18729	44.137	28781	21115	49.896	54.189	39.844	94.033	30,97%	26,83%	29,07%
Вкупно	83.419	69.839	153.258	91.551	78.671	170.222	174.970	148.510	323.480	100%	100%	100%

Членови и времено распределени осигуреници според економска дејност, пол и задолжителен пензиски фонд (31.12.2012 г.)

Економска дејност	НЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно(%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
Земјоделство, лов и соодветни услужни активности	1.916	1.090	3.006	2.408	1.291	3.699	4.324	2.381	6.705	2,47%	1,60%	2,07%
Одгледување на шуми, искористување на шуми и соодветни услужни активности	245	67	312	340	147	487	585	214	799	0,33%	0,14%	0,25%
Улов на риба, дејност на мрестилиштата и рибарските фарми, услужни активности во рибарството	42	10	52	35	14	49	77	24	101	0,04%	0,02%	0,03%
Вадење на камен јаглен и лигнит, вадење на тресет	23	5	28	17		17	40	5	45	0,02%	0,00%	0,01%
Вадење на сурова нафта и природен гас и услужни активности во производството на нафта и гас, освен истражувања	24		24	7	2	9	31	2	33	0,02%	0,00%	0,01%
Вадење на руди на метал	222	27	249	391	34	425	613	61	674	0,35%	0,04%	0,21%
Вадење на други руди и камен	183	146	329	306	213	519	489	359	848	0,28%	0,24%	0,26%
Производство на прехранбени производи и пијалаци	2.669	1.717	4.386	2.824	2.365	5.189	5.493	4.082	9.575	3,14%	2,75%	2,96%
Производство на тутунски производи	1.223	822	2.045	937	617	1.554	2.160	1.439	3.599	1,23%	0,97%	1,11%
Производство на текстилни ткаенини	427	1.002	1.429	897	1.583	2.480	1.324	2.585	3.909	0,76%	1,74%	1,21%
Производство на предмети за облека: доработка и боење на крзно	1.952	8.280	10.232	3.127	12.418	15.545	5.079	20.698	25.777	2,90%	13,94%	7,97%
Штавење и доработка на кожа, производство на куфери, рачни торби, седла, сарачки производи и обувки	768	1.613	2.381	797	1.799	2.596	1.565	3.412	4.977	0,89%	2,30%	1,54%
Преработка на дрво, производи од дрво и плута, освен мебел, производство на предмети од слама и плет	1.077	234	1.311	943	260	1.203	2.020	494	2.514	1,15%	0,33%	0,78%
Производство на целулоза, хартија и производи од хартија	349	176	525	300	194	494	649	370	1.019	0,37%	0,25%	0,32%
Издавачка дејност, печатење и репродукција на снимени медиуми	749	460	1.209	796	520	1.316	1.545	980	2.525	0,88%	0,66%	0,78%

Економска дејност	НЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно(%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
Производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво	20	10	30	37	23	60	57	33	90	0,03%	0,02%	0,03%
Производство на хемикалии и хемиски производи	150	162	312	271	330	601	421	492	913	0,24%	0,33%	0,28%
Производство на производи од гума и производи од пластични маси	867	476	1.343	933	576	1.509	1.800	1.052	2.852	1,03%	0,71%	0,88%
Производство на производи од други неметални минерали	652	127	779	666	105	771	1.318	232	1.550	0,75%	0,16%	0,48%
Производство на основни метали	571	87	658	1.422	162	1.584	1.993	249	2.242	1,14%	0,17%	0,69%
Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	1.787	344	2.131	1.900	357	2.257	3.687	701	4.388	2,11%	0,47%	1,36%
Производство на машини и уреди, неспомнати на друго место	394	105	499	556	112	668	950	217	1.167	0,54%	0,15%	0,36%
Производство на канцелариски и сметачки машини	274	147	421	263	125	388	537	272	809	0,31%	0,18%	0,25%
Производство на електрични машини и апарати, неспомнати на друго место	442	209	651	596	227	823	1.038	436	1.474	0,59%	0,29%	0,46%
Производство на радио, телевизиска и комуникациона опрема и апарати	103	44	147	106	35	141	209	79	288	0,12%	0,05%	0,09%
Производство на прецизни медицински и оптички инструменти и часовници	62	40	102	43	42	85	105	82	187	0,06%	0,06%	0,06%
Производство на моторни возила, приколки и полуприколки	59	26	85	160	102	262	219	128	347	0,13%	0,09%	0,11%
Производство на други сообраќајни средства	114	20	134	47	2	49	161	22	183	0,09%	0,01%	0,06%
Производство на мебел и други разновидни производи, неспомнати на друго место	1.238	348	1.586	1.369	375	1.744	2.607	723	3.330	1,49%	0,49%	1,03%
Рециклажа	181	47	228	236	104	340	417	151	568	0,24%	0,10%	0,18%
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	295	95	390	455	127	582	750	222	972	0,43%	0,15%	0,30%

Економска дејност	НЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно(%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
Собирање, пречистување и дистрибуција на вода за пиење и прехранбена вода	362	89	451	643	123	766	1.005	212	1.217	0,57%	0,14%	0,38%
Градежништво	7.313	1.405	8.718	8.475	1.442	9.917	15.788	2.847	18.635	9,02%	1,92%	5,76%
Продажба, одржување и поправка на моторни возила и мотоцикли, продажба на мало на моторни горива	1.728	554	2.282	2.008	541	2.549	3.736	1.095	4.831	2,14%	0,74%	1,49%
Трговија на големо и посредничка трговија, освен трговија со моторни возила и мотоцикли	3.185	1.791	4.976	2.383	1.427	3.810	5.568	3.218	8.786	3,18%	2,17%	2,72%
Трговија на мало, освен трговија со моторни возила и мотоцикли ; поправка на предмети за лична употреба и за домаќинствата	15.505	17.694	33.199	15.077	16.501	31.578	30.582	34.195	64.777	17,48%	23,03%	20,03%
Хотели и ресторани	5.080	3.646	8.726	5.024	3.645	8.669	10.104	7.291	17.395	5,77%	4,91%	5,38%
Копнен сообраќај, цевоводен транспорт	4.386	1.218	5.604	4.959	1.311	6.270	9.345	2.529	11.874	5,34%	1,70%	3,67%
Воден сообраќај	7	12	19	12	6	18	19	18	37	0,01%	0,01%	0,01%
Воздушен сообраќај	20	27	47	20	19	39	40	46	86	0,02%	0,03%	0,03%
Придружни и помошни активности во сообраќајот: активности на патничките агенции	535	386	921	682	376	1.058	1.217	762	1.979	0,70%	0,51%	0,61%
Поштенски активности и телекомуникации	618	426	1.044	785	533	1.318	1.403	959	2.362	0,80%	0,65%	0,73%
Финансиско посредување, освен осигурување и пензиски фондови	757	1.132	1.889	903	1.381	2.284	1.660	2.513	4.173	0,95%	1,69%	1,29%
Осигурување и реосигурување, пензиски фондови, освен задолжителна социјална заштита	171	194	365	290	307	597	461	501	962	0,26%	0,34%	0,30%
Помошни активности во финансиското посредување	39	31	70	16	14	30	55	45	100	0,03%	0,03%	0,03%
Активности во врска со недвижен имот	122	82	204	106	66	172	228	148	376	0,13%	0,10%	0,12%
Изнајмување на машини и опрема без ракувач и изнајмување на предмети за лична употреба и за домаќинствата	120	48	168	101	62	163	221	110	331	0,13%	0,07%	0,10%
Компјутерски и сродни активности	955	488	1.443	739	409	1.148	1.694	897	2.591	0,97%	0,60%	0,80%
Истражување и развој	72	53	125	90	46	136	162	99	261	0,09%	0,07%	0,08%

Економска дејност	НЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно(%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
Други деловни активности	6.204	5.162	11.366	7.004	5.283	12.287	13.208	10.445	23.653	7,55%	7,03%	7,31%
Јавна управа и одбрана ; задолжителна социјална заштита	3.033	1.531	4.564	3.433	1.999	5.432	6.466	3.530	9.996	3,70%	2,38%	3,09%
Образование	2.494	4.390	6.884	3.239	6.162	9.401	5.733	10.552	16.285	3,28%	7,11%	5,03%
Здравство и социјална работа	1.447	3.686	5.133	1.552	4.466	6.018	2.999	8.152	11.151	1,71%	5,49%	3,45%
Отстранување на отпадоци и губре, санитарни и слични активности	222	26	248	588	99	687	810	125	935	0,46%	0,08%	0,29%
Дејност на организации врз база на зачленување	492	443	935	433	496	929	925	939	1.864	0,53%	0,63%	0,58%
Рекреативни, спортски , културни и забавни активности	1.916	1.416	3.332	1.979	1.368	3.347	3.895	2.784	6.679	2,23%	1,87%	2,06%
Други услужни дејности	418	783	1.201	508	884	1.392	926	1.667	2.593	0,53%	1,12%	0,80%
Екстериторијални (вонтериторијални) организации и тела	74	113	187	122	148	270	196	261	457	0,11%	0,18%	0,14%
Непознато	7.066	5.077	12.143	7.195	5.296	12.491	14.261	10.373	24.634	8,15%	6,98%	7,62%
Вкупно	83.419	69.839	153.258	91.551	78.671	170.222	174.970	148.510	323.480	100%	100%	100%

Структура на членови по износ на нето плата, пол и задолжителен пензиски фонд (јуни 2012 г.)

	НЛБз			КБПз			Вкупно			Вкупно(%)		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
до 6000 ден.	5672	5762	11434	5940	6524	12464	11612	12286	23898	9,91%	11,86%	10,83%
6.001 ден. до 12.000 ден.	23060	21107	44167	24668	23946	48614	47728	45053	92781	40,74%	43,49%	42,03%
12.001 ден. до 18.000 ден.	11236	8812	20048	13031	9759	22790	24267	18571	42838	20,71%	17,93%	19,41%
18.001 ден. до 24.000 ден.	7559	6932	14491	8981	8739	17720	16540	15671	32211	14,12%	15,13%	14,59%
24.001 ден. до 30.000 ден.	3496	2679	6175	4270	3027	7297	7766	5706	13472	6,63%	5,51%	6,10%
над 30.000 ден.	4515	3078	7593	4734	3220	7954	9249	6298	15547	7,89%	6,08%	7,04%
Вкупно	55538	48370	103908	61624	55215	116839	117162	103585	220747	100,00%	100,00%	100,00%

Забелешка: Во колоната Вкупно (%) дадено е процентуално учество по колони (од вкупно мажи, од вкупно жени и од вкупно членови)

Структура на инвестициите на имотот на задолжителните пензиски фондови

(во милиони денари)

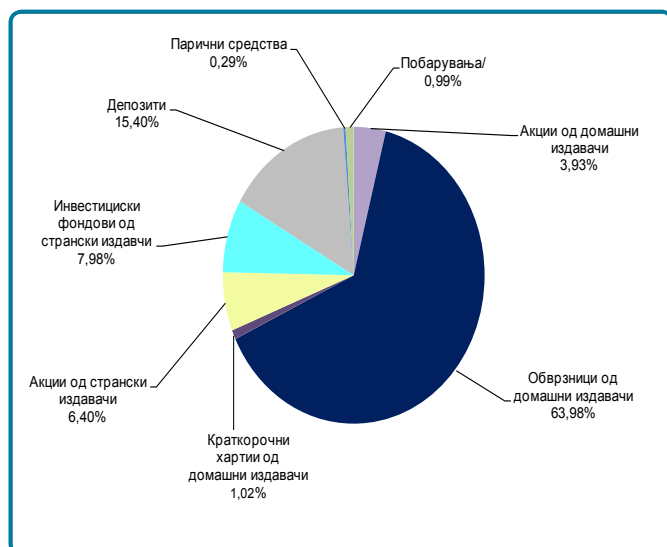
Инвестиции	31.12.2011			30.06.2012			31.12.2012		
	НЛБз	КБПз	Вкупно	НЛБз	КБПз	Вкупно	НЛБз	КБПз	Вкупно
Акции од домашни издавачи	227,72	333,24	560,97	377,48	378,43	755,92	384,88	394,14	779,02
Обврзници од домашни издавачи	4.719,89	5.163,84	9.883,73	5.516,59	5.849,44	11.366,03	6.259,95	7.534,10	13.794,05
Краткорочки хартии од домашни издавачи	0,00	0,00	0,00	428,61	0,00	428,61	99,31	0,00	99,31
Депозити	1.625,27	1.363,16	2.988,43	1.511,05	1.585,48	3.096,53	1.507,14	1.413,20	2.920,34
Акции од странски издавачи	415,08	0,00	415,08	546,28	0,00	546,28	625,69	0,00	625,69
Обврзници од странски издавачи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Удели од странски инвестициони фондови	430,44	1.690,46	2.120,90	675,52	2.488,70	3.164,21	781,16	1.898,50	2.679,66
Парични средства	18,32	25,54	43,86	136,61	20,42	157,03	28,72	6,72	35,44
Побарувања	3,02	13,23	16,25	31,36	152,84	184,20	96,83	113,75	210,58

(во проценти)

Инвестиции	31.12.2011			30.06.2012			31.12.2012		
	НЛБз	КБПз	Вкупно	НЛБз	КБПз	Вкупно	НЛБз	КБПз	Вкупно
Акции од домашни издавачи	3,06%	3,88%	3,50%	4,09%	3,61%	3,84%	3,93%	3,47%	3,68%
Обврзници од домашни издавачи	63,44%	60,12%	61,66%	59,81%	55,84%	57,70%	63,98%	66,32%	65,24%
Краткорочки хартии од домашни издавачи	0,00%	0,00%	0,00%	4,65%	0,00%	2,18%	1,02%	0,00%	0,47%
Депозити	21,85%	15,87%	18,64%	16,38%	15,14%	15,72%	15,40%	12,44%	13,81%
Акции од странски издавачи	5,58%	0,00%	2,59%	5,92%	0,00%	2,77%	6,40%	0,00%	2,96%
Обврзници од странски издавачи	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00
Удели од странски инвестициони фондови	5,79%	19,68%	13,23%	7,32%	23,76%	16,06%	7,98%	16,71%	12,67%
Парични средства	0,25%	0,30%	0,27%	1,48%	0,19%	0,80%	0,29%	0,06%	0,17%
Побарувања	0,04%	0,15%	0,10%	0,34%	1,46%	0,94%	0,99%	1,00%	1,00%

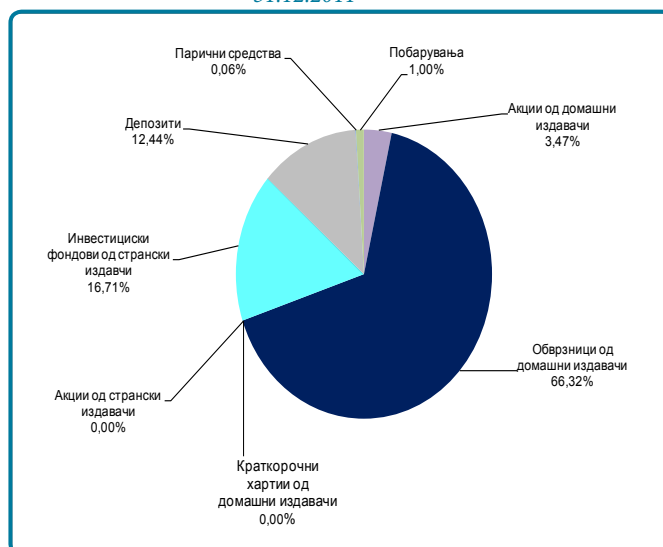
Структура на инвестициите на НЛБз

31.12.2011

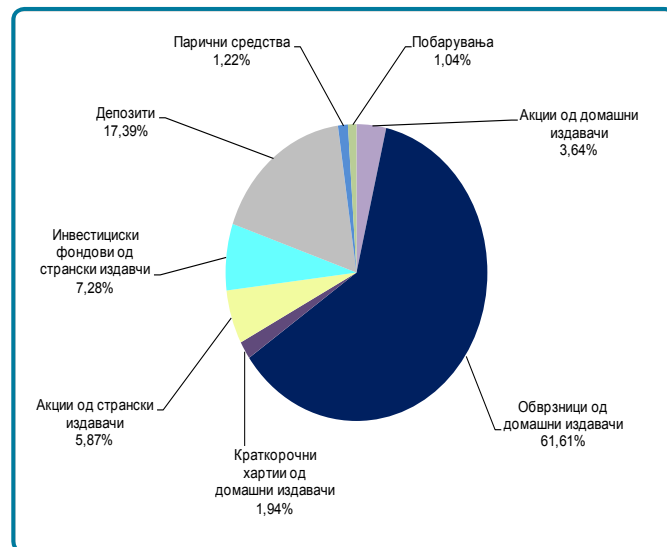

Структура на инвестициите на КБПз

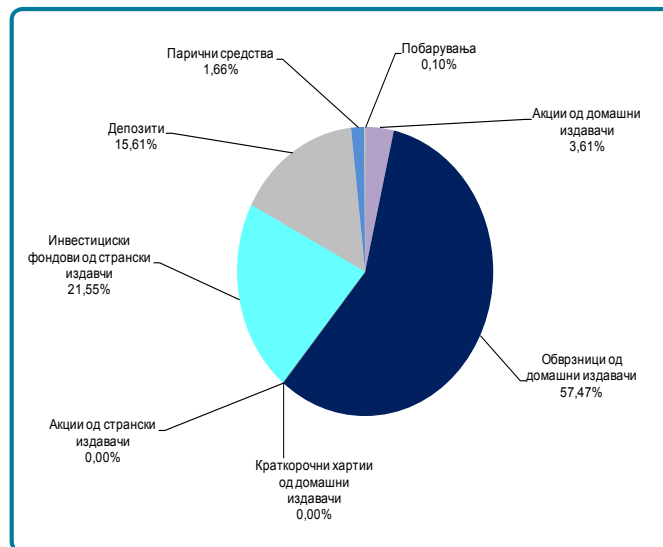
31.12.2011

31.03.2012

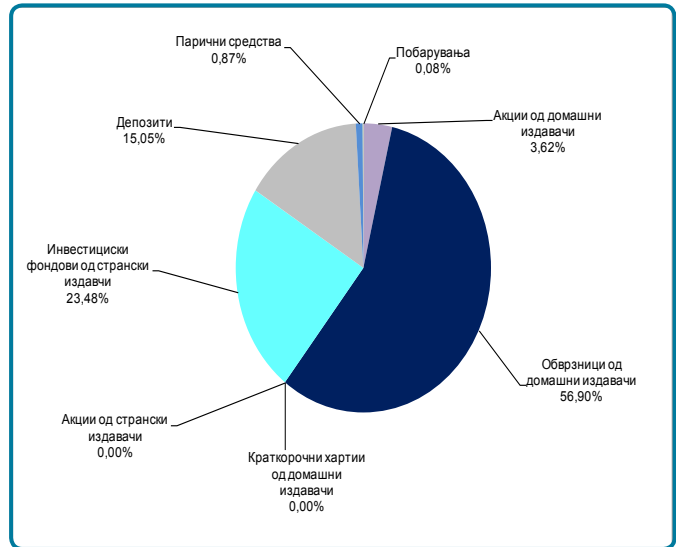
31.03.2012

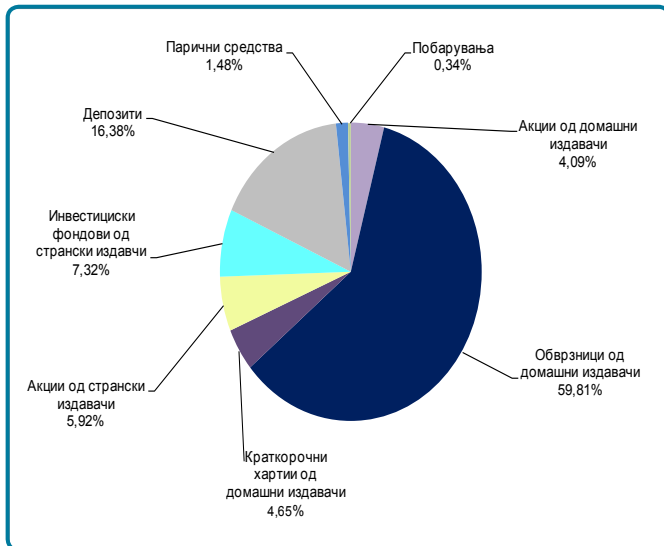
31.06.2012

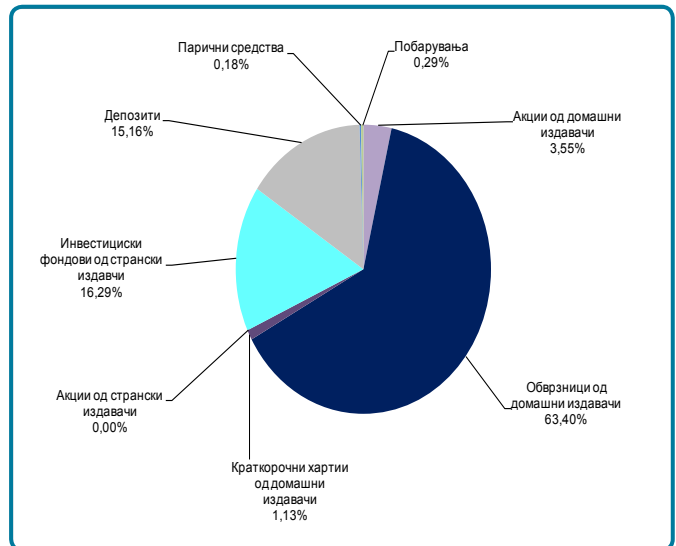
31.06.2012

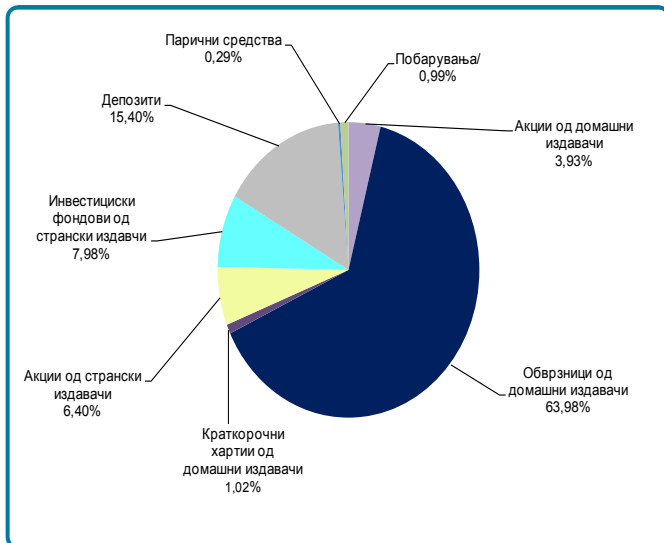
31.09.2012

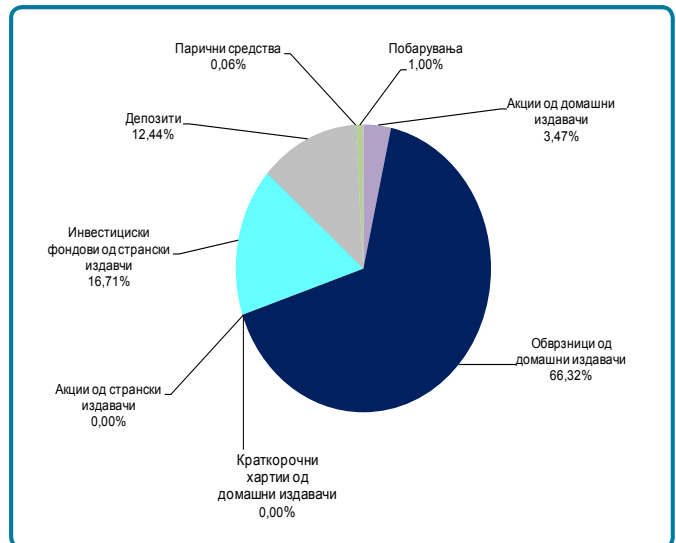
31.09.2012

31.12.2012

31.12.2012

Порффолио на задолжителните пензиски фондови (31.12.2012 г.)

НЛБз- порффолио (31.12.2012)					
ИЗДАВАЧ	ИНСТРУМЕНТ	ВАЛУТА	Номинална вредност / број на акции	Вредност во денари	% од вкупните средства
ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН02; 10 год.; 2,00%; 01/06/13	ЕУР	894.564	54.626.499	0,56%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН03; 10 год.; 2,00%; 01/06/14	ЕУР	882.453	52.747.262	0,54%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН04; 10 год.; 2,00%; 01/06/15	ЕУР	3.805.509	225.081.218	2,30%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН05; 10 год.; 2,00%; 01/06/16	ЕУР	205.474	11.900.288	0,12%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН06; 10 год.; 2,00%; 01/06/17	ЕУР	1.299.206	74.446.006	0,76%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН07; 10 год.; 2,00%; 01/06/18	ЕУР	1.904	107.336	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН08; 10 год.; 2,00%; 01/06/19	ЕУР	491.115	27.537.380	0,28%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН09; 10 год.; 2,00%; 01/06/20	ЕУР	2.377.419	130.380.372	1,33%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,7% 29/09/2016	МКД	200.000.000	202.938.802	2,07%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,7% 19/12/2016	МКД	1.000.000.000	1.002.011.290	10,24%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,3% 05/07/2015	МКД	210.000.000	215.445.506	2,20%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 29/09/2016	ЕУР	2.438.782	152.115.102	1,55%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 26/03/2017	ЕУР	3.252.133	208.417.770	2,13%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 25/06/2017	ЕУР	6.004.661	379.694.272	3,88%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,7% 09/08/2017	МКД	1.055.000.000	1.078.414.528	11,02%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 16/08/2015	ЕУР	8.536.516	535.680.000	5,48%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 06/09/2017	ЕУР	1.804.834	112.934.244	1,15%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 20/09/2017	ЕУР	2.438.826	152.280.950	1,56%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 04/11/2017	ЕУР	1.950.982	121.576.975	1,24%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 18/10/2017	ЕУР	1.951.128	121.337.063	1,24%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 01/11/2017	ЕУР	1.951.178	121.091.718	1,24%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 23/11/2017	ЕУР	6.861.789	424.429.266	4,34%
Република Македонија на странски пазар	Државна евро-обврзница; МАЦЕД09; 4,5 год.; 9,875%; 08/01/13	ЕУР	13.250.000	854.760.229	8,74%
Вкупно домашни државни обврзници				6.259.954.075	63,98%
КРАТКОРОЧНИ ЗАПИСИ					
Државни записи					
Република Македонија	DZ2012 / 51-91	МКД	100.000.000	99.309.044	1,02%
Вкупно домашни државни записи				99.309.044	1,02%
Вкупно домашни државни обврзници и записи				6.359.263.119	65,00%

ДЕПОЗИТИ					
Алфа банка АД Скопје	7,00%; 09/04/10-09/04/15	МКД	54.000.000	54.320.164	1,58%
	7,00%; 07/04/10-07/04/15	МКД	20.000.000	20.118.579	
	6,50%; 23/04/12-23/04/13	МКД	80.000.000	80.440.437	
Халк банка АД Скопје	8,25%; 09/04/10-09/04/15	МКД	85.000.000	85.000.000	3,42%
	8,25%; 15/04/10-15/04/15	МКД	19.000.000	19.000.000	
	6,20%; 02/02/12-02/02/14	МКД	50.000.000	50.008.470	
	5,70%; 24/07/12-24/07/13	МКД	60.000.000	60.009.344	
	5,60%; 02/05/12-02/05/13	МКД	25.000.000	25.003.825	
	5,60%; 31/05/12-31/05/13	МКД	15.000.000	15.002.295	
	6,70%; 04/04/12-04/04/15	МКД	40.000.000	40.205.027	
	5,50%; 04/05/12-04/05/13	МКД	40.000.000	40.168.306	
Охридска банка АД Охрид	6,50%; 28/12/11-03/01/13	МКД	130.000.000	138.569.488	2,56%
	6,20%; 11/04/12-11/04/14	МКД	40.000.000	41.785.645	
	6,00%; 25/12/12-25/12/15	МКД	70.000.000	70.078.268	
ПроКредит банка АД Скопје	10,65%; 26/03/10-26/03/13	МКД	17.000.000	17.029.680	0,84%
	8,50%; 16/01/08-16/01/13	МКД	20.000.000	20.074.317	
	10,30%; 07/04/10-07/04/15	МКД	45.000.000	45.316.598	
Стопанска банка АД Битола	7,20%; 01/02/10-01/02/14	МКД	30.000.000	30.179.098	1,28%
	7,20%; 03/02/10-03/02/14	МКД	20.000.000	20.110.984	
	7,20%; 22/03/10-22/03/14	МКД	15.000.000	15.026.557	
	6,10%; 25/06/12-25/06/13	МКД	60.000.000	60.070.000	
Стопанска банка АД Скопје	7,50%; 17/07/07-16/07/16	МКД	5.000.100	5.172.706	1,94%
	7,50%; 18/07/07-18/07/16	МКД	5.000.100	5.171.679	
	7,50%; 27/07/07-27/07/16	МКД	5.000.000	5.162.329	
	7,50%; 06/08/07-06/08/16	МКД	5.000.000	5.152.055	
	7,50%; 07/08/07-06/08/16	МКД	5.000.000	5.151.027	
	7,50%; 02/10/07-04/10/16	МКД	10.000.000	10.186.986	
	7,50%; 10/06/08-10/06/16	МКД	10.000.000	10.421.644	
	7,50%; 30/05/08-30/05/16	МКД	6.500.000	6.788.493	
	7,50%; 03/06/08-03/06/16	МКД	15.000.000	15.654.904	
	7,50%; 04/06/08-04/06/16	МКД	20.000.000	20.868.932	
	7,50%; 18/06/08-18/06/17	МКД	20.000.000	20.809.589	
	7,50%; 23/06/08-23/06/17	МКД	5.000.000	5.197.260	
	7,50%; 26/06/08-26/06/17	МКД	7.000.000	7.271.849	
	7,50%; 01/10/08-03/10/17	МКД	10.000.000	10.189.041	
	7,50%; 04/08/08-04/08/17	МКД	10.000.000	10.308.219	
	7,50%; 15/08/08-15/08/17	МКД	15.000.000	15.428.425	
	7,50%; 05/09/08-05/09/17	МКД	15.000.000	15.363.699	
	7,50%; 17/09/08-19/09/17	МКД	15.000.000	15.326.712	
ТТК банка АД Скопје	7,20%; 07/04/10- 07/04/13	МКД	20.000.000	21.077.016	2,09%
	7,20%; 06/05/11-06/05/14	МКД	55.000.000	57.609.481	
	6,50%; 04/11/11-04/11/13	МКД	30.000.000	30.140.078	
	6,50%; 09/11/11-09/11/13	МКД	30.000.000	30.114.089	
	6,50%; 14/02/12-14/02/14	МКД	65.000.000	65.190.930	

Тутунска банка АД Скопје	9,50%; 16/10/07-16/10/13	МКД	2.500.000	2.549.966	0,67%
	9,50%; 19/09/07-19/09/13	МКД	8.500.000	8.729.454	
	9,50%; 02/10/07-02/10/13	МКД	16.500.000	16.889.734	
	9,50%; 07/11/07-07/11/13	МКД	2.500.000	2.535.690	
	9,50%; 06/12/07-06/12/13	МКД	2.500.000	2.516.872	
	9,50%; 28/12/07-28/12/13	МКД	3.500.000	3.503.634	
	9,50%; 16/01/08-16/01/14	МКД	2.000.000	2.182.213	
	9,50%; 22/04/08-22/04/14	МКД	2.300.000	2.451.637	
	9,50%; 14/05/08-14/05/14	МКД	1.500.000	1.590.328	
	9,50%; 04/02/08-04/02/14	МКД	2.000.000	2.172.350	
	9,50%; 04/07/08-04/07/14	МКД	5.000.000	5.234.904	
	9,50%; 29/07/08-29/07/14	МКД	4.000.000	4.161.967	
	9,50%; 13/08/08-13/08/14	МКД	2.000.000	2.073.197	
	9,50%; 12/09/08-12/09/14	МКД	2.500.000	2.572.029	
	9,50%; 27/02/08-27/02/14	МКД	2.500.000	2.700.512	
	9,50%; 01/04/08-01/04/14	МКД	3.300.000	3.535.553	
Шпаркасе банка АД Скопје	5,65%; 26/04/12-26/04/13	МКД	100.000.000	100.466.607	1,03%
Вкупно депозити во домашни банки				1.507.140.871	15,40%
АКЦИИ					
Комерцијална банка Скопје	обични акции	МКД	6.546	15.803.746	0,16%
Топлификација Скопје	обични акции	МКД	5.044	7.717.320	0,08%
Алкалоид Скопје	обични акции	МКД	32.564	135.195.633	1,38%
Фершпед Скопје	обични акции	МКД	536	21.976.000	0,22%
Гранит Скопје	обични акции	МКД	148.497	56.561.022	0,58%
Макпетрол Скопје	обични акции	МКД	549	6.588.000	0,07%
Македонијатурист Скопје	обични акции	МКД	22.765	69.681.844	0,71%
Охридска банка Охрид	обични акции	МКД	7.345	7.345.000	0,08%
Реплек Скопје	обични акции	МКД	401	16.842.000	0,17%
Стопанска банка Битола	обични акции	МКД	3.500	4.555.565	0,05%
Тетекс Тетово	обични акции	МКД	10.697	3.412.343	0,03%
Винарска визба Тиквеш Скопје	обични акции	МКД	6.010	9.015.000	0,09%
Витаминка Прилеп	обични акции	МКД	736	2.208.000	0,02%
ЗК Пелагонија Битола	обични акции	МКД	3.370	7.582.500	0,08%
Македонски телекомуникации АД Скопје	обични акции	МКД	39.219	20.393.880	0,21%
Вкупно домашни акции				384.877.853	3,93%
ВКУПНО ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ				8.251.281.843	84,34%
ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ИЗДАДЕНИ ОД ИЗДАВАЧИ СО СЕДИШТЕ ВО ЕУ И ОЕЦД					
АКЦИИ					
General Electric CO	обични акции	УСД	41.000	40.147.384	0,41%

MICROSOFT CORP.	обични акции	УСД	22.000	27.433.587	0,28%
The Coca Cola Co.	обични акции	УСД	17.000	28.748.679	0,29%
Nestle SA	обични акции	ЦХФ	8.520	25.851.995	0,26%
Bayerische Motoren Werke AG	обични акции	ЕУР	8.530	38.258.713	0,39%
Volkswagen	обични акции	ЕУР	4.200	42.038.325	0,43%
Novartis AG	обични акции	ЦХФ	10.700	31.295.509	0,32%
Henkel AG & Co KGAA	обични акции	ЕУР	12.500	39.921.188	0,41%
SIEMENS AG	обични акции	ЕУР	9.250	46.761.525	0,48%
Mastercard INC	обични акции	УСД	1.220	27.960.818	0,29%
Google INC	обични акции	УСД	1.185	39.214.992	0,40%
Halliburton Com	обични акции	УСД	24.000	38.839.757	0,40%
Rockwell Automation Inc	обични акции	УСД	6.000	23.509.305	0,24%
AXA SA	обични акции	ЕУР	48.800	40.066.020	0,41%
Sanofi	обични акции	ЕУР	8.800	38.636.268	0,39%
Allianz SE	обични акции	ЕУР	6.250	40.282.500	0,41%
LVMH Moet Hennessy Louis Vuitton SA	обични акции	ЕУР	1.800	15.365.160	0,16%
Wells Fargo & Co	обични акции	УСД	17.800	28.382.655	0,29%
Abbott Laboratories	обични акции	УСД	2.000	6.111.281	0,06%
Diageo PLC	обични акции	ГБП	5.100	6.860.793	0,07%
Вкуно странски акции				625.686.454	6,40%
ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ					
iShares MSCI Japan Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	78.500	35.705.509	0,36%
ISHARES IBOXX N/Y-Corp bond Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	9.000	39.193.838	0,40%
Ishares S&P Global Technology Sector Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	27.572	86.578.253	0,88%
SPDR S&P International Dividend ETF	удели во инвестиционен фонд	УСД	8.250	18.493.040	0,19%
Ishares MSCI France Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	53.719	59.117.603	0,60%
iShares MSCI Sweden Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	51.036	71.902.589	0,73%
Ishares MSCI Germany Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	128.000	147.611.228	1,51%
Ishares Dow Jones US Energy	удели во инвестиционен фонд	УСД	31.600	60.205.168	0,62%
Ishares MSCI Turkey Invesatble Market Index	удели во инвестиционен фонд	УСД	28.785	89.675.459	0,92%
SPDR Barclays Capital High Yield Bond ETF	удели во инвестиционен фонд	УСД	27.500	52.214.132	0,53%
iShares S&P Global Telecommunications Sector Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	8.500	22.669.820	0,23%

iShares Dow Jones US Basic Materials Sector Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	14.700	47.530.698	0,49%
iShares DAX (DE)	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	7.600	32.203.860	0,33%
iShares iBoxx Investment Grade Corporate Bond Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	3.200	18.061.774	0,18%
Вкупно акции и удели на странски инвестициски фондови				781.162.971	7,98%
ВКУПНО СТРАНСКИ ИНСТРУМЕНТИ				1.406.849.425	14,38%
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИИ				9.658.131.268	98,72%
Побарувања				95.757.063	0,99%
Парични средства				28.723.978,86	0,29%
ВКУПНО СРЕДСТВА				9.783.683.698	100,00%

КБПз- портфолио (31.12.2012)					
ИЗДАВАЧ	ИНСТРУМЕНТ	ВАЛУТА	Номинална вредност / број на акции	Вредност во денари	% од вкупните средства
ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН02; 10 год.; 2,00%; 01/06/13	ЕУР	106.094	6.478.616	0,06%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН03; 10 год.; 2,00%; 01/06/14	ЕУР	681.264	40.721.500	0,36%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН04; 10 год.; 2,00%; 01/06/15	ЕУР	781.656	46.231.956	0,41%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН05; 10 год.; 2,00%; 01/06/16	ЕУР	0,44	26	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН06; 10 год.; 2,00%; 01/06/17	ЕУР	0,33	19	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН07; 10 год.; 2,00%; 01/06/18	ЕУР	0,23	13	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН08; 10 год.; 2,00%; 01/06/19	ЕУР	0,08	4	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН09; 10 год.; 2,00%; 01/06/20	ЕУР	612.246	33.576.278	0,30%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,7% 29/09/2016	МКД	290.000.000	294.175.976	2,59%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,7% 19/12/2016	МКД	218.000.000	218.473.216	1,92%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 25/06/2017	ЕУР	11.926.610	754.226.185	6,64%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,3% 05/07/2015	МКД	590.000.000	605.212.826	5,33%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,1% 09/08/2015	ЕУР	1.300.853	81.616.096	0,72%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,1% 16/08/2015	ЕУР	6.504.012	407.565.940	3,59%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 16/08/2015	ЕУР	6.504.012	408.144.936	3,59%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 18/08/2017	ЕУР	4.065.041	254.582.159	2,24%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 06/09/2017	ЕУР	3.690.967	230.921.037	2,03%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,1% 20/09/2015	ЕУР	6.828.713	425.876.383	3,75%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 20/09/2017	ЕУР	13.982.603	872.919.725	7,68%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 27/09/2017	ЕУР	7.982.442	497.839.014	4,38%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,7% 09/08/2017	МКД	123.000.000	125.752.344	1,11%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 01/11/2017	ЕУР	3.008.066	186.664.638	1,64%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 08/11/2017	ЕУР	8.942.362	55.445.985	0,49%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 23/11/2017	ЕУР	1.105.788	68.412.627	0,60%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,1% 29/11/2015	ЕУР	569.071	35.164.423	0,31%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,1% 06/12/2015	ЕУР	463.377	28.606.104	0,25%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,1% 20/12/2015	ЕУР	487.775	30.055.040	0,26%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,1% 27/12/2015	ЕУР	2.243.881	138.108.784	1,22%
Република Македонија на странски пазар	Државна еврообврзница Мацед09; 4,5 год; 9.875 % 08/01/13	ЕУР	26.156.000	1.687.328.947	14,85%
Вкупно домашни државни обврзници				7.534.100.798	66,32%

ДЕПОЗИТИ					
Стопанска банка АД Скопје	7,35%, 03/06/2008-03/06/2013	MKD	50.000.000	52.134.521	2,40%
	7,35%, 10/06/2008-10/06/2013	MKD	25.000.000	26.032.021	
	7,35%, 12/06/2008-12/06/2013	MKD	10.000.000	10.408.781	
	7,35%, 07/07/2008-07/07/2013	MKD	50.000.000	51.792.192	
	7,35%, 15/07/2008-15/07/2013	MKD	30.000.000	31.026.986	
	7,35%, 17/07/2008-17/07/2013	MKD	10.000.000	10.338.301	
	7,35%, 23/07/2008-23/07/2013	MKD	9.000.000	9.293.597	
	7,35%, 28/07/2008-28/07/2013	MKD	10.000.000	10.316.151	
	7,35%, 01/08/2008-01/08/2013	MKD	19.000.000	19.585.382	
	6,10%, 18/04/2012-18/04/2014	MKD	50.000.000	52.155.890	
ХАЛК банка АД Скопје	6,30%, 20/12/2011-20/12/2013	MKD	90.000.000	90.015.750	1,63%
	6,20%, 18/04/2012-18/04/2014	MKD	35.000.000	35.006.028	
	5,70%, 20/07/2012-20/07/2013	MKD	60.000.000	60.009.500	
Прокредит банка АД Скопје	8,50%, 08/01/2008-08/01/2013	MKD	18.000.000	18.100.328	1,74%
	8,50%, 11/01/2008-11/01/2013	MKD	10.000.000	10.048.770	
	8,50%, 05/02/2008-05/02/2013	MKD	10.000.000	10.062.705	
	8,50%, 22/02/2008-22/02/2013	MKD	5.000.000	5.011.612	
	8,70%, 26/02/2008-26/02/2013	MKD	30.000.000	30.042.787	
	8,70%, 28/02/2008-28/02/2013	MKD	10.000.000	10.009.508	
	8,70%, 04/03/2008-04/03/2013	MKD	17.000.000	17.113.148	
	8,70%, 05/03/2008-05/03/2013	MKD	7.000.000	7.044.926	
	8,70%, 21/03/2008-21/03/2013	MKD	10.000.000	10.026.148	
	9,50%, 05/05/2008-05/05/2013	MKD	80.000.000	80.560.656	
Шпаркасе банка Македонија АД Скопје	6,10%, 20/01/2012-20/02/2013	MKD	100.000.000	100.502.781	0,88%
ТТК Банка АД Скопје	7,20%, 25/09/2009-25/09/2014	MKD	60.000.000	60.068.613	0,53%
НЛБ Тутунска банка АД Скопје	9,50%, 26/08/2008-26/08/2014	MKD	25.000.000	25.038.934	1,64%
	9,50%, 02/09/2008-02/09/2014	MKD	10.000.000	10.077.869	
	9,50%, 03/09/2008-03/09/2014	MKD	10.000.000	10.075.273	
	9,50%, 05/09/2008-05/09/2014	MKD	10.000.000	10.070.082	
	9,50%, 11/09/2008-11/09/2014	MKD	35.000.000	35.190.779	
	9,50%, 19/09/2008-19/09/2014	MKD	10.000.000	10.033.743	
	9,50%, 26/09/2008-26/09/2014	MKD	15.000.000	15.023.361	
	9,50%, 02/10/2008-02/10/2014	MKD	35.000.000	35.272.541	
	9,50%, 14/10/2008-14/10/2014	MKD	15.000.000	15.070.082	
	9,50%, 17/10/2008-17/10/2014	MKD	20.000.000	20.077.869	
УНИ банка АД Скопје	5,5%, 20/07/2012-20/07/2013	MKD	99.000.000	101.454.713	0,89%
Стопанска банка АД Битола	8,50%, 25/09/2009-25/09/2014	MKD	42.000.000	42.058.525	0,37%
Охридска банка	6,50%, 02/02/2012-02/02/2015	MKD	123.000.000	123.638.300	2,35%
	6,40%, 15/02/2012-15/02/2014	MKD	70.000.000	70.202.545	
	6,20%, 15/03/2012-15/03/2014	MKD	73.000.000	73.204.810	
Вкупно депозити во домашни банки				1.413.196.506	12,44%

АКЦИИ					
Топлификација АД Скопје	обични акции	МКД	1.205	1.843.650	0,02%
Алколоид АД Скопје	обични акции	МКД	45.394	188.461.816	1,66%
Фершпед АД Скопје	обични акции	МКД	203	8.323.000	0,07%
Гранит АД Скопје	обични акции	МКД	92.136	35.093.681	0,31%
Макпетрол АД Скопје	обични акции	МКД	632	7.584.000	0,07%
Македонија турист АД Скопје	обични акции	МКД	13.619	41.686.669	0,37%
Охридска банка АД Охрид	обични акции	МКД	20.967	20.967.000	0,18%
Реплек АД Скопје	обични акции	МКД	208	8.736.000	0,08%
Стопанска банка АД Битола	обични акции	МКД	3.475	4.523.025	0,04%
ЗК Пелагонија АД Битола	обични акции	МКД	313	704.250	0,01%
Македонски телеком АД Скопје	обични акции	МКД	146.567	76.214.840	0,67%
Вкупно домашни акции				394.137.932	3,47%
ВКУПНО ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ				9.341.435.236	82,23%
ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ИЗДАДЕНИ ОД ИЗДАВАЧИ СО СЕДИШТЕ ВО ЕУ И ОЕЦД					
ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ					
iSHARES DJ EURO STOXX 50 (DE)	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	228.850	374.797.943	3,30%
iShares DAX (DE)	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	66.500	281.783.775	2,48%
Ishares STOXX EU-ROPE 600 (DE)	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	191.200	332.774.040	2,93%
Vanguard FTSE all-world EX-US ETF	удели во инвестиционен фонд	УСД	212.800	454.175.476	4,00%
SPDR S&P 500 ETF TRUST	удели во инвестиционен фонд	УСД	68.430	454.970.577	4,00%
Вкупно акции и удели на странски инвестициски фондови				1.898.501.810	16,71%
ВКУПНО СТРАНСКИ ИНСТРУМЕНТИ				1.898.501.810	16,71%
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИИ				11.239.937.046	98,94%
Побарувња				110.642.566	1,00%
Парични средства				2.925.331	0,06%
ВКУПНО СРЕДСТВА				11.360.408.665	100,00%

Придонеси и нето средства по задолжителен пензиски фонд во 2012 г.

(во милиони денари)

Месец	НЛБз		КБПз		Вкупно	
	Придонеси	Нето средства	Придонеси	Нето средства	Придонеси	Нето средства
01.2012	145,65	7.672,32	154,93	8.878,39	300,58	16.550,70
02.2012	141,63	7.994,55	162,85	9.303,49	304,48	17.298,04
03.2012	144,82	8.154,61	164,77	9.484,31	309,59	17.638,92
04.2012	155,96	8.301,60	177,69	9.591,48	333,64	17.893,08
05.2012	148,54	8.431,74	169,33	9.686,69	317,87	18.118,43
06.2012	144,42	8.632,46	163,95	9.969,75	308,37	18.602,21
07.2012	160,64	8.870,53	182,25	10.228,42	342,89	19.098,95
08.2012	147,08	9.037,05	168,21	10.469,22	315,30	19.506,27
09.2012	148,23	9.212,97	171,88	10.691,20	320,12	19.904,17
10.2012	146,20	9.380,71	165,42	10.894,01	311,62	20.274,72
11.2012	149,90	9.572,72	172,69	11.121,04	322,60	20.693,76
12.2012	145,70	9.774,67	161,45	11.349,43	307,14	21.124,10
Вкупно	1.778,77		2.015,43		3.794,20	

Движење на сметководствената единица по задолжителни пензиски фондови во 2012 г

Датум	НЛБз	КБПз	пондериран просек
31.12.2011	129,003093	130,697013	127,491714
15.01.2012	129,787906	131,707234	128,347916
31.01.2012	130,688227	132,889869	129,042469
15.02.2012	132,564299	136,193421	129,769802
29.02.2012	133,840389	136,889057	129,676324
15.03.2012	134,529047	137,915825	129,042536
31.03.2012	134,191564	137,231474	129,710965
15.04.2012	133,968223	136,567812	129,972861
30.04.2012	134,163238	136,315373	130,511769
15.05.2012	133,664353	135,465071	130,936177
31.05.2012	133,964697	135,363842	131,708786
15.06.2012	134,272134	135,864090	130,936816
30.06.2012	134,959902	137,082561	131,548029
15.07.2012	135,661613	137,911932	131,385358
31.07.2012	136,260501	138,237394	131,937792
15.08.2012	136,704053	139,324515	129,760612
31.08.2012	136,665718	139,307519	129,775052
15.09.2012	137,379372	140,398160	129,193461
30.09.2012	137,210325	140,082220	127,344135
15.10.2012	137,538225	140,508476	128,059838
31.10.2012	137,621996	140,660362	128,584349
15.11.2012	137,484305	140,473002	128,648212
30.11.2012	138,321757	141,443919	128,241246
15.12.2012	138,770177	141,970015	128,220206
31.12.2012	139,225567	142,372582	129,910781

Доброволни пензиски фондови

Членови според тип на сметка и доброволен пензиски фонд

Доброволен пензиски фонд	Со договор и индивидуална сметка	Во пензиска шема и со професионална сметка	Вкупно
31.12.2011			
НЛБд	2.499	1.325	3.824
КБПд	622	7.749	8.371
Вкупно	3.121	9.074	12.195
31.03. 2012			
НЛБд	2.606	1.400	4.006
КБПд	736	7.794	8.530
Вкупно	3.342	9.194	12.536
30.06.2012			
НЛБд	2.796	1.409	4.205
КБПд	847	8.136	8.983
Вкупно	3.643	9.545	13.188
30.09.2012			
НЛБд	2.972	1.454	4.426
КБПд	873	8.227	9.100
Вкупно	3.845	9.681	13.526
31.12.2012			
НЛБд	3.366	1.986	5.352
КБПд	940	10.463	11.403
Вкупно	4.306	12.449	16.755

Членови и времено распределени осигуреници според возраст, пол, тип на сметка и доброволен пензиски фонд (31.12.2012 г.)

Возраст	НЛБд				КБПд				Вкупно
	Мажи		Жени		Мажи		Жени		
	индив.	проф.	индив.	проф.	индив.	проф.	индив.	проф.	
до 20 год.	14	5	26	0	1	20	1	15	82
од 21 до 25 год.	214	38	343	33	25	272	15	184	1.124
од 26 до 30 год.	341	147	367	198	75	608	82	454	2.272
од 31 до 35 год.	337	278	335	272	104	787	87	622	2.822
од 36 до 40 год.	219	185	228	172	66	854	82	751	2.557
од 41 до 45 год.	142	115	159	102	53	752	58	754	2.135
Од 46 до 50 год.	104	80	133	97	43	798	50	736	2.041
Од 51 до 55 год.	101	59	143	84	33	735	61	722	1.938
Од 56 до 60 год.	77	53	50	34	24	649	36	389	1.312
Од 61 до 64 год.	26	25	6	7	31	258	9	90	452
65 и повеќе	1	2	0	0	4	11	0	2	20
Вкупно	1576	987	1790	999	459	5744	481	4.719	16.755

Членови според општина, пол и доброволен пензиски фонд (31.12.2012 г.)

Општина	НЛБд			КБПд			Вкупно			Вкупно		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
БЕРОВО	2	7	9	20	7	27	22	14	36	0,25%	0,18%	0,21%
БИТОЛА	107	87	194	110	46	156	217	133	350	2,48%	1,66%	2,09%
БОГДАНЦИ	27	20	47	4	11	15	31	31	62	0,35%	0,39%	0,37%
БОГОВИЊЕ	4	0	4	1	0	1	5	0	5	0,06%	0,00%	0,03%
БОСИЛОВО	4	3	7	1	2	3	5	5	10	0,06%	0,06%	0,06%
БРВЕНИЦА	4	7	11	0	0	0	4	7	11	0,05%	0,09%	0,07%
ВАЛАНДОВО	21	28	49	3	6	9	24	34	58	0,27%	0,43%	0,35%
ВАСИЛЕВО	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,01%	0,00%	0,01%
ВЕВЧАНИ	14	12	26	1	1	2	15	13	28	0,17%	0,16%	0,17%
ВЕЛЕС	56	75	131	47	27	74	103	102	205	1,17%	1,28%	1,22%
ВИНИЦА	11	10	21	107	63	170	118	73	191	1,35%	0,91%	1,14%
ВРАНЕШТИЦА	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,01%	0,00%	0,01%
ВРАПЧИШТЕ	8	0	8	0	0	0	8	0	8	0,09%	0,00%	0,05%
ГЕВГЕЛИЈА	219	234	453	148	88	236	367	322	689	4,19%	4,03%	4,11%
ГОСТИВАР	40	26	66	62	29	91	102	55	157	1,16%	0,69%	0,94%
ГРАДСКО	0	4	4	1	0	1	1	4	5	0,01%	0,05%	0,03%
ДЕБАР	3	2	5	12	9	21	15	11	26	0,17%	0,14%	0,16%
ДЕБАРЦА	2	1	3	0	0	0	2	1	3	0,02%	0,01%	0,02%
ДЕЛЧЕВО	5	8	13	45	40	85	50	48	98	0,57%	0,60%	0,58%
ДЕМИР ХИСАР	9	2	11	0	0	0	9	2	11	0,10%	0,03%	0,07%
ДЕМИР КАПИЈА	1	2	3	6	2	8	7	4	11	0,08%	0,05%	0,07%
ДОЈРАН	2	3	5	2	2	4	4	5	9	0,05%	0,06%	0,05%
ДРУГОВО	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0,01%	0,00%	0,01%
ЈЕГУНОВЦЕ	2	0	2	1	1	2	3	1	4	0,03%	0,01%	0,02%
ЖЕЛИНО	3	0	3	0	0	0	3	0	3	0,03%	0,00%	0,02%
ЗАЈАС	0	1	1	2	1	3	2	2	4	0,02%	0,03%	0,02%
ЗРНОВЦИ	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,01%	0,00%	0,01%
ИЛИНДЕН	6	1	7	1	1	2	7	2	9	0,08%	0,03%	0,05%
КАВАДАРЦИ	19	26	45	124	57	181	143	83	226	1,63%	1,04%	1,35%
КАРБИНЦИ	0	0	0	4	21	25	4	21	25	0,05%	0,26%	0,15%
КИЧЕВО	17	31	48	118	20	138	135	51	186	1,54%	0,64%	1,11%
КОЧАНИ	34	42	76	99	74	173	133	116	249	1,52%	1,45%	1,49%
КРАТОВО	1	7	8	20	9	29	21	16	37	0,24%	0,20%	0,22%
КРИВА ПАЛАНКА	55	200	255	40	9	49	95	209	304	1,08%	2,62%	1,81%
КРИВОГАШТАНИ	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,01%	0,00%	0,01%
КРУШЕВО	2	2	4	0	0	0	2	2	4	0,02%	0,03%	0,02%
КУМАНОВО	92	76	168	325	266	591	417	342	759	4,76%	4,28%	4,53%
ЛОЗОВО	0	0	0	0	5	5	0	5	5	0,00%	0,06%	0,03%
ЛИПКОВО	4	1	5	0	0	0	4	1	5	0,05%	0,01%	0,03%

Општина	НЛБд			КБПд			Вкупно			Вкупно		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
МАВРОВО И РОСТУША	0	0	0	2	0	2	2	0	2	0,02%	0,00%	0,01%
МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА	0	1	1	36	18	54	36	19	55	0,41%	0,24%	0,33%
МАКЕДОНСКИ БРОД	0	2	2	1	3	4	1	5	6	0,01%	0,06%	0,04%
МОГИЛА	22	3	25	0	0	0	22	3	25	0,25%	0,04%	0,15%
НЕГОТИНО	28	32	60	52	51	103	80	83	163	0,91%	1,04%	0,97%
ОХРИД	152	126	278	233	155	388	385	281	666	4,39%	3,52%	3,97%
ПЕТРОВЕЦ	1	4	5	0	0	0	1	4	5	0,01%	0,05%	0,03%
ПЕХЧЕВО	3	1	4	11	10	21	14	11	25	0,16%	0,14%	0,15%
ПРИЛЕП	79	63	142	346	330	676	425	393	818	4,85%	4,92%	4,88%
ПРОБИШТИП	7	9	16	20	62	82	27	71	98	0,31%	0,89%	0,58%
РАДОВИШ	25	24	49	9	9	18	34	33	67	0,39%	0,41%	0,40%
РАНКОВЦЕ	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,01%	0,00%	0,01%
РЕСЕН	10	16	26	14	11	25	24	27	51	0,27%	0,34%	0,30%
РОСОМАН	0	1	1	2	1	3	2	2	4	0,02%	0,03%	0,02%
СВЕТИ НИКОЛЕ	43	33	76	19	73	92	62	106	168	0,71%	1,33%	1,00%
СКОПЈЕ	1152	1282	2.434	2984	1707	4.691	4.136	2.989	7.125	47,18%	37,41%	42,52%
СТРУГА	56	51	107	12	17	29	68	68	136	0,78%	0,85%	0,81%
СТРУМИЦА	92	85	177	80	53	133	172	138	310	1,96%	1,73%	1,85%
ТЕАРЦЕ	1	0	1	1	0	1	2	0	2	0,02%	0,00%	0,01%
ТЕТОВО	48	50	98	322	437	759	370	487	857	4,22%	6,10%	5,11%
ЦЕНТАР ЖУПА	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0,01%	0,00%	0,01%
ЧАШКА	1	2	3	0	0	0	1	2	3	0,01%	0,03%	0,02%
ЧЕШИНОВО - ОБЛЕШЕВО	2	3	5	1	0	1	3	3	6	0,03%	0,04%	0,04%
ЧУЧЕР-САНДЕВО	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0,01%	0,00%	0,01%
ШТИП	59	82	141	737	1418	2.155	796	1.500	2.296	9,08%	18,78%	13,70%
Непознато	2	1	3	15	48	63	17	49	66	0,19%	0,61%	0,39%
Вкупно	2.563	2.789	5.352	6.203	5.200	11.403	8.766	7.989	16.755	100%	100%	100%

Структура на инвестициите на имотот на доброволните пензиски фондови

во илјади денари

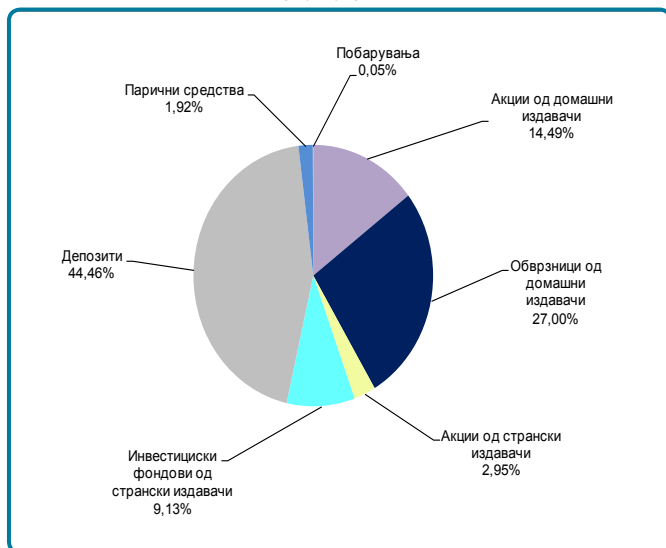
Инвестиции	31.12.2011			30.06.2012			31.12.2012		
	НЛБд	КБПд	Вкупно	НЛБд	КБПд	Вкупно	НЛБд	КБПд	Вкупно
Акции од домашни издавачи	10.382,82	5.519,39	15.902,21	13.689,85	8.311,81	22.001,65	15.528,88	10.489.547,07	26.018,43
Обврзници од домашни издавачи	19.351,00	13.439,27	32.790,26	26.245,79	18.331,97	44.577,76	46.965,96	28.174,31	75.140,27
Краткорочки хартии од домашни издавачи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.489,69	0,00	1.489,69
Депозити	31.862,85	16.650,38	48.513,23	35.074,27	19.306,00	54.380,27	30.766,36	25.915,54	56.681,90
Акции од странски издавачи	2.110,43	0,00	2.110,43	3.887,60	0,00	3.887,60	4.969,98	0,0	4.969,98
Удели од странски инвестициони фондови	6.544,06	0,00	6.544,06	9.116,48	7.495,51	16.611,99	9.513,45	13.827,10	23.340,55
Парични средства	1.372,35	4.624,33	5.996,68	3.911,18	3.115,08	7.026,26	1.264,32	2.766,53	4.030,86
Побарувања	37,85	14,19	52,03	202,65	129,60	332,25	16,81	24,07	40,88

во проценти

Инвестиции	31.12.2011			30.06.2012			31.12.2012		
	НЛБд	КБПд	Вкупно	НЛБд	КБПд	Вкупно	НЛБд	КБПд	Вкупно
Акции од домашни издавачи	14,49%	13,71%	14,21%	14,86%	14,66%	14,78%	14,05%	12,92%	13,57%
Обврзници од домашни издавачи	27,00%	33,39%	29,30%	28,49%	32,34%	29,95%	42,50%	34,70%	39,19%
Краткорочки хартии од домашни издавачи	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,35%	0,00%	0,78%
Депозити	44,46%	41,37%	43,35%	38,07%	34,06%	36,54%	27,84%	31,92%	29,57%
Акции од странски издавачи	2,95%	0,00%	1,89%	4,22%	0,00%	2,61%	4,50%	0,00%	2,59%
Удели од странски инвестициони фондови	9,13%	0,00%	5,85%	9,90%	13,22%	11,16%	8,61%	17,03%	12,17%
Парични средства	1,92%	11,49%	5,36%	4,25%	5,49%	4,72%	1,14%	3,41%	2,10%
Побарувања	0,05%	0,04%	0,05%	0,22%	0,23%	0,22%	0,02%	0,03%	0,02%

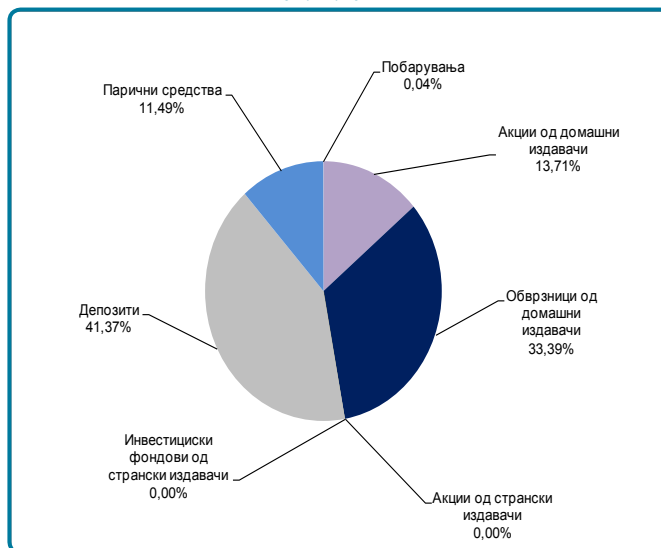
Структура на инвестициите на НЛБз

31.12.2011

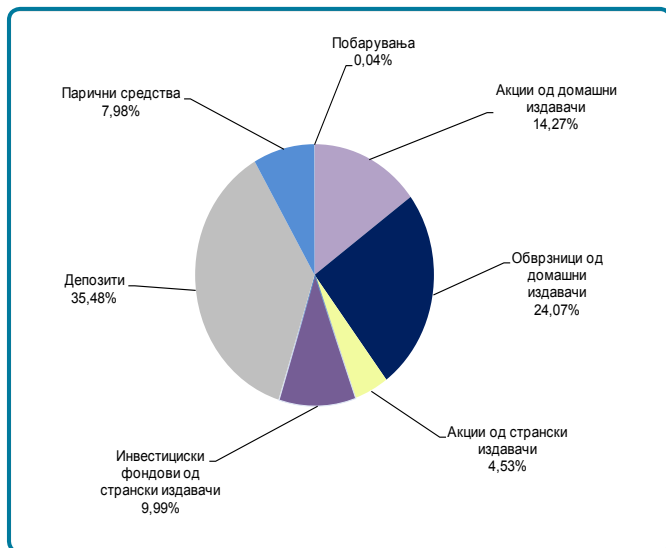

Структура на инвестициите на НЛБз

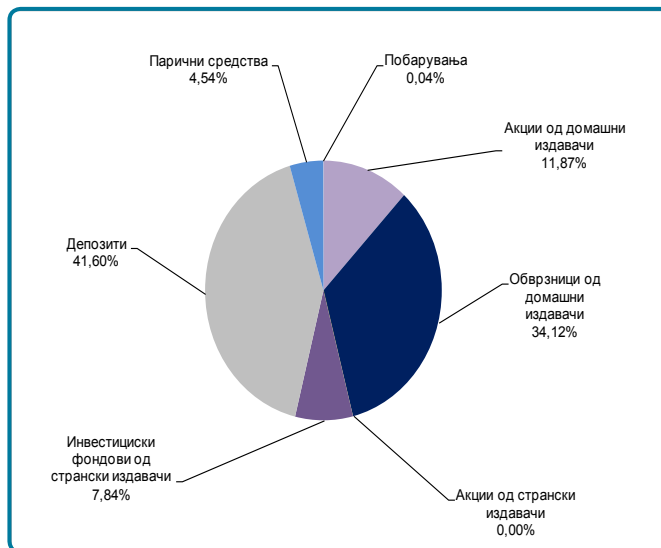
31.12.2011

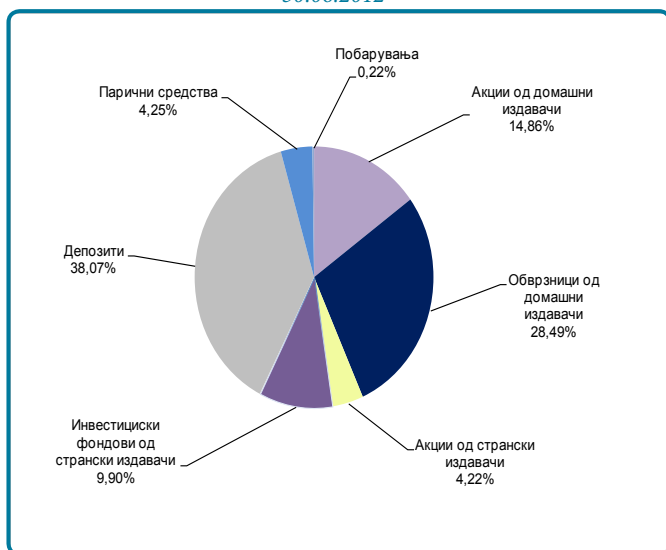
31.03.2012

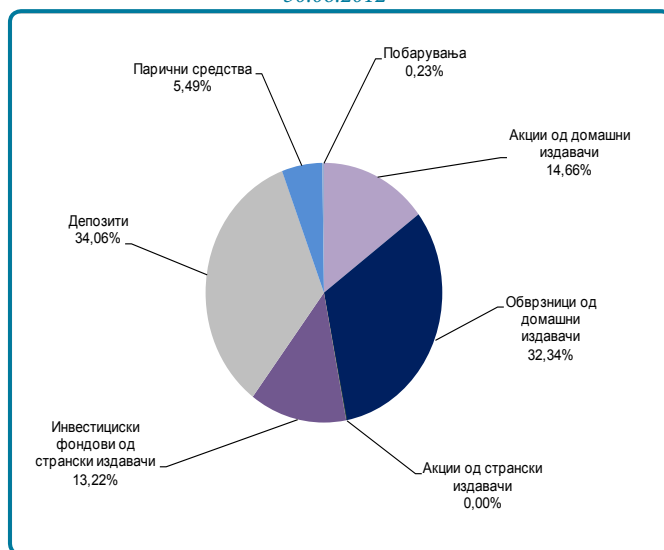
31.03.2012

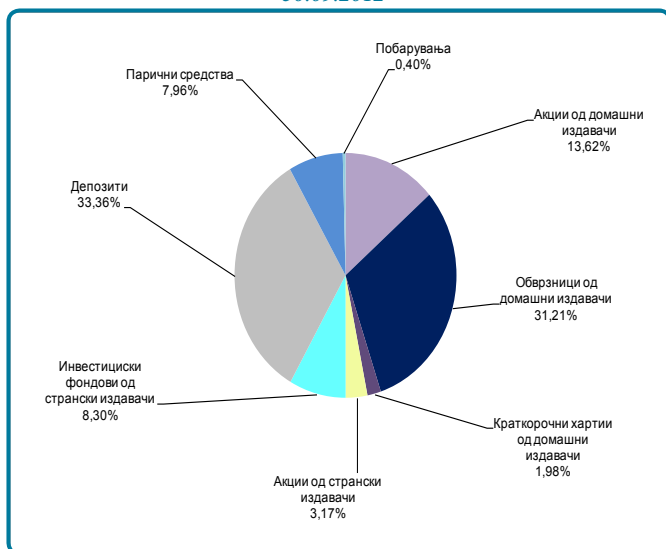
30.06.2012

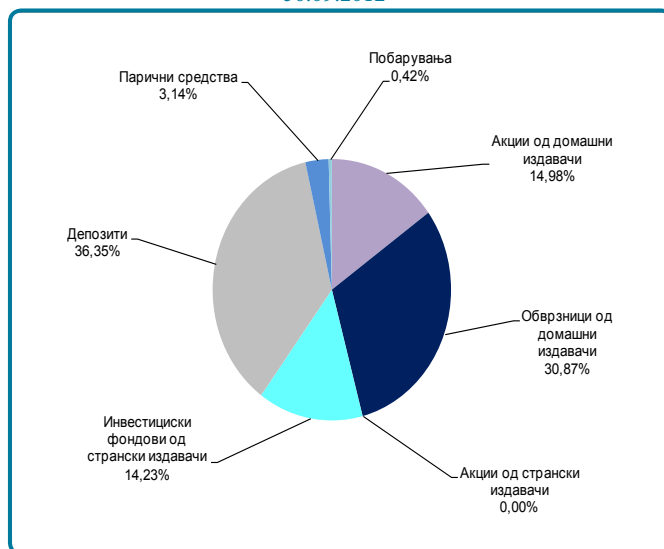
30.06.2012

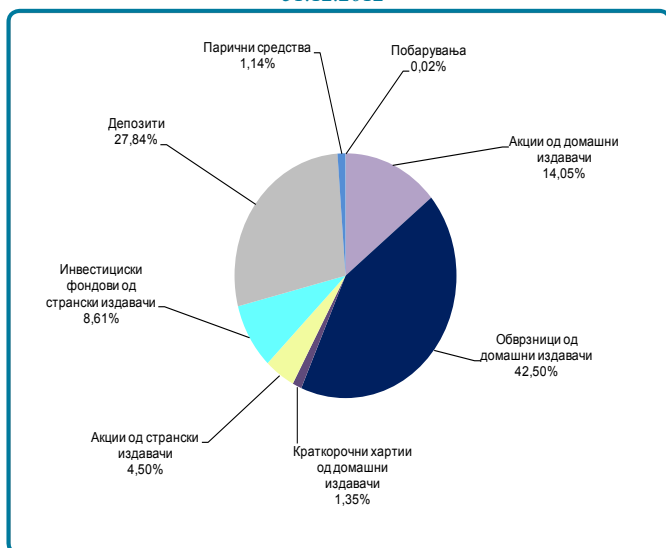
30.09.2012

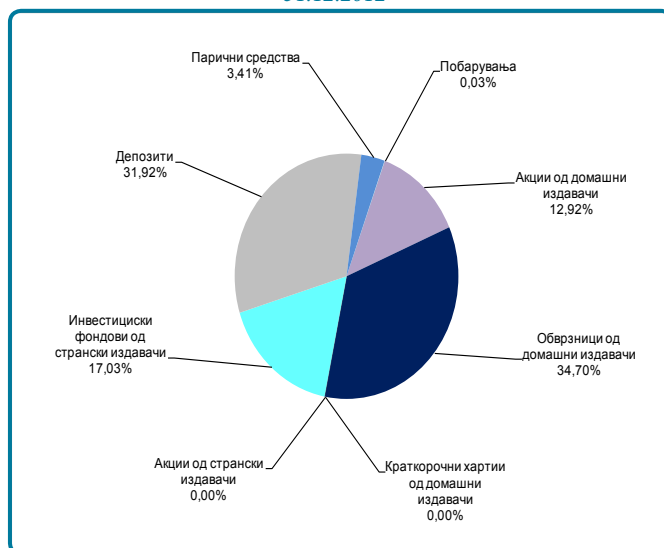
30.09.2012

31.12.2012

31.12.2012

Портфолио на доброволните пензиски фондови (31.12.2012 г.)

НЛБд- портфолио (31.12.2012)					
ИЗДАВАЧ	ИНСТРУМЕНТ	ВАЛУТА	Номинална вредност / број на акции	Вредност во денари	% од вкупните средства
ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН02; 10 год.; 2,00%; 01/06/13	ЕУР	962	58.760	0,05%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН03; 10 год.; 2,00%; 01/06/14	ЕУР	2.825	168.866	0,15%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН04; 10 год.; 2,00%; 01/06/15	ЕУР	40.454	2.392.669	2,17%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН05; 10 год.; 2,00%; 01/06/16	ЕУР	27.899	1.615.803	1,46%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН06; 10 год.; 2,00%; 01/06/17	ЕУР	39.201	2.246.246	2,03%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН07; 10 год.; 2,00%; 01/06/18	ЕУР	3.107	175.168	0,16%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН08; 10 год.; 2,00%; 01/06/19	ЕУР	2.774	155.566	0,14%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН09; 10 год.; 2,00%; 01/06/20	ЕУР	121.703	6.674.354	6,04%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,7% 29/09/2016	МКД	2.000.000	2.029.388	1,84%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 29/09/2016	ЕУР	32.517	2.028.201	1,84%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,7% 19/12/2016	МКД	9.000.000	9.020.114	8,16%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 26/03/2017	ЕУР	32.521	2.084.567	1,89%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 25/06/2017	ЕУР	48.686	3.079.434	2,79%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,3% 05/07/2015	МКД	5.000.000	5.129.943	4,64%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 04/10/2017	ЕУР	97.549	6.079.472	5,50%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 01/11/2017	ЕУР	16.260	1.009.203	0,91%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 23/11/2017	ЕУР	48.785	3.018.204	2,73%
Вкупно домашни државни обврзници				46.956.958	42,50%
КРАТКОРОЧНИ ЗАПИСИ					
Државни записи					
Република Македонија	DZ2012 / 51-91	МКД	1.500.000	1.489.689	1,35%
Вкупно домашни државни записи				1.489.689	1,35%

Вкупно домашни државни обврзници и записи				48.455.648	43,85%
ДЕПОЗИТИ					
Алфа банка АД Скопје	7,00%; 07/04/10-07/04/13	МКД	500.000	502.964	0,91%
	7,00%; 21/04/10-21/04/14	МКД	500.000	502.964	
ХАЛК Банка АД	7,30%; 25/11/10-25/11/13	МКД	900.000	900.180	10,60%
	7,30%; 31/01/11-31/01/14	МКД	800.000	800.160	
	6,00%; 30/01/12-30/01/14	МКД	2.000.000	2.000.328	
	6,50%; 21/09/12-21/09/15		5.000.000	5.000.888	
	6,20%; 04/04/12-04/04/14	МКД	3.000.000	3.014.230	
Стопанска банка АД Скопје	7,10%; 30/09/10-30/09/13	МКД	2.000.000	2.036.181	1,84%
ТТК Банка АД Скопје	7,00%; 07/04/10-07/04/13	МКД	1.500.000	1.556.332	3,22%
	7,00%; 21/04/10-21/04/14	МКД	2.000.000	2.005.875	
Стопанска банка АД Битола	6,10%; 26/06/12-26/06/13	МКД	4.000.000	4.004.000	3,62%
Охридска банка АД Охрид	6,50%; 28/12/11-03/01/13	МКД	4.000.000	4.263.677	7,64%
	6,50%; 11/04/12-11/04/14	МКД	4.000.000	4.178.564	
Вкупно депозити во домашни банки				30.766.362	27,84%
АКЦИИ					
Алколоид АД Скопј	обични акции	МКД	864	3.587.060	3,25%
Фершпед АД Скопје	обични акции	МКД	16	656.000	0,59%
Гранит АД Скопје	обични акции	МКД	6.366	2.424.746	2,19%
Македонија Турист АД Скопје	обични акции	МКД	1.216	3.722.079	3,37%
Охридска банка АД Охрид	обични акции	МКД	600	600.000	0,54%
Реплек АД Скопје	обични акции	МКД	45	1.890.000	1,71%
Винарска визба Тиквеш АД Скопје	обични акции	МКД	1.346	2.019.000	1,83%
Витаминка АД Прилеп	обични акции	МКД	210	630.000	0,57%
Вкупно домашни акции				15.528.885	14,05%
ВКУПНО ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ				94.750.894	85,74%
ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ИЗДАДЕНИ ОД ИЗДАВАЧИ СО СЕДИШТЕ ВО ЕУ И ОЕЦД					
АКЦИИ					
Coca-Cola Company	обични акции	УСД	300	507.330	0,46%
Bayerische Motoren Werke AG	обични акции	ЕУР	120	538.223	0,49%
Volkswagen AG	обични акции	ЕУР	55	550.502	0,50%
Novartis AG	обични акции	CHF	120	350.978	0,32%
Siemens AG	обични акции	ЕУР	130	657.189	0,59%
Google INC	обични акции	УСД	10	330.928	0,30%
Halliburton	обични акции	УСД	300	485.497	0,44%
Rockwell Automation Inc	обични акции	УСД	100	391.822	0,35%
Sanofi	обични акции	ЕУР	130	570.763	0,52%

LVMH Moet Hennessy Louis	обични акции	ЕУР	25	213.405	0,19%
Wells Fargo & Co	обични акции	УСД	100	159.453	0,14%
Abbott Laboratories	обични акции	УСД	70	213.895	0,19%
Вкуно странски акции				4.969.984	4,50%
ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ					
ISHARES IBOXX N/Y CORP BOND	удели во инвестиционен фонд	УСД	400	1.741.948	1,58%
Ishares S&P Global Technology Sector Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	502	1.576.320	1,43%
ISHARES MSCI Sweden Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	1.300	1.831.518	1,66%
iShares MSCI Germany Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	1.810	2.087.315	1,89%
SPDR Barclays Capital High Yield Bond ETF	удели во инвестиционен фонд	УСД	400	759.478	0,69%
iShares Dow Jones US Basic Materials Sector Index Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	120	388.006	0,35%
iShares iBoxx Investment Grade Corporate Bond Fund	удели во инвестиционен фонд	УСД	200	1.128.861	1,02%
Вкупно акции и удели на странски инвестициски фондови				9.513.446	8,61%
ВКУПНО СТРАНСКИ ИНСТРУМЕНТИ				14.483.431	13,11%
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИИ				109.234.325	98,84%
Побарувања				16.811,24	0,02%
Парични средства				1.264.322	1,14%
ВКУПНО СРЕДСТВА				110.515.458	100,00%

КБПД- портфолио (31.12.2012)					
ИЗДАВАЧ	ИНСТРУМЕНТ	ВАЛУТА	Номинална вредност / број на акции	Вредност во денари	% од вкупните средства
ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ					
ОБВРЗНИЦИ					
Државни обврзници					
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН03; 10 год.; 2,00%; 01/06/14	ЕУР	0,33	20	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН04; 10 год.; 2,00%; 01/06/15	ЕУР	0,05	3	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН05; 10 год.; 2,00%; 01/06/16	ЕУР	0,13	8	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН06; 10 год.; 2,00%; 01/06/17	ЕУР	0,71	41	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН07; 10 год.; 2,00%; 01/06/18	ЕУР	0,21	12	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН08; 10 год.; 2,00%; 01/06/19	ЕУР	0,29	16	0,00%
Република Македонија	Обврзница за денационализација; РМДЕН09; 10 год.; 2,00%; 01/06/20	ЕУР	0,27	15	0,00%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 29/09/2016	ЕУР	63.408	3.954.691	4,87%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,7% 19/12/2016	МКД	2.400.000	2.405.354	2,96%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 25/06/2017	ЕУР	48.706	3.079.434	3,79%
Република Македонија	Континуирана обрзница 3 год; 5,3% 05/07/2015	МКД	3.000.000	3.077.961	3,79%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 30/08/2017	ЕУР	30.081	1.884.361	2,32%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 18/10/2017	ЕУР	24.389	1.516.870	1,87%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 01/11/2017	ЕУР	35.772	2.220.246	2,73%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 08/11/2017	ЕУР	30.892	1.915.407	2,36%
Република Македонија	Континуирана обрзница 5 год; 5,5% 23/11/2017	ЕУР	37.402	2.313.957	2,85%
Република Македонија на странски пазар	Државна еврообврзница Мацед09; 4,5 год; 9.875 % 08/01/13	ЕУР	90.000	5.805.919	7,15%
Вкупно домашни државни обврзници				28.174.315	34,70%
ДЕПОЗИТИ					
Шпаркассе банка Македонија АД Скопје	6,10%; 17/01/12-17/01/13	МКД	1.800.000	1.809.050	8,53%
	5,20%; 05/12/12-08/12/14	МКД	4.000.000	4.014.987	
	3,00%; 31/12/12-08/01/13	МКД	1.100.000	1.110.089	
ПроКредит банка АД Скопје	9,70%; 22/01/10-22/01/13	МКД	304.221	304.946	0,38%
Уни банка АД Скопје	5,50%; 28/12/12-28/12/14	МКД	3.000.000	3.001.808	3,70%

Стопанкса банка Скопје	6,10%; 18/04/12-18/04/14	МКД	2.460.000	2.566.070	7,35%
	5,90%; 14/09/12-15/09/14	МКД	1.850.000	1.882.595	
	5,90%; 02/10/12-02/10/14	МКД	1.500.000	1.522.064	
Халк банка АД Скопје	5,90%; 02/10/12-02/10/14	МКД	1.100.000	1.100.193	7,02%
	6,10%; 20/03/12-20/03/14	МКД	1.800.000	1.800.305	
	5,90%; 08/06/12-08/06/13	МКД	2.300.000	2.300.377	
	5,70%; 20/07/12-20/07/13	МКД	500.000	500.079	
Охридска Банка АД Охрид	6,50%; 09/02/12-09/02/14	МКД	1.500.000	1.505.964	4,94%
	6,20%; 15/03/12-15/03/14	МКД	2.500.000	2.507.014	
Вкупно депозити во домашни банки				25.915.541	31,92%
АКЦИИ					
Охридска банка АД Охрид	обични акции	МКД	230	230.000	0,28%
Македонија турист АД Скопје	обични акции	МКД	1.061	3.247.636	4,00%
Алкалоид АД Скопје	обични акции	МКД	852	3.537.240	4,36%
Макпетрол АД Скопје	обични акции	МКД	4	48.000	0,06%
Реплек АД Скопје	обични акции	МКД	13	546.000	0,67%
Гранит АД Скопје	обични акции	МКД	7.563	2.880.671	3,55%
Вкупно домашни акции				10.489.547	12,92%
ВКУПНО ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ				64.579.403	79,53%
ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ИЗДАДЕНИ ОД ИЗДАВАЧИ СО СЕДИШТЕ ВО ЕУ И ОЕЦД					
Инвестициони фондови од странски издавачи					
iShares DAX (DE)	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	842	3.567.849	4,39%
Ishares STOXX EUROPE 600 (DE)	удели во инвестиционен фонд	ЕУР	1.985	3.454.793	4,25%
VANGUARD FTSE ALL-WORLD EX-US INDEX FUND	удели в инвестиционен фонд	УСД	1.615	3.446.867	4,25%
SPDR S&P 500 ETF FUND	удели во инвестиционен фонд	УСД	505	3.357.594	4,14%
Вкупно инвестициони фондови од странски издавачи				13.827.103	17,03%
ВКУПНО СТРАНСКИ ИНСТРУМЕНТИ				13.827.103	17,03%
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИИ				78.406.506	96,56%
Побарувања				24.073	0,03%
Парични средства				2.766.534	3,41%
ВКУПНО СРЕДСТВА				81.197.114	100,00%

Придонеси и нето средства по доброволен пензиски фонд во 2012 г.

(во илјади денари)

Месец	НЛБд		КБПд		Вкупно	
	Придонеси	Нето средства	Придонеси	Нето средства	Придонеси	Нето средства
01.2012	2.960,66	74.543,74	2.016,81	41.902,75	4.977,46	116.446,49
02.2012	3.191,86	79.177,91	3.224,70	45.695,02	6.416,56	124.872,93
03.2012	3.186,57	82.331,31	3.527,05	49.147,60	6.713,61	131.478,91
04.2012	3.039,95	85.771,66	2.712,65	51.468,36	5.752,61	137.240,02
05.2012	3.226,21	88.846,14	2.432,56	53.173,49	5.658,77	142.019,63
06.2012	3.440,50	92.021,36	3.250,39	56.627,90	6.690,89	148.649,26
07.2012	3.048,06	95.346,02	3.025,51	60.079,07	6.073,57	155.425,10
08.2012	2.933,82	98.527,50	2.756,32	62.550,30	5.690,13	161.077,80
09.2012	2.170,54	100.373,44	2.004,71	64.426,46	4.175,25	164.799,90
10.2012	2.420,02	102.325,84	4.249,85	68.461,15	6.669,87	170.786,99
11.2012	2.756,49	105.017,35	4.762,23	72.801,56	7.518,73	177.818,91
12.2012	5.227,77	110.379,68	8.104,87	81.019,78	13.332,63	191.399,46
Вкупно	37.602,45		42.067,65		79.670,08	

Движење на сметководствената единица по доброволни пензиски фондови во 2012 г

датум	НЛБд	КБПд	пондериран просек
31.12.2011	111,854726	112,639593	112,136440
15.01.2012	112,236867	112,459662	112,317642
31.01.2012	112,486474	112,428642	112,465663
15.02.2012	113,699648	113,343405	113,568603
29.02.2012	114,772571	114,675671	114,737112
15.03.2012	115,423168	115,070405	115,290245
31.03.2012	114,885630	114,917974	114,897720
15.04.2012	115,005262	114,933214	114,977989
30.04.2012	115,574059	115,262857	115,457351
15.05.2012	115,384873	114,835870	115,176873
31.05.2012	116,308888	115,371921	115,958079
15.06.2012	116,148469	115,537253	115,916217
30.06.2012	116,301719	115,898048	116,147941
15.07.2012	116,988853	116,435860	116,776371
31.07.2012	117,492591	116,867799	117,251080
15.08.2012	117,830428	117,422226	117,671273
31.08.2012	117,891094	117,465115	117,725676
15.09.2012	118,127913	118,204771	118,157957
30.09.2012	117,943224	118,211301	118,048025
15.10.2012	118,021452	118,424174	118,180752
31.10.2012	117,896130	118,237748	118,033070
15.11.2012	118,000360	118,138971	118,056732
30.11.2012	118,223081	118,399558	118,295333
15.12.2012	118,630629	118,944085	118,760225
31.12.2012	118,742851	119,129537	118,906536